ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 17.12.2018
COM(2018) 842 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Έκθεση σχετικά με τη λειτουργία της ευρωπαϊκής αγοράς άνθρακα

Πίνακας περιεχομένων

Κατάλογος αρκτικόλεξων και συντομογραφιών 3

ΠΕΡΙΛΗΨΗ 5

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ 6

2. ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΣΕΔΕ ΤΗΣ ΕΕ ΚΑΤΑ ΤΗΝ 4Η ΠΕΡΙΟΔΟ (2021-2030) 8

2.1. Ενισχυμένο ΣΕΔΕ της ΕΕ 8

2.2. Καλύτερα στοχοθετημένοι κανόνες διαρροής άνθρακα 9

2.3 Χρηματοδότηση της καινοτομίας χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών και του εκσυγχρονισμού του τομέα της ενέργειας 11

3.1. Κάλυψη των δραστηριοτήτων, των εγκαταστάσεων και των φορέων εκμετάλλευσης αεροσκαφών 13

3.2. Ενωσιακό μητρώο και ημερολόγιο συναλλαγών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUTL) 16

4. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΑΝΘΡΑΚΑ ΤΟ 2017 17

4.1. Προσφορά: δικαιώματα εκπομπής που τίθενται σε κυκλοφορία 17

4.1.1. Ανώτατο όριο 17

4.1.2. Εκχωρούμενα δικαιώματα εκπομπής 19

4.1.3. Διεθνή πιστωτικά μόρια 30

4.2. Ζήτηση: δικαιώματα εκπομπής που αποσύρονται από την κυκλοφορία 31

4.3. Εξισορρόπηση προσφοράς και ζήτησης 32

5. ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ 35

6. ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ 38

6.1. Νομικός χαρακτήρας και φορολογική μεταχείριση των δικαιωμάτων εκπομπής 39

7. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ, ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ ΤΩΝ ΕΚΠΟΜΠΩΝ 40

8. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ 43

9. ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΒΟΛΗ 44

10. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ 46

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 48

Κατάλογος αρκτικόλεξων και συντομογραφιών

ΚΕΔ	Κανονισμός για την επαλήθευση και τη διαπίστευση
ΑΑ	Αρμόδια αρχή
CCS	Δέσμευση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα
CCU	Δέσμευση και χρήση διοξειδίου του άνθρακα
ΜΚΑ	Μηχανισμός καθαρής ανάπτυξης
CER	Πιστοποιημένες μειώσεις των εκπομπών
CSCF	Διατομεακός διορθωτικός συντελεστής
ΕΣΔ	Ευρωπαϊκή Συνεργασία για τη Διαπίστευση
ΕΟΧ	Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος
ΕΕΧ	Ευρωπαϊκό ενεργειακό χρηματιστήριο
ΕΤΕπ	Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων
ERU	Μονάδες μείωσης των εκπομπών
ΣΕΔΕ της ΕΕ	Σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής της Ευρωπαϊκής Ένωσης
EUTL	Ημερολόγιο συναλλαγών της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΘ	Αέρια του θερμοκηπίου
ΔΟΠΑ	Διεθνής Οργανισμός Πολιτικής Αεροπορίας
ICE	ICE Futures Europe
ΚΕ	Κοινή εφαρμογή
ΚΚΑ	Κανονισμός για την κατάχρηση της αγοράς
MiFID2	Οδηγία για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων
ΚΠΥΕ	Κανονισμός για την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων
ΠΕΕΔ	Παρακολούθηση, υποβολή εκθέσεων, επαλήθευση και διαπίστευση
ΑΣΑ	Αποθεματικό για τη σταθερότητα της αγοράς
ΕΟΔ	Εθνικός Οργανισμός Διαπίστευσης

NER	Απόθεμα για τους νεοεισερχομένους
PFC	Υπερφθοράνθρακες
ΑΠΕ	Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας
ΣΑΔΚ	Συνολικός αριθμός δικαιωμάτων εκπομπής που βρίσκονται σε κυκλοφορία

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το 2017, οι εκπομπές των εγκαταστάσεων που καλύπτονται από το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΕΔΕ της ΕΕ) αυξήθηκαν ελαφρώς κατά 0,18 % σε σύγκριση με το 2016. Μολονότι η αύξηση αυτή ανακόπτει την καθοδική τάση των εκπομπών από την έναρξη της τρίτης περιόδου εμπορίας (2013-2020) του συστήματος, μπορεί να αιτιολογηθεί από την άνοδο της τάξης του 2,4 % στο πραγματικό ΑΕΠ, η οποία είναι η υψηλότερη που έχει σημειωθεί για οποιοδήποτε έτος από την έναρξη της περιόδου. Η εν λόγω αύξηση οφείλεται κυρίως στη βιομηχανία, ενώ οι εκπομπές από τον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας μειώθηκαν ελαφρώς για τέταρτη συνεχόμενη χρονιά (βλ. πίνακα 7 στο τμήμα 4.2). Οι εξακριβωμένες εκπομπές από τις αεροπορικές μεταφορές εξακολούθησαν να αυξάνονται, καταγράφοντας αύξηση της τάξης του 4,5 % σε σύγκριση με το 2016 (βλ. πίνακα 8 στο τμήμα 5).

Η αναθεωρημένη οδηγία για το ΣΕΔΕ της ΕΕ, η οποία έχει ως στόχο τη μεταρρύθμιση του συστήματος για την επόμενη δεκαετία, δημοσιεύτηκε στις 14 Μαρτίου 2018. Η μεταρρύθμιση αποσκοπεί στη διευκόλυνση της μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από τους τομείς του ΣΕΔΕ της ΕΕ κατά 43 % έως το 2030 (σύμφωνα με τους στόχους της ΕΕ για το κλίμα με ορίζοντα το 2030 και τις δεσμεύσεις της στο πλαίσιο της συμφωνίας του Παρισιού), στη διαφύλαξη της βιομηχανικής ανταγωνιστικότητας και στην προώθηση του εκσυγχρονισμού και της καινοτομίας χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών.

Κατά την τελευταία τριετία, το πλεόνασμα δικαιωμάτων εκπομπής στην ευρωπαϊκή αγορά άνθρακα παρουσιάζει σταθερή μείωση, συνολικά κατά περίπου μισό δισεκατομμύριο δικαιώματα εκπομπής, κυρίως λόγω της αποκαλούμενης παρακράτησης, δηλαδή της αναβολής πλειστηριασμού δικαιωμάτων (βλ. διάγραμμα 3 στο τμήμα 4.3). Στο πλαίσιο του αναμορφωμένου ΣΕΔΕ θα αντιμετωπιστεί περαιτέρω το πλεόνασμα, μέσω της ενίσχυσης του αποθεματικού για τη σταθερότητα της αγοράς, δηλαδή του μηχανισμού της ΕΕ που θεσπίστηκε το 2015 με σκοπό τη μείωση της υπερπροσφοράς δικαιωμάτων εκπομπής και τη βελτίωση της ανθεκτικότητας του ΣΕΔΕ της ΕΕ σε μελλοντικές κρίσεις. Από το 2019 (έτος έναρξης λειτουργίας του αποθεματικού) έως το 2023, το ποσοστό του πλεονάσματος που πρόκειται να τοποθετηθεί στο αποθεματικό για τη σταθερότητα της αγοράς θα διπλασιαστεί από το αρχικό συμφωνηθέν ποσοστό του 12 % σε 24 %. Επιπλέον, από το 2023 δεν θα ισχύουν πλέον τα τηρούμενα αποθεματικά που υπερβαίνουν τις ποσότητες που εκπλειστηριάστηκαν κατά το προηγούμενο έτος. Σε συνδυασμό με τη δεύτερη δημοσίευση του δείκτη πλεονάσματος για το αποθεματικό για τη σταθερότητα της αγοράς, τον Μάιο του 2018, οι μεταρρυθμίσεις αυτές θα έχουν ως αποτέλεσμα σχεδόν 265 εκατομμύρια δικαιώματα εκπομπής (το 16 % του πλεονάσματος) να τοποθετηθούν στο αποθεματικό για τη σταθερότητα της αγοράς από τον Ιανουάριο έως τον Αύγουστο του 2019, αντί να εκπλειστηριαστούν. Με τον τρόπο αυτό θα μειωθούν οι ποσότητες των πλειστηριασμών κατά τους πρώτους 8 μήνες του 2019 κατά περίπου 40 % σε σύγκριση με τις αντίστοιχες ποσότητες του 2018.

Για την παροχή συνεχούς ώθησης στη διεθνή διαδικασία για την καθιέρωση παγκόσμιου συστήματος που αποσκοπεί στη μείωση των εκπομπών από τις αεροπορικές μεταφορές, καθώς και για τη διευκόλυνση της μελλοντικής εφαρμογής του στην ΕΕ, ο περιορισμός του πεδίου εφαρμογής για τις αεροπορικές μεταφορές μόνο στις πτήσεις εντός του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου παρατάθηκε έως το 2023. Από το 2021 θα εφαρμοστεί για πρώτη φορά στον κλάδο των αεροπορικών μεταφορών γραμμικός συντελεστής μείωσης, ο οποίος θα μειώνει το ανώτατο όριο για τις εκπομπές από τις αεροπορικές μεταφορές κατά 2,2 % ετησίως.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής της ΕΕ (ΣΕΔΕ της ΕΕ) αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της στρατηγικής της ΕΕ για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου (ΑΘ) από τους τομείς της βιομηχανίας και της ηλεκτρικής ενέργειας από το 2005. Το σύστημα συμβάλλει σημαντικά στην επίτευξη του στόχου της ΕΕ για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 20 % έναντι των επιπέδων του 1990 έως το 2020. Μολονότι η ΕΕ βρίσκεται σε καλό δρόμο για να υπερβεί τον εν λόγω στόχο[1], η μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 40 % έως το 2030 –ως μέρος του πλαισίου πολιτικής της ΕΕ για το κλίμα και την ενέργεια με ορίζοντα το 2030– προϋποθέτει συνεχή πρόοδο[2]. Ένα εύρυθμο ΣΕΔΕ της ΕΕ αποτελεί τον βασικό μηχανισμό για την επίτευξη του στόχου της ΕΕ για το 2030, συμβάλλοντας στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 43 % σε σύγκριση με τα επίπεδα του 2005 στους τομείς που καλύπτονται από το σύστημα.

Προκειμένου το ΣΕΔΕ της ΕΕ να επιτύχει αυτόν τον στόχο, τον Ιούλιο του 2015 η Επιτροπή εξέδωσε πρόταση[3] για την αναθεώρησή του για την τέταρτη περίοδο εμπορίας (2021-2030). Έπειτα από εκτενείς διαπραγματεύσεις, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο στήριξαν επίσημα την αναθεώρηση τον Φεβρουάριο του 2018 και η αναθεωρημένη οδηγία για το ΣΕΔΕ της ΕΕ[4] άρχισε να ισχύει στις 8 Απριλίου 2018.

Το 2017, η οδηγία για το ΣΕΔΕ της ΕΕ αναθεωρήθηκε περαιτέρω[5] προκειμένου να ληφθεί υπόψη η ανάπτυξη, από τον Διεθνή Οργανισμό Πολιτικής Αεροπορίας (ΔΟΠΑ), ενός παγκόσμιου μέτρου για τη μείωση των εκπομπών στον κλάδο των αεροπορικών μεταφορών,

[1] Το 2015 οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου της ΕΕ ήταν ήδη 22 % χαμηλότερες από τα επίπεδα του 1990.
[2] Σύμφωνα με τις εθνικές προβλέψεις, οι εκπομπές θα μειωθούν περαιτέρω έως το 2020, αλλά για την επίτευξη του στόχου του 2030 θα πρέπει να εφαρμοστούν πρόσθετες πολιτικές.
[3] COM(2015) 337, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A52015PC0337
[4] Οδηγία (ΕΕ) 2018/410 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαρτίου 2018, για την τροποποίηση της οδηγίας 2003/87/ΕΚ με σκοπό την ενίσχυση οικονομικά αποδοτικών μειώσεων των εκπομπών και την προώθηση επενδύσεων χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών και της απόφασης (ΕΕ) 2015/1814, ΕΕ L 76 της 19.3.2018, σ. 3.
[5] Κανονισμός (ΕΕ) 2017/2392 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2017, για την τροποποίηση της οδηγίας 2003/87/ΕΚ για τη συνέχιση των ισχυόντων περιορισμών του πεδίου εφαρμογής για τις αεροπορικές δραστηριότητες και για την προετοιμασία για την εφαρμογή ενός παγκόσμιου αγορακεντρικού μέτρου από το 2021, ΕΕ L 350 της 29.12.2017, σ. 7.

με τη διατήρηση του περιορισμού της κάλυψης των συστημάτων στις πτήσεις εντός του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ). Το 2017 σηματοδοτήθηκε επίσης από την υπογραφή συμφωνίας[6] μεταξύ της ΕΕ και της Ελβετίας για τη σύνδεση του ελβετικού συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου με το ΣΕΔΕ της ΕΕ· πρόκειται για την πρώτη σχετική συμφωνία που συνάπτει η ΕΕ.

Η παρούσα έκθεση σχετικά με τη λειτουργία της ευρωπαϊκής αγοράς άνθρακα υποβάλλεται σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 10 παράγραφος 5 και του άρθρου 21 παράγραφος 2 της οδηγίας 2003/87/ΕΚ[7] (οδηγία για το ΣΕΔΕ της ΕΕ). Όπως προβλέπεται στην οδηγία, στόχος της έκθεσης είναι να παρέχει τακτική απεικόνιση των εξελίξεων στην ευρωπαϊκή αγορά άνθρακα σε ετήσια βάση.

Η έκθεση καλύπτει το έτος 2017, αλλά παρουσιάζει επίσης πρωτοβουλίες που προτάθηκαν ή συμφωνήθηκαν το πρώτο εξάμηνο του 2018. Σε σύγκριση με την έκθεση του προηγούμενου έτους[8], περιλαμβάνει ένα νέο κεφάλαιο σχετικά με το πλαίσιο ΣΕΔΕ της ΕΕ κατά την 4η περίοδο και ένα νέο προσάρτημα σχετικά με την πρόοδο εφαρμογής του, καθώς και πληροφορίες σχετικά με τον δείκτη πλεονάσματος του αποθεματικού για τη σταθερότητα της αγοράς (ΑΣΑ) του 2018 και τις συνεισφορές των κρατών μελών στο ΑΣΑ το 2019. Σύμφωνα με τις απαιτήσεις ενισχυμένης διαφάνειας και υποβολής εκθέσεων της αναθεωρημένης οδηγίας για το ΣΕΔΕ της ΕΕ, η φετινή έκθεση παρέχει για πρώτη φορά επισκόπηση των πραγματικών ποσών των κρατικών ενισχύσεων που δαπάνησαν τα κράτη μέλη για την αντιστάθμιση του έμμεσου κόστους ανθρακούχων εκπομπών το 2017.

Εκτός εάν ορίζεται κάτι διαφορετικό, για την παρούσα έκθεση χρησιμοποιήθηκαν τα στοιχεία που ήταν διαθέσιμα στο κοινό και εκείνα που ήταν στη διάθεση της Επιτροπής έως το τέλος Ιουνίου 2018[9]. Γενικές και περιγραφικές πληροφορίες σχετικά με το ΣΕΔΕ της ΕΕ παρουσιάζονται εντός των πλαισίων που παρατίθενται σε όλη την έκταση της παρούσας έκθεσης.

[6] Συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας για τη σύνδεση των συστημάτων τους εμπορίας εκπομπών αέριων θερμοκηπίου, ΕΕ L 322 της 7.12.2017, σ. 3.
[7] Οδηγία 2003/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Οκτωβρίου 2003, σχετικά με τη θέσπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Κοινότητας και την τροποποίηση της οδηγίας 96/61/ΕΚ του Συμβουλίου, ΕΕ L 275 της 25.10.2003, σ. 32.
[8] Οι εκθέσεις που δημοσιεύτηκαν κατά τα προηγούμενα έτη διατίθενται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/clima/policies/ets_el#tab-0-1
[9] Η καταληκτική ημερομηνία που χρησιμοποιήθηκε είναι η 29η Ιουνίου 2018.

2. ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΣΕΔΕ ΤΗΣ ΕΕ ΚΑΤΑ ΤΗΝ 4Η ΠΕΡΙΟΔΟ (2021-2030)

Η αναθεωρημένη οδηγία για το ΣΕΔΕ της ΕΕ κατά την 4η περίοδο έχει ως στόχο να διευκολυνθεί η εκπλήρωση του τριπλού στόχου που έγκειται στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 43 % για τους τομείς του ΣΕΔΕ της ΕΕ έως το 2030, στη διαφύλαξη της βιομηχανικής ανταγωνιστικότητας και στην προώθηση του εκσυγχρονισμού και της καινοτομίας χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών μέσω μιας σειράς αλληλένδετων μέτρων.

Διάγραμμα 1: Κατανομή του ανώτατου ορίου της 4ης περιόδου

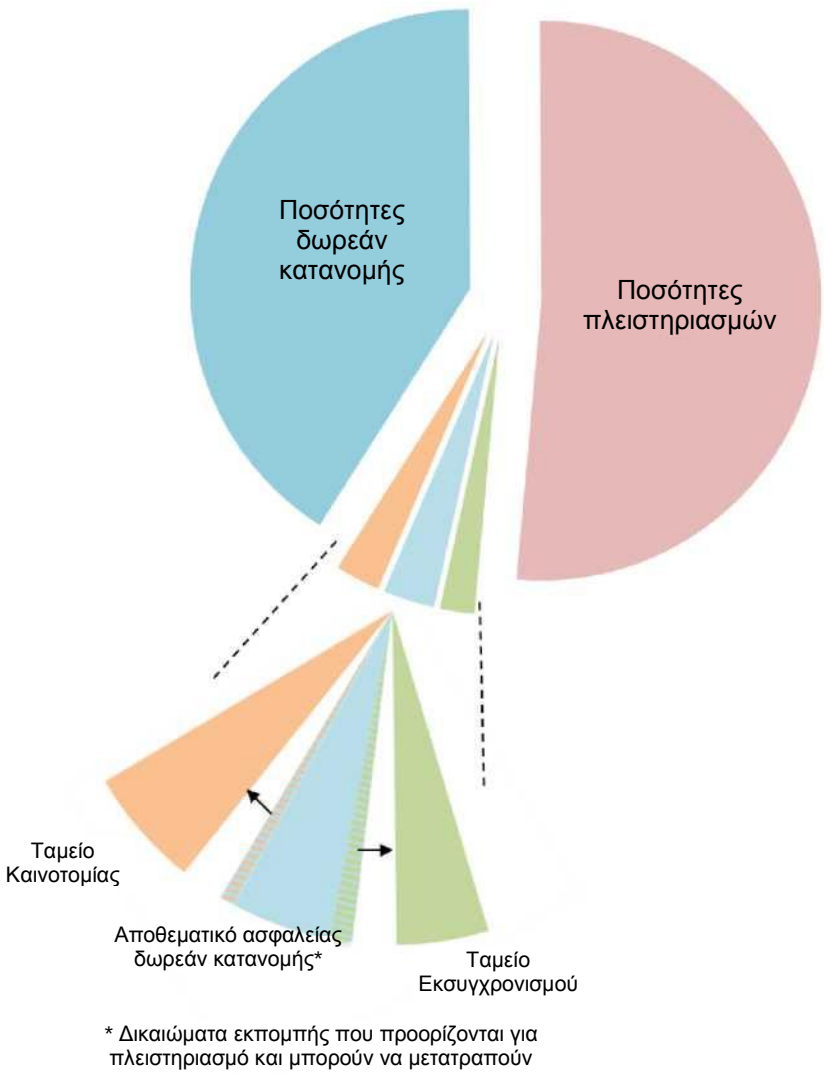

2.1. Ενισχυμένο ΣΕΔΕ της ΕΕ

Για να αυξηθεί ο ρυθμός μείωσης των εκπομπών, ο συνολικός αριθμός δικαιωμάτων εκπομπής θα μειώνεται ετησίως κατά 2,2 % από το 2021 και μετά, σε σύγκριση με το 1,74 % που ισχύει σήμερα. Η αύξηση αυτή συνεπάγεται σταθερή μείωση της τάξης περίπου των

48 εκατομμυρίων δικαιωμάτων εκπομπής ετησίως, έναντι της μείωσης των 38 εκατομμυρίων που ισχύει σήμερα, και συνάδει με τον στόχο του 43 % όσον αφορά τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από τους τομείς που καλύπτει το ΣΕΔΕ έως το 2030, σε σύγκριση με τα επίπεδα του 2005.

Επιπλέον, θα ενισχυθεί σημαντικά το αποθεματικό για τη σταθερότητα της αγοράς (ΑΣΑ), ένας μηχανισμός που θεσπίστηκε για τη μείωση της ανισορροπίας στην αγορά άνθρακα. Κατά την περίοδο από το 2019 έως το 2023, ο ρυθμός τοποθέτησης δικαιωμάτων εκπομπής στο ΑΣΑ θα διπλασιαστεί στο 24 % προκειμένου να αποκατασταθεί ταχύτερα η ισορροπία των δικαιωμάτων εκπομπής στην αγορά άνθρακα.

Για την περαιτέρω βελτίωση της λειτουργίας του ΣΕΔΕ της ΕΕ από το 2023 και μετά, ο αριθμός των δικαιωμάτων εκπομπής που τηρούνται στο ΑΣΑ θα περιοριστεί στις ποσότητες που εκπλειστηριάστηκαν κατά το προηγούμενο έτος. Δικαιώματα που διατηρούνται και υπερβαίνουν την ποσότητα αυτή δεν θα είναι πλέον έγκυρα, εκτός εάν αποφασιστεί διαφορετικά στο πλαίσιο της πρώτης αξιολόγησης του ΑΣΑ το 2021.

Τα κράτη μέλη δύνανται να ακυρώνουν σε εθελοντική βάση δικαιώματα εκπομπής από τις συνολικές ποσότητες των πλειστηριασμών που έχουν στη διάθεσή τους σε περίπτωση κλεισίματος ικανότητας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας λόγω πρόσθετων εθνικών μέτρων. Εάν κλείνουν σταθμοί παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας χωρίς τα οικεία κράτη μέλη να προβαίνουν σε ακύρωση δικαιωμάτων εκπομπής, οι κανόνες του ΑΣΑ θα αποτυπώνουν τα αποτελέσματα, είτε αυξάνοντας το ποσοστό απορρόφησης του αποθεματικού είτε προβαίνοντας σε μεταγενέστερο χρόνο σε απελευθέρωση δικαιωμάτων εκπομπής από το αποθεματικό.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την εφαρμογή των αναθεωρημένων διατάξεων του ΑΣΑ διατίθενται στο κεφάλαιο 4.3 (Εξισορρόπηση προσφοράς και ζήτησης).

2.2. Καλύτερα στοχοθετημένοι κανόνες διαρροής άνθρακα

Το υφιστάμενο πλαίσιο δωρεάν κατανομής θα διατηρηθεί σε μεγάλο βαθμό ως έχει κατά την 4η περίοδο προκειμένου να διασφαλιστεί η προβλεψιμότητα και η διαφάνεια για την ευρωπαϊκή βιομηχανία, μέσω της αντιμετώπισης των ανησυχιών της βιομηχανίας όσον αφορά την ανταγωνιστικότητα σε έναν παγκοσμιοποιημένο κόσμο. Η δωρεάν κατανομή θα εξακολουθήσει να είναι προβλέψιμη και διαφανής, βασιζόμενη σε τιμές δεικτών αναφοράς που προκύπτουν με σημείο αναφοράς τις επιδόσεις του 10 % των πλέον αποδοτικών εγκαταστάσεων στην ΕΕ. Ωστόσο, έχουν επέλθει διάφορες πρακτικές βελτιώσεις, οι οποίες βασίζονται στην πείρα που αποκομίστηκε από την τρέχουσα περίοδο εμπορίας όσον αφορά την εφαρμογή.

Κατά την 4η περίοδο, η δωρεάν κατανομή θα εστιάζει στους τομείς που αντιμετωπίζουν τον υψηλότερο κίνδυνο μεταφοράς της παραγωγής τους εκτός ΕΕ. Το επίπεδο έκθεσης των τομέων σε κίνδυνο διαρροής άνθρακα θα αξιολογείται βάσει ενός δείκτη που θα αντικατοπτρίζει την ένταση εμπορικών συναλλαγών και εκπομπών. Οι τομείς με υψηλό

κίνδυνο έκθεσης θα περιλαμβάνονται σε κατάλογο διαρροής άνθρακα και θα λαμβάνουν δωρεάν δικαιώματα εκπομπής ισοδύναμα προς το 100 % του αντίστοιχου δείκτη αναφοράς. Όσον αφορά τους τομείς με χαμηλότερο κίνδυνο έκθεσης, η δωρεάν κατανομή θα ανέρχεται στο 30 % έως το 2026 και στη συνέχεια θα καταργηθεί σταδιακά έως το 2030. Η Επιτροπή βρίσκεται επί του παρόντος στη διαδικασία κατάρτισης του καταλόγου διαρροής άνθρακα για την επόμενη περίοδο εμπορίας (βλ. προσάρτημα 6 του παραρτήματος), ο οποίος θα ισχύει καθ' όλη της διάρκεια της 4ης περιόδου.

Προκειμένου να αποφευχθούν απροσδόκητα κέρδη και να αποτυπωθεί η πρόοδος που έχει σημειωθεί στην τεχνολογία και την καινοτομία από το 2008, οι 54 τιμές δεικτών αναφοράς για τον προσδιορισμό του επιπέδου δωρεάν κατανομής σε κάθε εγκατάσταση θα επικαιροποιηθούν δύο φορές κατά τη διάρκεια της 4ης περιόδου, βάσει πραγματικών στοιχείων. Για κάθε δείκτη αναφοράς θα καθοριστεί ετήσιο ποσοστό μείωσης, το οποίο θα κυμαίνεται μεταξύ ελάχιστου ετήσιου ποσοστού της τάξης του 0,2 % για τους τομείς με χαμηλότερο ποσοστό αφομοίωσης της καινοτομίας και μέγιστου ετήσιου ποσοστού της τάξης του 1,6 % για τους τομείς με υψηλότερο ποσοστό αφομοίωσης της καινοτομίας. Το ελάχιστο ποσοστό θα διασφαλίζει τη συμβολή των τομέων με οδούς βραδύτερης μείωσης εκπομπών, ενώ το μέγιστο ποσοστό θα παρέχει στους καινοτόμους τομείς κίνητρο για την ταχύτερη μείωση των εκπομπών τους. Οι εργασίες για τη θέσπιση κατ' εξουσιοδότηση πράξης σχετικά με την αναθεώρηση των κανόνων δωρεάν κατανομής για την περίοδο 2021-2030 βρίσκονται σε εξέλιξη, ενώ οι εργασίες για την επικαιροποίηση των τιμών των δεικτών αναφοράς για τη δωρεάν κατανομή κατά την περίοδο 2021-2025 αναμένεται να ξεκινήσουν προς το τέλος του 2019 (βλ. προσάρτημα 6 του παραρτήματος).

Επιπλέον, οι κατανομές σε μεμονωμένες εγκαταστάσεις μπορούν να προσαρμόζονται σε ετήσια βάση ώστε να αντικατοπτρίζουν σημαντικές αυξήσεις και μειώσεις στην παραγωγή. Το κατώτατο όριο για τις προσαρμογές ορίζεται στο 15 % και θα αξιολογείται με βάση έναν κυλιόμενο μέσο όρο δύο ετών. Προκειμένου να αποτραπεί η χειραγώγηση και η κατάχρηση του συστήματος προσαρμογής των κατανομών, η Επιτροπή δύναται να εκδίδει εκτελεστικές πράξεις για τον καθορισμό περαιτέρω ρυθμίσεων όσον αφορά τις προσαρμογές. Οι εργασίες σχετικά με την εκτελεστική πράξη αναμένεται να ξεκινήσουν προς το τέλος του 2018 (βλ. προσάρτημα 6 του παραρτήματος).

Προς αποφυγή της εφαρμογής διατομεακού διορθωτικού συντελεστή (CSCF) κατά την επόμενη περίοδο εμπορίας, έχει θεσπιστεί ένα σημαντικό νέο μέτρο διασφάλισης υπό τη μορφή «αποθεματικού ασφαλείας δωρεάν κατανομής». Σε περίπτωση που κριθεί αναγκαία η εφαρμογή διορθωτικού συντελεστή, θα χρησιμοποιηθεί το αποθεματικό ασφαλείας με μείωση του μεριδίου των δικαιωμάτων εκπομπής που θα τεθούν σε πλειστηριασμό κατά τη διάρκεια της 4ης περιόδου έως και κατά 3 % της συνολικής ποσότητας, ώστε να αυξηθεί με τον τρόπο αυτό η διαθέσιμη ποσότητα για δωρεάν κατανομή. Εάν τα δικαιώματα εκπομπής που φυλάσσονται για το αποθεματικό ασφαλείας δωρεάν κατανομής δεν χρησιμοποιηθούν, θα διατεθούν για τη «συμπληρωματική χρηματοδότηση» των νεοδημιουργηθέντων Ταμείων Καινοτομίας και Εκσυγχρονισμού (βλ. τμήμα 2.3).

Η δυνατότητα των κρατών μελών να χορηγούν κρατικές ενισχύσεις σε τομείς που εκτίθενται σε κίνδυνο διαρροής άνθρακα λόγω σημαντικού έμμεσου κόστους ανθρακούχων εκπομπών (ήτοι του κόστους που προκύπτει από τις αυξημένες τιμές ηλεκτρικής ενέργειας) θα διατηρηθεί και κατά τη διάρκεια της 4ης περιόδου (βλ. τμήμα 4.1.2.1.2). Επιπλέον, θα συνοδευτεί από διατάξεις ενισχυμένης διαφάνειας και υποβολής εκθέσεων. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να επιδιώκουν τον περιορισμό της χρήσης των εσόδων από πλειστηριασμούς για τον σκοπό αυτό στο 25 % και, σε περίπτωση υπέρβασης του ποσοστού αυτού, θα πρέπει να υποβάλλουν έκθεση με τη σχετική αιτιολόγηση για λόγους διαφάνειας. Θα πρέπει επίσης να δημοσιεύουν τακτικά το ποσό που καταβάλλουν σε δικαιούχους της αντιστάθμισης, τόσο κατά τομέα όσο και συνολικά. Ενόψει των νέων διατάξεων, η Επιτροπή κίνησε διαδικασία αναθεώρησης των κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ της ΕΕ[10] για την επόμενη περίοδο εμπορίας (βλ. προσάρτημα 6 του παραρτήματος).

2.3 Χρηματοδότηση της καινοτομίας χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών και του εκσυγχρονισμού του τομέα της ενέργειας

Διάφοροι μηχανισμοί χρηματοδότησης χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών θα συνδράμουν τους τομείς της βιομηχανίας και της ηλεκτρικής ενέργειας στην αντιμετώπιση των προκλήσεων καινοτομίας και επενδύσεων που ανακύπτουν κατά τη μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών κατά την 4η περίοδο. Στους μηχανισμούς αυτούς περιλαμβάνονται δύο νέα ταμεία:

- Το **Ταμείο Καινοτομίας** θα στηρίξει, σε ανταγωνιστική βάση, την επίδειξη καινοτόμων τεχνολογιών και καινοτομίας αιχμής σε τομείς που καλύπτονται από το ΣΕΔΕ της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των καινοτόμων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, της δέσμευσης και χρήσης διοξειδίου του άνθρακα (CCU) και της αποθήκευσης ενέργειας. Οι διαθέσιμοι πόροι θα αντιστοιχούν στην αγοραία αξία τουλάχιστον 450 εκατομμυρίων δικαιωμάτων εκπομπής κατά τον χρόνο πλειστηριασμού τους. Οι πόροι θα συμπληρώνονται από τυχόν μη εκταμιευμένα κονδύλια του προϋπολογισμού του προγράμματος NER300, καθώς και από μέγιστο αριθμό 50 εκατομμυρίων δικαιωμάτων εκπομπής τα οποία θα τίθενται ενδεχομένως στη διάθεση του ταμείου σε περίπτωση που δεν χρειαστούν για την κάλυψη του αποθεματικού ασφαλείας δωρεάν κατανομής, όπως διευκρινίζεται ανωτέρω. Επιλέξιμα για την παροχή στήριξης από το Ταμείο Καινοτομίας θα είναι έργα σε όλα τα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένων έργων μικρής κλίμακας. Οι εργασίες για τη δημιουργία του Ταμείου Καινοτομίας ξεκίνησαν με τη διεξαγωγή δημόσιας διαβούλευσης στις αρχές του 2018[11] (βλ. προσάρτημα 6 του παραρτήματος).

- Το **Ταμείο Εκσυγχρονισμού** θα στηρίξει τις επενδύσεις στον εκσυγχρονισμό του τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας και των ευρύτερων ενεργειακών συστημάτων, στην

[10] Κατευθυντήριες γραμμές για ορισμένα μέτρα κρατικών ενισχύσεων στο πλαίσιο του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου μετά το 2012, ΕΕ C 158 της 5.6.2012, σ. 4.
[11] Πληροφορίες σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση διατίθενται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/clima/consultations/public-consultation-establishment-innovation-fund_el

αύξηση της ενεργειακής απόδοσης και της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, καθώς και στη διευκόλυνση της δίκαιης μετάβασης περιφερειών που εξαρτώνται από τον άνθρακα στα 10 κράτη μέλη με το χαμηλότερο εισόδημα[12]. Οι εγκαταστάσεις παραγωγής ενέργειας που χρησιμοποιούν στερεά ορυκτά καύσιμα δεν θα είναι επιλέξιμες για στήριξη[13]. Οι πόροι του ταμείου θα προέρχονται από δικαιώματα εκπομπής που αντιστοιχούν στο 2 % της συνολικής ποσότητας κατά την 4η περίοδο, τα οποία θα τεθούν σε πλειστηριασμό σύμφωνα με τους κανόνες και τις ρυθμίσεις που προβλέπονται για τους πλειστηριασμούς οι οποίοι διεξάγονται στον κοινό χώρο πλειστηριασμών. Ανάλογα με τον βαθμό στον οποίο μειώνεται το μερίδιο των πλειστηριασμών για τους σκοπούς του αποθεματικού ασφαλείας δωρεάν κατανομής, το ποσό των δικαιωμάτων εκπομπής που διατίθενται για το ταμείο ενδέχεται να αυξηθεί έως και κατά 0,5 % της συνολικής ποσότητας των δικαιωμάτων εκπομπής. Οι εργασίες για τη δημιουργία του Ταμείου Εκσυγχρονισμού ξεκίνησαν με τη διεξαγωγή προκαταρκτικών εργαστηρίων στα δικαιούχα κράτη μέλη, αρχής γενομένης από τον Σεπτέμβριο του 2018 (βλ. προσάρτημα 6 του παραρτήματος).

Επιπλέον των δύο νέων ταμείων, η προαιρετική μεταβατική δωρεάν κατανομή δυνάμει του άρθρου 10γ της οδηγίας για το ΣΕΔΕ της ΕΕ θα παραμείνει διαθέσιμη για τον εκσυγχρονισμό των τομέων της ενέργειας στα ίδια κράτη μέλη με το χαμηλότερο εισόδημα τα οποία είναι επιλέξιμα και για το Ταμείο Εκσυγχρονισμού. Η διαφάνεια των διαδικασιών κατανομής των πόρων έχει ενισχυθεί σε πολύ μεγάλο βαθμό. Έργα αξίας άνω των 12,5 εκατ. EUR θα επιλέγονται με ανταγωνιστική διαδικασία υποβολής προσφορών, ενώ επενδύσεις μικρότερης αξίας θα πρέπει να επιλέγονται βάσει σαφών και διαφανών κριτηρίων και τα αποτελέσματα της επιλογής θα υποβάλλονται σε δημόσια διαβούλευση (εκτός εάν τα συγκεκριμένα έργα επιλεγούν και αυτά μέσω ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών). Η αναθεωρημένη οδηγία για το ΣΕΔΕ της ΕΕ ορίζει ότι τα μη κατανεμημένα δικαιώματα εκπομπής δυνάμει του άρθρου 10γ από την τρίτη περίοδο εμπορίας (2013-2020) μπορούν να κατανεμηθούν κατά την περίοδο 2021-2030 σε επενδύσεις επιλεγμένες μέσω της εν λόγω ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών, εκτός εάν το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος αποφασίσει να μην κατανείμει το σύνολο ή μέρος των εν λόγω δικαιωμάτων και ενημερώσει σχετικά την Επιτροπή έως τις **30 Σεπτεμβρίου 2019**. Επιπλέον, σύμφωνα με τις νέες διατάξεις, τα επιλέξιμα κράτη μέλη δύνανται να χρησιμοποιήσουν το σύνολο ή μέρος της οικείας κατανομής δυνάμει του άρθρου 10γ για τη στήριξη επενδύσεων στο πλαίσιο του Ταμείου Εκσυγχρονισμού, υπό την προϋπόθεση ότι θα κοινοποιήσουν τα αντίστοιχα ποσά στην Επιτροπή έως τις **30 Σεπτεμβρίου 2019**.

[12] Βουλγαρία, Τσεχική Δημοκρατία, Κροατία, Εσθονία, Ουγγαρία, Λετονία, Λιθουανία, Πολωνία, Ρουμανία και Σλοβακία.

[13] Προβλέφθηκε εξαίρεση για την αποδοτική και βιώσιμη τηλεθέρμανση σε κράτη μέλη στα οποία το κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε τιμές αγοράς ήταν χαμηλότερο του 30 % του μέσου όρου της ΕΕ το 2013 (Βουλγαρία και Ρουμανία). Η εξαίρεση αυτή αφορά μόνο το 30 % των διαθέσιμων χρηματοδοτικών πόρων για τα εν λόγω κράτη μέλη.

3. ΥΠΟΔΟΜΗ ΣΕΔΕ ΤΗΣ ΕΕ

3.1. Κάλυψη των δραστηριοτήτων, των εγκαταστάσεων και των φορέων εκμετάλλευσης αεροσκαφών

Το ΣΕΔΕ της ΕΕ λειτουργεί στις 31 χώρες του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ). Περιορίζει τις εκπομπές από περίπου 11 000 σταθμούς παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και βιομηχανικές εγκαταστάσεις, καθώς και από περισσότερους από 500 φορείς εκμετάλλευσης αεροσκαφών που εκτελούν πτήσεις μεταξύ αερολιμένων του ΕΟΧ. Το σύστημα καλύπτει περίπου το 40 % των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου της ΕΕ.

Από την 3η περίοδο (2013-2020)*, οι τομείς με σταθερές εγκαταστάσεις που ρυθμίζονται από το ΣΕΔΕ της ΕΕ είναι ενεργοβόρες βιομηχανίες, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται σταθμοί παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και άλλες εγκαταστάσεις καύσης με ονομαστική θερμική ισχύ > 20 MW (εκτός των εγκαταστάσεων επικίνδυνων ή αστικών αποβλήτων), διυλιστήρια πετρελαίου, εγκαταστάσεις οπτανθρακοποίησης, η παραγωγή σιδήρου και χάλυβα, κλίνκερ, γυαλιού, ασβέστη, τούβλων, κεραμικών ειδών, χαρτοπολτού, χαρτιού και χαρτονιού, αλουμινίου, πετροχημικών προϊόντων, αμμωνίας, νιτρικού, αδιπικού οξέος, γλυοξάλης και γλυοξυλικού οξέος, η δέσμευση CO_2, η μεταφορά με αγωγούς και η αποθήκευση CO_2 σε γεωλογικούς σχηματισμούς.

Το πεδίο εφαρμογής του ΣΕΔΕ της ΕΕ στην αεροπορία περιορίστηκε στις πτήσεις εντός του ΕΟΧ την περίοδο 2013-2016, εν αναμονή της υιοθέτησης παγκόσμιας προσέγγισης από τον Διεθνή Οργανισμό Πολιτικής Αεροπορίας (ΔΟΠΑ). Το 2016 ο ΔΟΠΑ ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με το σύστημα αντιστάθμισης και μείωσης των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για τις διεθνείς αεροπορικές μεταφορές (Carbon Offsetting and Reduction Scheme for International Aviation/CORSIA), το οποίο θα αρχίσει να εφαρμόζεται το 2021. Μετά τη συμφωνία και εν αναμονή της εφαρμογής του συστήματος CORSIA, το 2017 το πεδίο εφαρμογής εντός του ΕΟΧ για τις αεροπορικές μεταφορές παρατάθηκε έως το 2023 (βλ. τμήμα 5).

Το ΣΕΔΕ της ΕΕ καλύπτει τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα (CO_2) αλλά και τις εκπομπές υποξειδίου του αζώτου (N_2O) από το σύνολο της παραγωγής νιτρικού οξέος, αδιπικού οξέος, γλυοξυλικού οξέος και γλυοξάλης, καθώς και τις εκπομπές υπερφθορανθράκων (PFC) από την παραγωγή αλουμινίου. Παρότι η συμμετοχή στο ΣΕΔΕ της ΕΕ είναι υποχρεωτική, σε ορισμένους τομείς περιλαμβάνονται μόνο εγκαταστάσεις άνω ενός συγκεκριμένου μεγέθους. Επιπλέον, οι συμμετέχουσες χώρες μπορούν να εξαιρέσουν από το σύστημα τις μικρές εγκαταστάσεις (που εκπέμπουν λιγότερους από 25 000 τόνους CO_{2e}) εάν έχουν θεσπίσει εναλλακτικά και ισοδύναμα μέτρα. Η αναθεωρημένη οδηγία για το ΣΕΔΕ της ΕΕ προβλέπει επιπλέον ότι κατά την 4η περίοδο είναι δυνατή η εξαίρεση των πολύ μικρών φορέων εκπομπών (με αναφερόμενες εκπομπές κάτω των 2 500 τόνων CO_{2e} την τελευταία τριετία) από το ΣΕΔΕ της ΕΕ, με την επιφύλαξη της ύπαρξης απλουστευμένων

ρυθμίσεων παρακολούθησης ώστε να είναι εφικτή η εκτίμηση της ποσότητας των εκπομπών τους. Εάν οι εκπομπές των πολύ μικρών εγκαταστάσεων υπερβούν την ποσότητα αυτή σε οποιοδήποτε ημερολογιακό έτος, θα υπαχθούν εκ νέου στο σύστημα. Οι συμμετέχουσες χώρες μπορούν επίσης να προσθέτουν περισσότερους τομείς και εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου στο ΣΕΔΕ της ΕΕ.

* Πληροφορίες σχετικά με την 1η και τη 2η περίοδο του ΣΕΔΕ της ΕΕ διατίθενται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/clima/policies/ets/pre2013_el

Σύμφωνα με τις εκθέσεις του άρθρου 21 που υποβλήθηκαν από τις συμμετέχουσες χώρες[14] το 2018, ο συνολικός αριθμός των επιτρεπόμενων εγκαταστάσεων ανερχόταν σε 10 688 το 2017, σε σύγκριση με 10 790 εγκαταστάσεις το 2016 και περίπου 10 950 εγκαταστάσεις το 2015.

Όπως και κατά τα προηγούμενα έτη, τα καύσιμα που χρησιμοποιήθηκαν στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ της ΕΕ το 2017 παρέμειναν στη συντριπτική τους πλειονότητα ορυκτά καύσιμα. Ωστόσο, 28 χώρες ανέφεραν επίσης τη χρήση βιομάζας (έναντι 29 το προηγούμενο έτος) σε σχέση με 2 181 εγκαταστάσεις (20,4 % του συνολικού αριθμού των εγκαταστάσεων). Συγκριτικά, ο αντίστοιχος αριθμός το προηγούμενο έτος ήταν 2 079 εγκαταστάσεις, που αποτελούσαν το 19 % του συνολικού αριθμού των εγκαταστάσεων. Τρεις χώρες (LI, LV και MT) δεν ανέφεραν καθόλου χρήση βιομάζας[15]. Οι εκπομπές από βιομάζα το 2017 ανήλθαν περίπου σε 145 εκατομμύρια τόνους CO_2 (8 % των αναφερόμενων εκπομπών ΣΕΔΕ), σημειώνοντας ελαφρά αύξηση από περίπου 141 εκατομμύρια τόνους CO_2 το 2016 (τότε επίσης περίπου 8 % των αναφερόμενων εκπομπών ΣΕΔΕ). Το 2017, μόνο η Σουηδία ανέφερε τη χρήση βιοκαυσίμων για δύο φορείς εκμετάλλευσης αεροσκαφών (το 2016 και το 2015, χρήση βιοκαυσίμων είχε αναφερθεί τόσο από τη Γερμανία όσο και από τη Σουηδία για τρεις και τέσσερις φορείς εκμετάλλευσης αεροσκαφών αντίστοιχα).

Στις κατηγορίες εγκαταστάσεων με βάση τις ετήσιες εκπομπές[16], από τα δεδομένα για το 2017 προκύπτει ότι, όπως και κατά τα προηγούμενα έτη, το 72 % των εγκαταστάσεων είναι κατηγορίας Α, περίπου το 21 % είναι κατηγορίας Β και λίγο πάνω από το 7 % είναι

[14] Για την αναφορά στις εκθέσεις του άρθρου 21, ο όρος «συμμετέχουσες χώρες» ή απλώς «χώρες» περιλαμβάνει τα 28 κράτη μέλη της ΕΕ και τις χώρες του ΕΟΧ (Ισλανδία, Νορβηγία και Λιχτενστάιν).

[15] Οι εκπομπές από βιομάζα έχουν μηδενικό συντελεστή στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ της ΕΕ, ήτοι οι εκπομπές πρέπει να αναφέρονται αλλά δεν απαιτείται επιστροφή δικαιωμάτων για αυτές.

[16] Οι εγκαταστάσεις κατηγορίας Γ εκπέμπουν πάνω από 500 000 τόνους CO_2e ετησίως, οι εγκαταστάσεις κατηγορίας Β εκπέμπουν μεταξύ 500 000 και 50 000 τόνων CO_2e ετησίως και οι εγκαταστάσεις κατηγορίας Α εκπέμπουν λιγότερο από 50 000 τόνους CO_2e ετησίως. Επιπλέον, οι «εγκαταστάσεις με χαμηλά επίπεδα εκπομπών» είναι ένα υποσύνολο των εγκαταστάσεων κατηγορίας Α που εκπέμπουν λιγότερους από 25 000 τόνους CO_2e ετησίως. Βλ. κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 601/2012 της Επιτροπής, της 21ης Ιουνίου 2012, για την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου κατ' εφαρμογή της οδηγίας 2003/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, ΕΕ L 181 της 12.7.2012, σ. 30.

κατηγορίας Γ. 6 110 εγκαταστάσεις αναφέρθηκαν ως «εγκαταστάσεις με χαμηλά επίπεδα εκπομπών» (57 % επί του συνόλου).

Εγκαταστάσεις του ΣΕΔΕ της ΕΕ με δραστηριότητες καύσης υπάρχουν σε όλες τις συμμετέχουσες χώρες, ενώ δραστηριότητες διύλισης πετρελαίου, παραγωγής χάλυβα, τσιμέντου, ασβέστη, γυαλιού, κεραμικών, χαρτοπολτού και χαρτιού υπάρχουν στις περισσότερες από αυτές. Όσον αφορά τις δραστηριότητες του ΣΕΔΕ της ΕΕ που παρατίθενται επιπροσθέτως για τις μη ανθρακούχες εκπομπές, σε 12 χώρες (DE, FR, EL, IS, IT, NL, NO, RO, SE, SI, SK, UK) αναφέρεται ότι έχουν εκδοθεί άδειες για την παραγωγή πρωτογενούς αλουμινίου και υπερφθορανθράκων (PFC), ενώ σε 20 χώρες (όλες εκτός των CY, DK, EE, ES, IE, IS, LI, LU, LV, MT και SI) αναφέρεται ότι έχουν εκδοθεί άδειες για την παραγωγή νιτρικού οξέος και N_2O. Οι υπόλοιποι τομείς εκπομπών N_2O –παραγωγή αδιπικού οξέος και παραγωγή γλυοξάλης και γλυοξυλικού οξέος– αναφέρονται σε 3 (DE, FR, IT) και 2 (DE, FR) χώρες αντίστοιχα. Μόνο η Νορβηγία έχει δηλώσει δραστηριότητες δέσμευσης και αποθήκευσης CO_2.

Επτά χώρες (ES, FR, HR, IS, IT, SI, UK) έχουν κάνει χρήση της δυνατότητας να εξαιρούν τους μικρούς προξένους εκπομπών από το ΣΕΔΕ της ΕΕ σύμφωνα με το άρθρο 27 της οδηγίας για το ΣΕΔΕ της ΕΕ. Οι εκπομπές που εξαιρέθηκαν για το 2017 ανήλθαν σε 2,85 εκατομμύρια τόνους CO_2 (περίπου το 0,16 % του συνόλου των εξακριβωμένων εκπομπών).

Σύμφωνα με τις εκθέσεις που υποβλήθηκαν βάσει του άρθρου 21 το 2018, μέχρι στιγμής οκτώ χώρες (BE, DK, FR, HR, HU, LI, LT, NL) αξιοποίησαν το πλεονέκτημα που προσφέρει η διάταξη του άρθρου 13 του κανονισμού για την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων (ΚΠΥΕ)[17], βάσει της οποίας επιτρέπεται η χρήση απλουστευμένων σχεδίων παρακολούθησης σε περιπτώσεις χαμηλού κινδύνου για σταθερές εγκαταστάσεις. Από το 2016 έχουν προσχωρήσει μόνο οι Κάτω Χώρες. Στην περίπτωση των φορέων εκμετάλλευσης αεροσκαφών με χαμηλά επίπεδα εκπομπών, η χρήση της εν λόγω διάταξης αναφέρθηκε από τρεις χώρες το 2017 (BE, IS και PL).

Το 2017 οι φορείς εκμετάλλευσης αεροσκαφών που αναφέρθηκε ότι διαθέτουν σχέδιο παρακολούθησης ανέρχονταν σε 541 (έναντι 503 το 2016 και 524 το 2015). Το 58 % (316) των φορέων εκμετάλλευσης που αναφέρθηκαν ήταν εμπορικοί φορείς εκμετάλλευσης, ενώ το υπόλοιπο 42 % (225) μη εμπορικοί φορείς εκμετάλλευσης[18]. Συνολικά 280 φορείς (52 % περίπου) χαρακτηρίζονταν μικροί πρόξενοι εκπομπών [έναντι 249 (50 %) το 2016 και 274 (52 %) το 2015].

[17] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 601/2012 της Επιτροπής, της 21ης Ιουνίου 2012, για την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου κατ' εφαρμογή της οδηγίας 2003/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, ΕΕ L 181 της 12.7.2012, σ. 30.

[18] Ένα παράδειγμα εμπορικού φορέα εκμετάλλευσης αεροσκαφών είναι μια αεροπορική εταιρεία μεταφοράς επιβατών που παρέχει υπηρεσίες στο ευρύ κοινό. Ένα παράδειγμα μη εμπορικού φορέα εκμετάλλευσης αεροσκαφών είναι ένα ιδιωτικό αεροσκάφος.

3.2. Ενωσιακό μητρώο και ημερολόγιο συναλλαγών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUTL)

Το ενωσιακό μητρώο και το ημερολόγιο συναλλαγών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUTL) καταγράφουν την κυριότητα των γενικών δικαιωμάτων εκπομπής και των δικαιωμάτων εκπομπής του κλάδου των αεροπορικών μεταφορών με την καταχώριση των ποσοτήτων των εκάστοτε κατόχων στους λογαριασμούς και των συναλλαγών μεταξύ λογαριασμών. Η Επιτροπή είναι υπεύθυνη για τη λειτουργία και την τήρησή τους, ενώ οι διαχειριστές των εθνικών μητρώων στις 31 συμμετέχουσες χώρες παραμένουν το σημείο επαφής για τους εκπροσώπους περίπου 15 000 λογαριασμών (εταιρείες ή φυσικά πρόσωπα). Ενώ στο ενωσιακό μητρώο τηρούνται λογαριασμοί για τις σταθερές εγκαταστάσεις και τους φορείς εκμετάλλευσης αεροσκαφών, το EUTL ελέγχει αυτόματα, καταγράφει και εγκρίνει όλες τις συναλλαγές μεταξύ λογαριασμών, διασφαλίζοντας έτσι τη συμμόρφωση όλων των μεταβιβάσεων με τους κανόνες του ΣΕΔΕ της ΕΕ.

Τα στοιχεία που καταχωρίζονται στο ενωσιακό μητρώο και στο EUTL αποτελούν σημαντική πηγή πληροφοριών για διάφορους τύπους υποβολής εκθέσεων στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ, όπως ο υπολογισμός του δείκτη πλεονάσματος του αποθεματικού για τη σταθερότητα της αγοράς (βλ. τμήμα 4.3) και η υποβολή εκθέσεων από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος (ΕΕΑ). Το EUTL προσδίδει επίσης διαφάνεια στο ΣΕΔΕ της ΕΕ, με τη δημοσίευση* πληροφοριών σχετικά με τα δικαιώματα κατανομής και τη συμμόρφωση των σταθερών εγκαταστάσεων και των φορέων εκμετάλλευσης αεροσκαφών με τις διατάξεις του ΣΕΔΕ.

* Οι πληροφορίες που δημοσιεύονται στο EUTL διατίθενται στη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/environment/ets/

Το ενωσιακό μητρώο και το EUTL βρίσκονταν σε πλήρη λειτουργία επί 365 ημέρες και σε 24ωρη βάση καθ' όλη τη διάρκεια του 2017, με μικρές μόνο διακοπές, οι οποίες αντιστοιχούν συνολικά σε σχεδόν 17 ώρες διακοπής λόγω τεχνικών αναβαθμίσεων.

Το 2017 η Επιτροπή ξεκίνησε τη μετάβαση σε μια πιο εκσυγχρονισμένη και ασφαλή πλατφόρμα φιλοξενίας τόσο για το ενωσιακό μητρώο όσο και για το EUTL. Η μετάβαση αυτή ολοκληρώθηκε τον Ιούνιο του 2018. Επιπλέον, η Επιτροπή, με τη σύμφωνη γνώμη των κρατών μελών, ξεκίνησε την υλοποίηση διαφόρων αλλαγών με σκοπό τη βελτίωση της αποδοτικότητας των εργασιών με τη χρήση του ενωσιακού μητρώου.

Τον Φεβρουάριο του 2018 ο κανονισμός για το μητρώο του ΣΕΔΕ της ΕΕ[19] τροποποιήθηκε με στόχο την εφαρμογή μέτρων προστασίας για τη διασφάλιση της περιβαλλοντικής ακεραιότητας του ΣΕΔΕ της ΕΕ σε περιπτώσεις στις οποίες το δίκαιο της ΕΕ παύει να εφαρμόζεται σε ένα κράτος μέλος λόγω της αποχώρησής του από την ΕΕ.

[19] Κανονισμός (ΕΕ) 2018/208 της Επιτροπής, της 12ης Φεβρουαρίου 2018, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 389/2013 για τη σύσταση ενωσιακού μητρώου, ΕΕ L 39/3 της 13.2.2018, σ. 3.

4. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΑΝΘΡΑΚΑ ΤΟ 2017

Στο παρόν κεφάλαιο παρέχονται πληροφορίες σχετικά με πτυχές της προσφοράς και της ζήτησης δικαιωμάτων εκπομπής στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ της ΕΕ. Στο τμήμα σχετικά με την προσφορά περιλαμβάνονται πληροφορίες για το ανώτατο όριο, τη δωρεάν κατανομή, το πρόγραμμα NER300, τον πλειστηριασμό, την παρέκκλιση από τον πλήρη πλειστηριασμό για τον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας (άρθρο 10γ), τη χρήση διεθνών πιστωτικών μορίων, καθώς και ένα κεφάλαιο σχετικά με τα καθεστώτα αντιστάθμισης του έμμεσου κόστους ανθρακούχων εκπομπών.

Από την πλευρά της ζήτησης, παρέχονται πληροφορίες σχετικά με την ποσότητα των εξακριβωμένων εκπομπών και τις μεθόδους εξισορρόπησης της προσφοράς και της ζήτησης δικαιωμάτων, όπως το αποθεματικό για τη σταθερότητα της αγοράς (ΑΣΑ).

4.1. Προσφορά: δικαιώματα εκπομπής που τίθενται σε κυκλοφορία

4.1.1. Ανώτατο όριο

Το ανώτατο όριο είναι η απόλυτη ποσότητα αερίων του θερμοκηπίου που μπορεί να εκπέμπεται από οντότητες οι οποίες καλύπτονται από το σύστημα προκειμένου να εξασφαλιστεί η επίτευξη του στόχου μείωσης των εκπομπών και αντιστοιχεί στον αριθμό των δικαιωμάτων εκπομπής που βρίσκονται σε κυκλοφορία σε συγκεκριμένη περίοδο εμπορίας. Κατά την 3η περίοδο εφαρμόζεται κοινό ανώτατο όριο για όλη την ΕΕ, το οποίο αντικατέστησε το προηγούμενο σύστημα εθνικών ανώτατων ορίων.

Το ανώτατο όριο εκπομπών από σταθερές εγκαταστάσεις για το 2013 ορίστηκε σε 2 084 301 856 δικαιώματα. Το εν λόγω ανώτατο όριο μειώνεται κάθε έτος κατά γραμμικό συντελεστή μείωσης 1,74 % της μέσης συνολικής ποσότητας δικαιωμάτων που εκχωρήθηκαν ανά έτος κατά την περίοδο 2008-2012· με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται ότι το 2020 ο αριθμός δικαιωμάτων που θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν από σταθερές εγκαταστάσεις θα είναι κατά 21 % χαμηλότερος από ό,τι το 2005.

Το ανώτατο όριο στον κλάδο των αεροπορικών μεταφορών ορίστηκε αρχικά σε 210 349 264 δικαιώματα εκπομπής ανά έτος, ήτοι 5 % κάτω από το μέσο ετήσιο επίπεδο εκπομπών των αεροπορικών μεταφορών την περίοδο 2004-2006. Το όριο αυξήθηκε κατά 116 524 δικαιώματα την 1η Ιανουαρίου 2014 προκειμένου να ληφθεί υπόψη η ένταξη της Κροατίας στο ΣΕΔΕ της ΕΕ. Σκοπός του εν λόγω ορίου ήταν να αντικατοπτρίζει τη νομοθεσία του 2008*, η οποία προέβλεπε ότι όλες οι πτήσεις από, προς και εντός του ΕΟΧ περιλαμβάνονται στο ΣΕΔΕ της ΕΕ. Ωστόσο, το πεδίο εφαρμογής του ΣΕΔΕ της ΕΕ περιορίστηκε προσωρινά στις πτήσεις εντός του ΕΟΧ μεταξύ του 2013 και του 2016 με σκοπό να στηριχτεί η ανάπτυξη ενός παγκόσμιου μέτρου από τον ΔΟΠΑ για τη σταθεροποίηση των εκπομπών από τις διεθνείς αεροπορικές μεταφορές στα επίπεδα του 2020. Συνεπώς, ο αριθμός των δικαιωμάτων εκπομπής του κλάδου των αεροπορικών μεταφορών που τέθηκαν σε κυκλοφορία την περίοδο 2013-2016 ήταν σημαντικά μικρότερος από το αρχικό ανώτατο όριο. Το 2017, εν αναμονή της εφαρμογής του παγκόσμιου μέτρου του ΔΟΠΑ, ο

περιορισμός του πεδίου εφαρμογής στις αεροπορικές μεταφορές εντός του ΕΟΧ παρατάθηκε έως το 2023 (βλ. τμήμα 5).

* Οδηγία 2008/101/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 2008, για την τροποποίηση της οδηγίας 2003/87/ΕΚ ώστε να ενταχθούν οι αεροπορικές δραστηριότητες στο σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Κοινότητας.

Στον πίνακα 1 παρουσιάζονται τα αριθμητικά στοιχεία σχετικά με το ανώτατο όριο για τις σταθερές εγκαταστάσεις και τον αριθμό των δικαιωμάτων του κλάδου των αεροπορικών μεταφορών που τίθενται σε κυκλοφορία[20] για κάθε έτος της 3ης περιόδου του ΣΕΔΕ της ΕΕ.

Πίνακας 1: Ανώτατο όριο για το ΣΕΔΕ της ΕΕ, 2013-2020

Έτος	Ετήσιο ανώτατο όριο (εγκαταστάσεις)	Δικαιώματα του κλάδου των αεροπορικών μεταφορών που τίθενται σε κυκλοφορία ετησίως[21]
2013	2 084 301 856	32 455 296
2014	2 046 037 610	41 866 834
2015	2 007 773 364	50 669 024
2016	1 969 509 118	38 879 316
2017	1 931 244 873	38 711 651
2018	1 892 980 627	38 703 971[22]
2019	1 854 716 381	
2020	1 816 452 135	

[20] Ο αριθμός των δικαιωμάτων εκπομπής του κλάδου των αεροπορικών μεταφορών που τίθενται σε κυκλοφορία από το 2013 προκύπτει από την εφαρμογή προσέγγισης από τη βάση προς τα πάνω, με αφετηρία τη δωρεάν κατανομή (που καθορίζεται σύμφωνα με δείκτες αναφοράς βάσει δραστηριοτήτων για τη δραστηριότητα των φορέων εκμετάλλευσης εντός του ΕΟΧ). Στη συνέχεια, ο αριθμός των δικαιωμάτων που τίθενται σε πλειστηριασμό προκύπτει βάσει του γεγονότος ότι η δωρεάν κατανομή (περιλαμβανομένου ειδικού αποθέματος προς μεταγενέστερη διανομή σε ταχέως αναπτυσσόμενους φορείς εκμετάλλευσης αεροσκαφών και νεοεισερχομένους) θα πρέπει να ανέρχεται σε 85 % του συνόλου και ο πλειστηριασμός σε 15 %.

[21] Στα επικαιροποιημένα αριθμητικά στοιχεία περιλαμβάνονται ανταλλαγές διεθνών πιστωτικών μορίων, επιπλέον των ποσοτήτων της δωρεάν κατανομής και των πλειστηριασμών.

[22] Περιλαμβάνονται πληροφορίες από το χρονοδιάγραμμα πλειστηριασμών του 2018 στον κλάδο των αεροπορικών μεταφορών.

4.1.2. Εκχωρούμενα δικαιώματα εκπομπής

4.1.2.1. Δωρεάν κατανομή

Παρότι κατά την 3η περίοδο ο πλειστηριασμός στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ της ΕΕ αποτελεί την προκαθορισμένη μέθοδο για την κατανομή των δικαιωμάτων εκπομπής, σημαντικός αριθμός δικαιωμάτων εξακολουθούν να κατανέμονται δωρεάν. Εφαρμόζονται οι ακόλουθες αρχές:

- η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας δεν λαμβάνει πλέον δωρεάν δικαιώματα εκπομπής·
- τα δωρεάν δικαιώματα εκπομπής κατανέμονται σύμφωνα με εναρμονισμένους κανόνες σε επίπεδο ΕΕ·
- η δωρεάν κατανομή βασίζεται σε δείκτες επιδόσεων, ώστε να ενισχύονται τα κίνητρα για μειώσεις των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και για καινοτομία και να επιβραβεύονται οι πλέον αποδοτικές εγκαταστάσεις·
- καθορίζεται απόθεμα για τους νεοεισερχομένους (NER) σε επίπεδο ΕΕ για νέες εγκαταστάσεις και εγκαταστάσεις που αυξάνουν σημαντικά την παραγωγική τους ικανότητα, το οποίο αντιστοιχεί στο 5 % του συνολικού αριθμού των δικαιωμάτων για την 3η περίοδο.

Δωρεάν κατανομή παρέχεται σε βιομηχανικές εγκαταστάσεις για την αντιμετώπιση του κινδύνου διαρροής άνθρακα (δηλαδή της μεταφοράς της παραγωγικής ικανότητας εταιρειών σε τρίτες χώρες με λιγότερο αυστηρούς περιορισμούς όσον αφορά τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση των συνολικών εκπομπών τους). Οι τομείς και οι κλάδοι που θεωρείται ότι εκτίθενται σε σημαντικό κίνδυνο διαρροής άνθρακα περιλαμβάνονται σε κατάλογο διαρροής άνθρακα*. Ενώ αρχικά ο κατάλογος κάλυπτε την περίοδο 2015-2019, η αναθεωρημένη οδηγία για το ΣΕΔΕ της ΕΕ παρέτεινε την ισχύ του έως το 2020.

* Ο ισχύων κατάλογος διαρροής άνθρακα διατίθεται στη διεύθυνση http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX:32014D0746

Κατά την 3η περίοδο, το 43 % της συνολικής ποσότητας διαθέσιμων δικαιωμάτων θα κατανεμηθεί δωρεάν σε βιομηχανικές εγκαταστάσεις και εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, ενώ το ποσοστό των δικαιωμάτων που θα τεθούν σε πλειστηριασμό από τα κράτη μέλη ανέρχεται στο 57 %.

Το αρχικό απόθεμα για τους νεοεισερχομένους (NER), μετά την αφαίρεση 300 εκατομμυρίων δικαιωμάτων εκπομπής για το πρόγραμμα NER300, διέθετε 480,2 εκατομμύρια δικαιώματα εκπομπής. Έως τον Ιούνιο του 2018 είχαν δεσμευτεί 153,1 εκατομμύρια δικαιώματα εκπομπής για 780 εγκαταστάσεις για το σύνολο της 3ης περιόδου. Το υπόλοιπο NER, το οποίο ανέρχεται σε 327,1 εκατομμύρια δικαιώματα εκπομπής, μπορεί να διανεμηθεί στο μέλλον. Ωστόσο, αναμένεται ότι σημαντικός αριθμός από τα δικαιώματα αυτά δεν θα κατανεμηθούν.

Έως τον Ιούνιο του 2018, η δωρεάν κατανομή είχε μειωθεί κατά περίπου 376 εκατομμύρια δικαιώματα εκπομπής επειδή ορισμένες εγκαταστάσεις έκλεισαν ή μείωσαν την παραγωγή τους ή την παραγωγική τους ικανότητα σε σύγκριση με εκείνη που είχε χρησιμοποιηθεί αρχικά για τον υπολογισμό της κατανομής κατά την 3η περίοδο.

Πίνακας 2: Αριθμός των δικαιωμάτων (σε εκατομμύρια μονάδες) που κατανεμήθηκαν στη βιομηχανία δωρεάν από το 2013 έως το 2018[23]

	2013	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**
Δωρεάν κατανομή[24] **(ΕΕ28+χώρες ΕΟΧ/ΕΖΕΣ)**	903,0	874,8	847,6	821,3	796,2	771,9
Κατανομή από το απόθεμα για τους νεοεισερχομένους (επενδύσεις σε αναξιοποίητες ζώνες και αυξήσεις της παραγωγικής ικανότητας)	11,5	14,7	17,8	20,3	20,7	20,0
Δωρεάν δικαιώματα που δεν κατανεμήθηκαν λόγω κλεισίματος ή μεταβολών της παραγωγής ή της παραγωγικής ικανότητας	40,2	58,6	70,0	66,1	68,9	72,2

Δεδομένου ότι η ζήτηση για τη δωρεάν κατανομή δικαιωμάτων ήταν μεγαλύτερη από τη διαθέσιμη ποσότητα, η κατανομή για όλες τις εγκαταστάσεις που υπάγονται στο ΣΕΔΕ της ΕΕ μειώθηκε κατά το ίδιο ποσοστό με την εφαρμογή του «διατομεακού διορθωτικού συντελεστή (CSCF)»[25]. Τον Ιανουάριο του 2017 η Επιτροπή αναθεώρησε[26] τις αρχικές τιμές του διατομεακού διορθωτικού συντελεστή μετά την έκδοση απόφασης[27] του Δικαστηρίου.

[23] Τα αριθμητικά στοιχεία περιλαμβάνουν τις κοινοποιήσεις που υποβλήθηκαν από τα κράτη μέλη έως τον Ιούνιο του 2018 και υπόκεινται σε σημαντικές μεταβολές λόγω μεταγενέστερων κοινοποιήσεων.
[24] Αρχικό ποσό, πριν από την εφαρμογή των μειώσεων που αναφέρονται παρακάτω στον πίνακα.
[25] Απόφαση 2013/448/ΕΕ της Επιτροπής, ΕΕ L 240 της 7.9.2013, σ. 27.
[26] Απόφαση (ΕΕ) 2017/126 της Επιτροπής, ΕΕ L 19 της 25.1.2017, σ. 93.
[27] Απόφαση του Δικαστηρίου της 28ης Απριλίου 2016, στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-191/14, C-192/14, C-295/14, C-389/14 και C-391/14 έως C-393/14, *Borealis Polyolefine GmbH κ.λπ. κατά Bundesminister für Land- und Forstwirtschaft, Umwelt und Wasserwirtschaft κ.λπ.*, EU:C:2016:311.

4.1.2.1.1. Πρόγραμμα NER300

Το NER300 είναι ένα χρηματοδοτικό πρόγραμμα μεγάλης κλίμακας για καινοτομικά έργα επίδειξης ενεργειακής απόδοσης με χαμηλές ανθρακούχες εκπομπές. Στόχος του προγράμματος είναι η επίδειξη περιβαλλοντικώς ασφαλούς δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα (CCS) και καινοτόμων τεχνολογιών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ) σε εμπορική κλίμακα εντός της ΕΕ.

Το πρόγραμμα NER300 χρηματοδοτείται από τη χρηματική αποτίμηση των 300 εκατομμυρίων δικαιωμάτων εκπομπής του αποθέματος για τους νεοεισερχομένους (NER). Τα κεφάλαια διατέθηκαν σε έργα που επιλέχθηκαν μέσω δύο κύκλων προσκλήσεων υποβολής προτάσεων, οι οποίοι πραγματοποιήθηκαν τον Δεκέμβριο του 2012 και τον Ιούλιο του 2014.

Ως αποτέλεσμα των δύο προσκλήσεων υποβολής προτάσεων, κατακυρώθηκαν σε 20 κράτη μέλη της ΕΕ συνολικά 38 έργα ΑΠΕ και 1 έργο CCS, συνολικού ύψους 2,1 δισ. EUR. Από τα έργα αυτά, 6 βρίσκονται ήδη σε λειτουργία: τα έργα βιοενέργειας BEST στην Ιταλία και Verbiostraw στη Γερμανία, τα έργα χερσαίας αιολικής ενέργειας Windpark Blaiken στη Σουηδία και Windpark Handalm στην Αυστρία, και τα έργα υπεράκτιας αιολικής ενέργειας Veja Mate και Nordsee One στη Γερμανία.

Μέχρι στιγμής, τελική επενδυτική απόφαση έχει ληφθεί για συνολικά 13 επιπλέον έργα, ενώ 14 έργα ακυρώθηκαν. 11 έργα βρίσκονται σε διάφορα στάδια προετοιμασίας. Η απόφαση για το πρόγραμμα NER300 τροποποιήθηκε στις 20 Νοεμβρίου 2017[28] με σκοπό να παρασχεθεί η δυνατότητα εκ νέου επένδυσης των αποδεσμευθέντων κεφαλαίων από τα ακυρωμένα έργα της πρώτης πρόσκλησης υποβολής προτάσεων (487 εκατ. EUR μέχρι στιγμής) σε υφιστάμενα χρηματοδοτικά μέσα, δηλαδή στη διευκόλυνση InnovFin για ενεργειακά έργα επίδειξης και στο χρεωστικό μέσο για τον τομέα των μεταφορών στο πλαίσιο της διευκόλυνσης «Συνδέοντας την Ευρώπη», τα οποία τελούν αμφότερα υπό τη διαχείριση της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων.

Τα αποδεσμευθέντα κεφάλαια από τα ακυρωμένα έργα της δεύτερης πρόσκλησης υποβολής προτάσεων (515 εκατ. EUR μέχρι στιγμής) θα προστεθούν στους πόρους που διατίθενται για το Ταμείο Καινοτομίας (βλ. κεφάλαιο 2.3 και προσάρτημα 6).

[28] Απόφαση (ΕΕ) 2017/2172 της Επιτροπής, της 20ής Νοεμβρίου 2017, για την τροποποίηση της απόφασης 2010/670/ΕΕ όσον αφορά τη διάθεση των μη εκταμιευμένων εσόδων από τον πρώτο κύκλο προσκλήσεων υποβολής προτάσεων.

Πίνακας 3: Έργα NER300 που χρηματοδοτήθηκαν στο πλαίσιο της πρώτης και της δεύτερης πρόσκλησης υποβολής προτάσεων[29]

	1η πρόσκληση υποβολής προτάσεων	**2η πρόσκληση υποβολής προτάσεων**
Έργα υπό προετοιμασία	8	11
Έργα σε λειτουργία	6	0
Έργα που αποσύρθηκαν	6	8
Σύνολο	*20*	*19*

4.1.2.1.2. Αντιστάθμιση του έμμεσου κόστους ανθρακούχων εκπομπών

Επιπλέον της δωρεάν κατανομής για την κάλυψη του άμεσου κόστους ανθρακούχων εκπομπών, τα κράτη μέλη της ΕΕ μπορούν να χορηγούν κρατικές ενισχύσεις για την αντιστάθμιση του έμμεσου κόστους ανθρακούχων εκπομπών ορισμένων ηλεκτροβόρων βιομηχανιών, ήτοι του κόστους που συνεπάγονται οι αυξημένες τιμές ηλεκτρικής ενέργειας που οφείλονται στη μετακύλιση του κόστους αγοράς δικαιωμάτων εκπομπής από τους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας στους καταναλωτές.

Προκειμένου να εξασφαλιστεί η εναρμονισμένη εφαρμογή της αντιστάθμισης του έμμεσου κόστους ανθρακούχων εκπομπών στα κράτη μέλη και να ελαχιστοποιηθούν οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά, η Επιτροπή εξέδωσε τις κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ της ΕΕ*, οι οποίες ισχύουν έως το τέλος του 2020. Στις κατευθυντήριες γραμμές καθορίζονται, μεταξύ άλλων, οι επιλέξιμοι τομείς και τα μέγιστα ποσά για αντιστάθμιση του έμμεσου κόστους ανθρακούχων εκπομπών. Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές, επιτρέπεται μόνο μερική και φθίνουσα αντιστάθμιση του επιλέξιμου κόστους**, με αποτέλεσμα τη διατήρηση των κινήτρων για αποδοτικότητα της ηλεκτρικής ενέργειας και μετάβαση στην «πράσινη» ηλεκτρική ενέργεια, σύμφωνα με τους στόχους της ΕΕ για απαλλαγή από τις ανθρακούχες εκπομπές. Η αναθεωρημένη οδηγία για το ΣΕΔΕ παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να συνεχίσουν να χορηγούν κατά την 4η περίοδο αντιστάθμιση του έμμεσου κόστους ανθρακούχων εκπομπών, την οποία μάλιστα και συμπληρώνει με διατάξεις ενισχυμένης διαφάνειας και υποβολής εκθέσεων (βλ. τμήμα 2.2). Ενόψει των νέων διατάξεων, η Επιτροπή κίνησε διαδικασία αναθεώρησης των κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ της ΕΕ για την επόμενη περίοδο εμπορίας (βλ. προσάρτημα 6 του παραρτήματος).

* Κατευθυντήριες γραμμές για ορισμένα μέτρα κρατικών ενισχύσεων στο πλαίσιο του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου μετά το 2012, ΕΕ C 158 της 5.6.2012, σ. 4.

[29] Σύμφωνα με την απόφαση 2010/670/ΕΕ της Επιτροπής, οι τελικές επενδυτικές αποφάσεις για τα έργα των οποίων η χρηματοδότηση κατακυρώθηκε στο πλαίσιο της πρώτης πρόσκλησης υποβολής προτάσεων έπρεπε να έχουν ληφθεί έως το τέλος του 2016, ενώ η αντίστοιχη διαδικασία για τα έργα των οποίων η χρηματοδότηση κατακυρώθηκε στο πλαίσιο της δεύτερης πρόσκλησης υποβολής προτάσεων έπρεπε να έχει ολοκληρωθεί έως το τέλος Ιουνίου του 2018.

** Το μέγιστο μερίδιο επιλέξιμου κόστους μειώνεται από 85 % για την περίοδο 2013-2015 σε 80 % για την περίοδο 2016-2018 και σε 75 % για την περίοδο 2019-2020.

Μέχρι σήμερα, η Επιτροπή έχει εγκρίνει 12[30] καθεστώτα αντιστάθμισης του έμμεσου κόστους ανθρακούχων εκπομπών σε 11 κράτη μέλη. Οι τελευταίες προσθήκες αφορούν το καθεστώς της Βαλονίας, το οποίο τέθηκε σε ισχύ στις 16 Μαρτίου 2018, και το καθεστώς του Λουξεμβούργου, το οποίο έλαβε έγκριση κρατικής ενίσχυσης στις 6 Ιουλίου 2018.

Όπως αναφέρεται στο τμήμα 2.2, το 2018 τέθηκαν σε ισχύ νέες απαιτήσεις διαφάνειας και υποβολής εκθέσεων στο πλαίσιο της αναθεωρημένης οδηγίας για το ΣΕΔΕ της ΕΕ. Ως αποτέλεσμα, εντός τριών μηνών από το τέλος κάθε έτους, τα κράτη μέλη που έχουν λάβει τέτοια χρηματοδοτικά μέτρα θα πρέπει να θέτουν στη διάθεση του κοινού, σε εύκολα προσβάσιμη μορφή, το συνολικό ποσό αντιστάθμισης που χορηγήθηκε και κατανεμήθηκε ανά δικαιούχο τομέα και υποτομέα.

Σύνοψη των στοιχείων που δημοσιεύτηκαν από τα κράτη μέλη σχετικά με τις αντισταθμίσεις που καταβλήθηκαν το 2017 παρατίθενται στον πίνακα 4.

Πίνακας 4: Αντισταθμίσεις του έμμεσου κόστους ανθρακούχων εκπομπών που καταβλήθηκαν από τα κράτη μέλη το 2017

Κράτος μέλος	Διάρκεια του καθεστώτος	Αντισταθμίσεις που εκταμιεύθηκαν το 2017 για έμμεσο κόστος που προέκυψε το 2016 (σε εκατ. EUR)	Αριθμός δικαιούχων (εγκαταστάσεις)	Έσοδα πλειστηριασμών 2016 (σε εκατ. EUR)	Ποσοστό εσόδων πλειστηριασμών που δαπανήθηκε για αντιστάθμιση έμμεσου κόστους
UK[31]	2013 - 2020	19[32]	95	419	4,6 %
DE[33]	2013 - 2020	289	902	846	34,1 %
BE (FL)[34]	2013 - 2020	46,7	107	107	43,6 %
NL[35]	2013 - 2020	53,5	92	145,5	37 %
EL[36]	2013 - 2020	12,4	52	147	8,4 %
LT[37]	2014 - 2020	1	1	21	4,8 %
SK[38]	2014 - 2020	10	5	65	15,4 %

[30] Επιπλέον, εγκρίθηκαν τροποποιήσεις στο γαλλικό και το ισπανικό καθεστώς.
[31] https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/723181/Indirect_Cost_Compensation_EU_ETS_UK_Publication_2017_Revised.pdf
[32] Με βάση τη μέση συναλλαγματική ισοτιμία EUR/GBP 0,88723 το 2017.
[33] https://www.strompreiskompensation.de/SPK/SharedDocs/news/SPK-Auswertungsbericht.html?__site=SPK
[34] https://www.cnc-nkc.be/sites/default/files/report/file/2018-08-13_rapportering_icl_2017_goedgekeurd_door_nkc_fr_en_nl.pdf
[35] https://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/subsidieregeling-indirecte-emissiekosten-ets
[36] http://www.lagie.gr/anakoinoseis/anakoinoseis/anakoinosi/article/1605/
[37] http://ukmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritvs/versloaplinka/pramone/valstybes-pagalba
[38] http://www.envirofond.sk/_img/Prehlady/Dotacie/Dotacie_2017.pdf

FR[39]	2015 - 2020	140	296	231	60,0 %
FI[40]	2016 - 2020	38	55	71	40,0 %
ES[41]	2013 - 2020	84	136	365	23 %

Οι συνολικές αντισταθμίσεις του έμμεσου κόστους που καταβλήθηκαν από τα 10 κράτη μέλη το 2017 ανέρχονταν σε περίπου 694 εκατ. EUR. Τα κράτη μέλη στα οποία εφαρμόζονται καθεστώτα αντιστάθμισης αντιπροσωπεύουν περίπου το 70 % του ΑΕΠ της ΕΕ. Οι μεγαλύτεροι αποδέκτες αντιστάθμισης ήταν, αντίστοιχα, ο τομέας των χημικών προϊόντων, ο τομέας των μη σιδηρούχων μετάλλων και ο τομέας του σιδήρου και του χάλυβα.

Μία από τις διατάξεις διαφάνειας που περιλαμβάνονται στην αναθεωρημένη οδηγία για το ΣΕΔΕ της ΕΕ ορίζει ότι τα κράτη μέλη τα οποία έχουν δαπανήσει ποσοστό άνω του 25 % των οικείων εσόδων από πλειστηριασμούς για την αντιστάθμιση του έμμεσου κόστους σε οποιοδήποτε έτος υποχρεούνται να δημοσιεύσουν έκθεση στην οποία αιτιολογούν την υπέρβαση του εν λόγω ποσού. Ως εκ τούτου, τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη προέβησαν σε σύγκριση των πληρωμών που κατέβαλαν για την αντιστάθμιση του έμμεσου κόστους το 2017 με τα έσοδα από τους πλειστηριασμούς το ημερολογιακό έτος 2016[42]. Το 2017, το Βέλγιο (Φλάνδρα), η Φινλανδία, η Γαλλία, η Γερμανία και οι Κάτω Χώρες υπερέβησαν το ανώτατο όριο του 25 % και υπέβαλαν, συνεπώς, σχετική έκθεση.

4.1.2.2. Πλειστηριασμός των δικαιωμάτων

Από την 3η περίοδο του ΣΕΔΕ της ΕΕ, ο πλειστηριασμός μέσω της πρωτογενούς αγοράς αποτελεί την προκαθορισμένη μέθοδο για την κατανομή των δικαιωμάτων. Οι πλειστηριασμοί της πρωτογενούς αγοράς διέπονται από τον κανονισμό για τους πλειστηριασμούς*, ο οποίος προσδιορίζει τον χρόνο, τη διαχείριση και άλλες πτυχές του τρόπου διεξαγωγής των πλειστηριασμών, ούτως ώστε να διασφαλίζεται ανοικτή, διαφανής, εναρμονισμένη και χωρίς διακρίσεις διαδικασία.

* Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1031/2010 της Επιτροπής, της 12ης Νοεμβρίου 2010, για τον χρόνο διεξαγωγής, τη διαχείριση και τις λοιπές πτυχές των πλειστηριασμών δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου κατ' εφαρμογήν της οδηγίας 2003/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Κοινότητας, ΕΕ L 302 της 18.11.2010, σ. 1.

Το 2017, ο κανονισμός για τους πλειστηριασμούς τροποποιήθηκε ώστε να οριστεί εκ νέου ο ICE Futures Europe (ICE) ως χώρος πλειστηριασμών του Ηνωμένου Βασιλείου από τις

[39] https://www.ecologique-solidaire.gouv.fr/sites/default/files/Informations%20sur%20la%20compensation%20des%20coûts%20indirects%20en%20France.pdf

[40] https://tem.fi/documents/1410877/2414868/Päästökauppadirektiivin+mukaiset+tiedot+2017+maksetusta+kompensaatiotuesta/86ca7fc7-04f7-446b-843d-c4c6fb861386/Päästökauppadirektiivin+mukaiset+tiedot+2017+maksetusta+kompensaatiotuesta.pdf

[41] http://www.mincotur.gob.es/PortalAyudas/emisionesCO2/concesion/2017/Paginas/Resolucion.aspx και http://www.mincotur.gob.es/PortalAyudas/emisionesCO2/concesion/2017/Paginas/PropComplementaria.aspx

[42] Η σύγκριση των πληρωμών που καταβλήθηκαν το 2017 με τα έσοδα από τους πλειστηριασμούς του 2016 αιτιολογείται από το γεγονός ότι οι πληρωμές του 2017 συνιστούν αντιστάθμιση του έμμεσου κόστους με το οποίο επιβαρύνθηκαν οι καταναλωτές για αγορές ηλεκτρικής ενέργειας το ημερολογιακό έτος 2016.

10 Νοεμβρίου 2017. Η τροποποίηση κάλυπτε επίσης διατάξεις οι οποίες κρίθηκαν απαραίτητες στο πλαίσιο της επικείμενης εφαρμογής του αποθεματικού για τη σταθερότητα της αγοράς (ΑΣΑ). Ο κανονισμός για τους πλειστηριασμούς βρίσκεται επί του παρόντος στο στάδιο της περαιτέρω τροποποίησης προκειμένου να συμπεριληφθεί εκ νέου ο EEX στον κατάλογο των χώρων πλειστηριασμών της Γερμανίας και να εξασφαλιστεί η δυνατότητα πλειστηριασμού των πρώτων 50 εκατομμυρίων δικαιωμάτων εκπομπής για το Ταμείο Καινοτομίας που θα ληφθούν από το αποθεματικό για τη σταθερότητα της αγοράς το 2020.

Κατά την περίοδο αναφοράς, οι πλειστηριασμοί πραγματοποιήθηκαν μέσω των ακόλουθων χώρων πλειστηριασμών:

- European Energy Exchange AG («EEX»), που διεξάγει πλειστηριασμούς ως ο κοινός χώρος πλειστηριασμού για τα συμμετέχοντα 25 κράτη μέλη σε κοινή διαδικασία σύναψης συμβάσεων, καθώς και για την Πολωνία, η οποία αυτοεξαιρέθηκε από την κοινή διαδικασία σύναψης συμβάσεων αλλά δεν έχει ορίσει ακόμη άλλο χώρο πλειστηριασμού. Από τις 5 Σεπτεμβρίου 2016, ο EEX διεξάγει πλειστηριασμούς ως ο δεύτερος κοινός χώρος πλειστηριασμού που ορίστηκε στις 13 Ιουλίου 2016·
- EEX, που διεξάγει πλειστηριασμούς για τη Γερμανία ως χώρος πλειστηριασμών «αυτοεξαίρεσης»·
- ICE, που διεξάγει πλειστηριασμούς για το Ηνωμένο Βασίλειο ως χώρος πλειστηριασμών «αυτοεξαίρεσης».

Η Ισλανδία, το Λιχτενστάιν και η Νορβηγία δεν έχουν αρχίσει ακόμη τους πλειστηριασμούς δικαιωμάτων. Βρίσκονται σε εξέλιξη εργασίες ώστε να καταστεί εφικτός ο πλειστηριασμός των εν λόγω δικαιωμάτων εκπομπής στον κοινό χώρο πλειστηριασμών.

Το 2017 ο EEX, εξ ονόματος των 27 κρατών μελών του, έθεσε σε πλειστηριασμό το 89 % της συνολικής ποσότητας δικαιωμάτων που εκπλειστηριάστηκε, ενώ ο ICE έθεσε σε πλειστηριασμό το 11 % της συνολικής ποσότητας εξ ονόματος του Ηνωμένου Βασιλείου. Έως τις 30 Ιουνίου 2018 είχαν διενεργηθεί περισσότεροι από 1 270 πλειστηριασμοί.

Ο πίνακας 5 παρέχει μια επισκόπηση των ποσοτήτων δικαιωμάτων[43] που εκπλειστηριάστηκαν από τον EEX και τον ICE έως τις 30 Ιουνίου 2018, συμπεριλαμβανομένων των πρώιμων πλειστηριασμών[44] γενικών δικαιωμάτων εκπομπής.

[43] Οι ποσότητες των γενικών δικαιωμάτων εκπομπής ορίστηκαν λαμβανομένης υπόψη της απόφασης αριθ. 1359/2013/ΕΕ. Οι ποσότητες των δικαιωμάτων εκπομπής του κλάδου των αεροπορικών μεταφορών ορίστηκαν λαμβανομένων υπόψη των διατάξεων της απόφασης αριθ. 377/2013/ΕΕ και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 421/2014.

[44] Το 2012 πραγματοποιήθηκαν πρώιμοι πλειστηριασμοί δικαιωμάτων της 3ης περιόδου στο πλαίσιο της διαδεδομένης εμπορικής πρακτικής στον τομέα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας να πωλείται ενέργεια εκ των προτέρων και οι απαιτούμενες εισροές (συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων) να αγοράζονται όταν πωλείται η παραγωγή τους.

Πίνακας 5: Συνολική ποσότητα δικαιωμάτων εκπομπής της 3ης περιόδου που τέθηκαν σε πλειστηριασμό την περίοδο 2012-2018

Έτος	Γενικά δικαιώματα	Δικαιώματα του κλάδου των αεροπορικών μεταφορών
2012	89 701 500	2 500 000
2013	808 146 500	0
2014	528 399 500	9 278 000
2015	632 725 500	16 390 500
2016	715 289 500	5 997 500
2017	951 195 500	4 730 500
2018 (έως τις 30 Ιουνίου 2018)	482 921 500	1 930 000

Οι πλειστηριασμοί διεξήχθησαν σε γενικές γραμμές ομαλά και οι τιμές εκκαθάρισης πλειστηριασμού ήταν εν γένει πολύ κοντά στις τιμές της δευτερογενούς αγοράς.

Μεταξύ του Ιανουαρίου 2017 και του Ιουνίου 2018 ακυρώθηκαν τέσσερις πλειστηριασμοί είτε λόγω μη επίτευξης της οριακής τιμής είτε διότι η συνολική ποσότητα των προσφορών υπολειπόταν της πλειστηριαζόμενης ποσότητας. Συμπεριλαμβανομένων των ανωτέρω τεσσάρων περιπτώσεων, από τα τέλη του 2012 έχουν ακυρωθεί συνολικά εννέα πλειστηριασμοί από τους 1 270 και πλέον που διεξήχθησαν. Στο προσάρτημα 2 παρέχεται επισκόπηση των τιμών εκκαθάρισης πλειστηριασμού, του αριθμού των συμμετεχόντων και της αναλογίας προσφοράς–κάλυψης για τους πλειστηριασμούς γενικών δικαιωμάτων εκπομπής που διεξήχθησαν από το 2013 έως τις 30 Ιουνίου 2018. Οι χώροι πλειστηριασμών δημοσιεύουν εγκαίρως σε ειδικούς ιστότοπους τα λεπτομερή αποτελέσματα κάθε πλειστηριασμού. Περαιτέρω πληροφορίες για τη διεξαγωγή των πλειστηριασμών, μεταξύ άλλων όσον αφορά τη συμμετοχή, την αναλογία προσφοράς-κάλυψης και τις τιμές, παρέχονται στις εκθέσεις των κρατών μελών που δημοσιεύονται στον ιστότοπο της Επιτροπής[45].

Το σύνολο των εσόδων των κρατών μελών από τους πλειστηριασμούς που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ 2012 και 30ής Ιουνίου 2018 υπερέβη τα 26 δισ. EUR (μόνο το 2017, τα συνολικά έσοδα ήταν 5,6 δισ. EUR). Η οδηγία για το ΣΕΔΕ της ΕΕ προβλέπει ότι τουλάχιστον το 50 % των εσόδων από πλειστηριασμούς, περιλαμβανομένων όλων των εσόδων που προκύπτουν από τα δικαιώματα εκπομπής που κατανέμονται για τους σκοπούς της αλληλεγγύης και της ανάπτυξης, θα πρέπει να χρησιμοποιούνται από τα κράτη μέλη για σκοπούς που σχετίζονται με το κλίμα και την ενέργεια. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που υποβλήθηκαν στην Επιτροπή, το 2017 τα κράτη μέλη δαπάνησαν ή προγραμμάτιζαν να

[45] http://ec.europa.eu/clima/policies/ets/auctioning/documentation_el.htm

δαπανήσουν περίπου το 80 % των εν λόγω εσόδων για συγκεκριμένους σκοπούς που σχετίζονται με το κλίμα και την ενέργεια[46].

4.1.2.3. Παρέκκλιση από τους πλήρεις πλειστηριασμούς για τον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας

Στο άρθρο 10γ της οδηγίας για το ΣΕΔΕ της ΕΕ προβλέπεται παρέκκλιση από τον γενικό κανόνα πλειστηριασμού, με σκοπό τη στήριξη των επενδύσεων για τον εκσυγχρονισμό του τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας σε ορισμένα κράτη μέλη της ΕΕ με χαμηλότερο εισόδημα. Οκτώ από τα δέκα επιλέξιμα κράτη μέλη* κάνουν χρήση αυτής της παρέκκλισης και κατανέμουν δωρεάν στους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας ορισμένα δικαιώματα εκπομπής, υπό την προϋπόθεση ότι πραγματοποιούνται οι αντίστοιχες επενδύσεις.

Τα δωρεάν δικαιώματα εκπομπής δυνάμει του άρθρου 10γ αφαιρούνται από την ποσότητα δικαιωμάτων που θα εκπλειστηρίαζε σε διαφορετική περίπτωση το αντίστοιχο κράτος μέλος. Ανάλογα με τους εθνικούς κανόνες για την εφαρμογή της παρέκκλισης, οι παραγωγοί ηλεκτρικής ενέργειας μπορούν να λαμβάνουν δωρεάν δικαιώματα εκπομπής, αξίας ισοδύναμης προς τις επενδύσεις που πραγματοποιούν από το εθνικό τους σχέδιο επενδύσεων, ή ισοδύναμης προς τις πληρωμές που πραγματοποιούνται σε εθνικό ταμείο μέσω του οποίου χρηματοδοτούνται αυτές οι επενδύσεις. Δεδομένου ότι η δωρεάν κατανομή δικαιωμάτων εκπομπής σε παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας δυνάμει του άρθρου 10γ της οδηγίας για το ΣΕΔΕ συνεπάγεται, καταρχήν, τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων, τα εθνικά καθεστώτα για την εφαρμογή της παρέκκλισης του άρθρου 10γ εγκρίθηκαν βάσει των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις και υπόκεινται στις απαιτήσεις των κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις**.

Η μεταβατική δωρεάν κατανομή δυνάμει του άρθρου 10γ θα εξακολουθήσει να είναι διαθέσιμη κατά την επόμενη περίοδο εμπορίας, αλλά με διατάξεις ενισχυμένης διαφάνειας και με τη δυνατότητα, για τα επιλέξιμα κράτη μέλη, να χρησιμοποιηθεί το σύνολο ή μέρος της κατανομής τους βάσει του άρθρου 10γ για τη στήριξη επενδύσεων εντός του πλαισίου του Ταμείου Εκσυγχρονισμού (βλ. τμήμα 2.3).

* Η Βουλγαρία, η Κύπρος, η Τσεχική Δημοκρατία, η Εσθονία, η Ουγγαρία, η Λετονία, η Λιθουανία, η Μάλτα, η Πολωνία και η Ρουμανία είναι επιλέξιμες για την παρέκκλιση. Η Μάλτα και η Λετονία αποφάσισαν να μην κάνουν χρήση της παρέκκλισης.

** Κατευθυντήριες γραμμές για ορισμένα μέτρα κρατικών ενισχύσεων στο πλαίσιο του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου μετά το 2012, ΕΕ C 158 της 5.6.2012, σ. 4.

Ο αριθμός των δικαιωμάτων εκπομπής που κατανεμήθηκαν δωρεάν σε παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας το 2017 αναφέρεται στον πίνακα 1 στο προσάρτημα 1 του παραρτήματος, ενώ ο μέγιστος αριθμός δικαιωμάτων ανά έτος αναφέρεται στον πίνακα 2 του προσαρτήματος 1.

[46] Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη χρήση των εσόδων από πλειστηριασμούς εκ μέρους των κρατών μελών διατίθενται στην έκθεση προόδου της δράσης για το κλίμα του 2018: COM/2018/716 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=COM:2018:716:FIN

Η συνολική αξία της επενδυτικής στήριξης που δηλώθηκε κατά τα έτη από το 2009 έως το 2017 ανέρχεται περίπου σε 11,3 δισ. EUR. Περίπου το 80 % του ποσού αυτού αφιερώθηκε στην αναβάθμιση και μετασκευή των υποδομών, ενώ οι υπόλοιπες επενδύσεις αφορούσαν καθαρές τεχνολογίες ή τη διαφοροποίηση του εφοδιασμού.

Τα μη κατανεμημένα δικαιώματα εκπομπής μπορούν είτε να τεθούν σε πλειστηριασμό είτε, σύμφωνα με τις διατάξεις της αναθεωρημένης οδηγίας για το ΣΕΔΕ της ΕΕ, να κατανεμηθούν κατά την περίοδο 2021-2030 σε επενδύσεις του άρθρου 10γ που επιλέγονται μέσω ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών (βλ. τμήμα 2.3). Στο διάγραμμα 2 αποτυπώνεται ο αριθμός δικαιωμάτων που κατανεμήθηκαν κατά τα έτη 2013-2017.

Διάγραμμα 2: Δικαιώματα που κατανεμήθηκαν δωρεάν σύμφωνα με το άρθρο 10γ

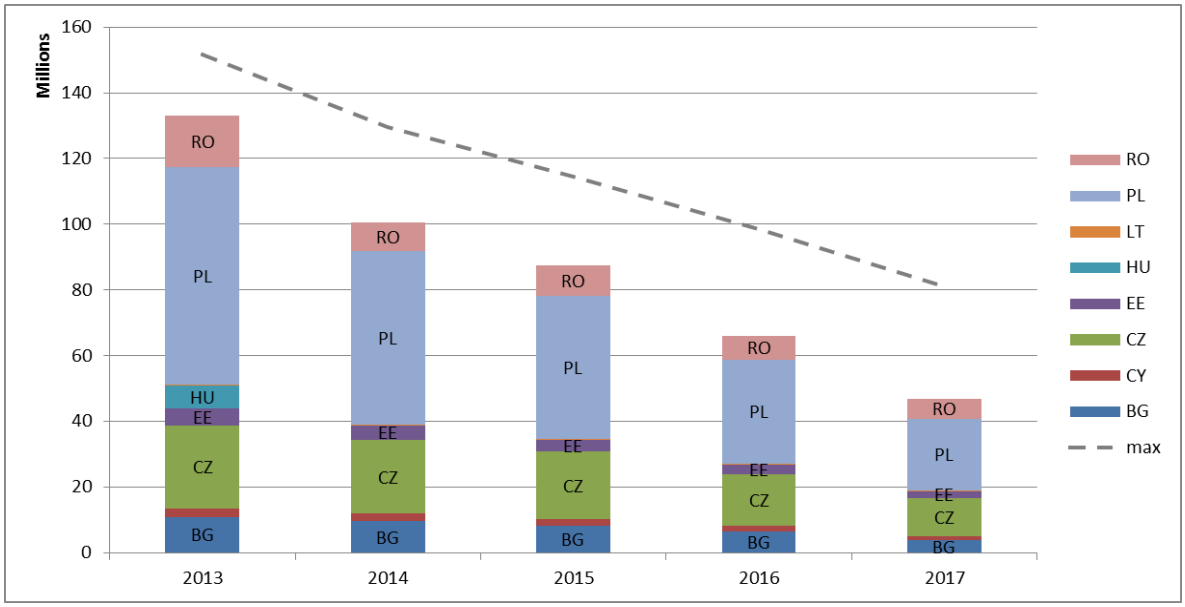

Στο διάγραμμα 3 απεικονίζεται ο βαθμός στον οποίο κατανεμήθηκαν, προστέθηκαν στους πλειστηριασμούς ή παρέμειναν μη χρησιμοποιηθέντα (δηλαδή ούτε κατανεμήθηκαν ούτε προστέθηκαν στους πλειστηριασμούς) τα δικαιώματα του άρθρου 10γ. Για παράδειγμα, 113 εκατομμύρια από τα δικαιώματα εκπομπής που αφαιρέθηκαν από το μερίδιο των δικαιωμάτων της Πολωνίας για εκπλειστηριασμό μεταξύ του 2013 και του 2017 για τους σκοπούς του άρθρου 10γ, δεν έχουν ακόμη κατανεμηθεί ή προστεθεί στους πλειστηριασμούς.

Διάγραμμα 3: Διανομή δικαιωμάτων εκπομπής (κατανεμημένα, εκπλειστηριασθέντα, υπόλοιπα μη χρησιμοποιηθέντα)

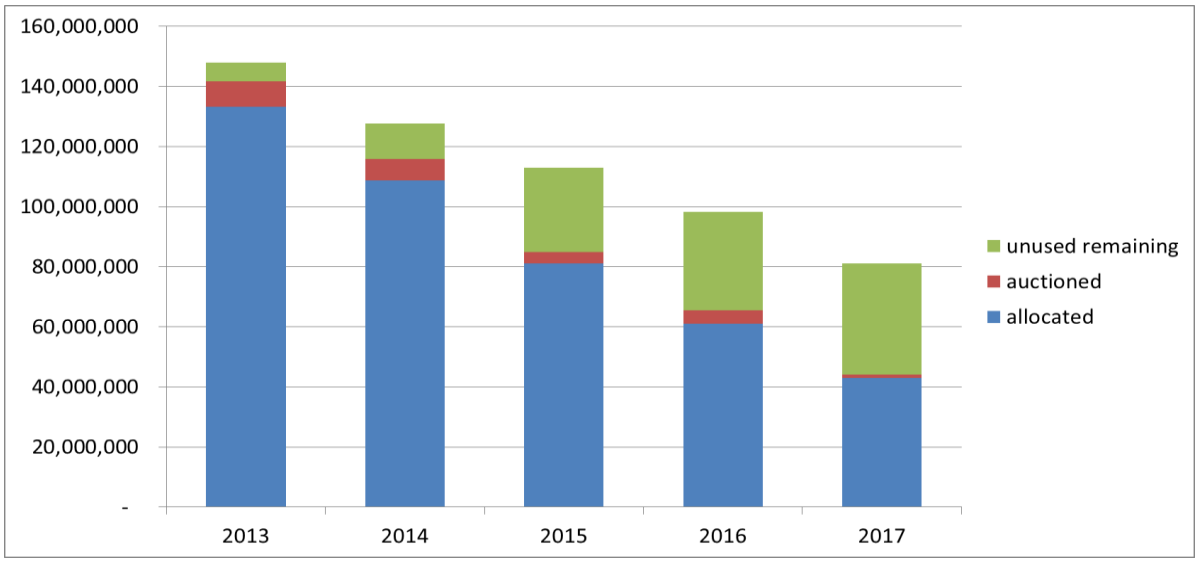

	Κατανεμημένα δικαιώματα εκπομπής
	Εκπλειστηριασθέντα δικαιώματα εκπομπής
	Υπόλοιπα μη χρησιμοποιη-θέντα δικαιώματα εκπομπής

Στον πίνακα 6 παρουσιάζεται ο αριθμός των δικαιωμάτων εκπομπής του άρθρου 10γ για τα έτη έως το 2017 τα οποία εκπλειστηριάστηκαν την περίοδο 2013-2017, καθώς και ο αριθμός των υπολοίπων μη χρησιμοποιηθέντων δικαιωμάτων εκπομπής. Στην τελευταία στήλη του πίνακα αναφέρεται ο αριθμός των δικαιωμάτων εκπομπής μέχρι στιγμής που μπορούν να μεταφερθούν και να κατανεμηθούν την περίοδο 2021-2030 σε επενδύσεις που επιλέγονται μέσω ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών.

Πίνακας 6: Μεταχείριση μη χρησιμοποιηθέντων δικαιωμάτων του άρθρου 10γ, 2013-2017

Κράτος μέλος	Αριθμός δικαιωμάτων του άρθρου 10γ που εκπλειστηριάστηκαν (σε εκατομμύρια)	Αριθμός υπολοίπων μη χρησιμοποιηθέντων δικαιωμάτων εκπομπής[47] (σε εκατομμύρια)
BG	7,8	1,1
CY	0,0	0,0
CZ	0,2	0,2
EE	0,3	0,4
HU	0	0,9
LT	0,7	0,4
PL	0,0	113,3
RO	12,4	4,4
Σύνολο	21,4	119,6

4.1.3. Διεθνή πιστωτικά μόρια

Οι συμμετέχοντες στο ΣΕΔΕ της ΕΕ μπορούν να χρησιμοποιούν έως το 2020 διεθνή πιστωτικά μόρια του μηχανισμού καθαρής ανάπτυξης (ΜΚΑ) και της κοινής εφαρμογής (ΚΕ) του πρωτοκόλλου του Κιότο με σκοπό την εκπλήρωση μέρους των υποχρεώσεών τους στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ της ΕΕ*. Τα εν λόγω πιστωτικά μόρια είναι χρηματοπιστωτικά μέσα που αντιστοιχούν σε έναν τόνο CO_2 που απομακρύνεται ή μειώνεται από την ατμόσφαιρα ως αποτέλεσμα έργου μείωσης των εκπομπών. Στην 3η περίοδο τα πιστωτικά μόρια δεν επιστρέφονται πλέον άμεσα, αλλά μπορεί να ανταλλάσσονται με δικαιώματα εκπομπής ανά πάσα στιγμή κατά τη διάρκεια του ημερολογιακού έτους.

Η χρήση των πιστωτικών μορίων από τους συμμετέχοντες στο ΣΕΔΕ της ΕΕ διέπεται από διάφορα ποιοτικά πρότυπα: δεν γίνονται δεκτά πιστωτικά μόρια από πυρηνικά έργα και έργα δάσωσης και αναδάσωσης και τα νέα έργα που έχουν εγγραφεί μετά το 2012 πρέπει να αφορούν τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες. Επίσης, προβλέπονται μέγιστα επίπεδα πιστωτικών μορίων που μπορούν να χρησιμοποιούν οι σταθερές εγκαταστάσεις καθώς και οι φορείς εκμετάλλευσης αεροσκαφών**.

Σύμφωνα με τις διατάξεις της αναθεωρημένης οδηγίας για το ΣΕΔΕ της ΕΕ, τα διεθνή πιστωτικά μόρια δεν θα χρησιμοποιούνται πλέον για τη συμμόρφωση προς το ΣΕΔΕ της ΕΕ κατά την επόμενη περίοδο εμπορίας.

* Τα έργα του ΜΚΑ και τα έργα της ΚΕ παράγουν πιστωτικά μόρια εκπομπών άνθρακα του Κιότο: πιστοποιημένες μειώσεις των εκπομπών (CER) και μονάδες μείωσης των εκπομπών (ERU) αντίστοιχα. Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 389/2013 της Επιτροπής ορίζει ότι ERU που έχουν εκχωρηθεί από τρίτες χώρες για τις οποίες δεν ισχύουν νομικά δεσμευτικοί ποσοτικοί στόχοι για τις εκπομπές κατά την περίοδο 2013-2020, όπως προβλέπεται στην τροποποίηση της Ντόχα στο πρωτόκολλο του Κιότο, ή οι οποίες δεν έχουν καταθέσει πράξη κύρωσης της εν λόγω τροποποίησης, θα πρέπει να διατηρούνται στο ενωσιακό μητρώο μόνον εάν έχει πιστοποιηθεί ότι σχετίζονται με μειώσεις εκπομπών οι οποίες έχει επαληθευθεί ότι έχουν επιτευχθεί πριν από το 2013.
** Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1123/2013 της Επιτροπής, της 8ης Νοεμβρίου 2013, σχετικά με τον προσδιορισμό διεθνών δικαιωμάτων πιστωτικών μορίων δυνάμει της οδηγίας 2003/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, ΕΕ L 299 της 9.11.2013, σ. 32.

Αν και η ακριβής ποσότητα των διεθνών δικαιωμάτων πιστωτικών μορίων στη διάρκεια της 2ης και 3ης περιόδου (2008-2020) θα εξαρτηθεί εν μέρει από την ποσότητα των μελλοντικών εξακριβωμένων εκπομπών, οι αναλυτές της αγοράς εκτιμούν ότι θα ανέλθει σε περίπου 1,6 δισεκατομμύρια πιστωτικά μόρια. Από τις 30 Ιουνίου 2018 ο συνολικός αριθμός των διεθνών πιστωτικών μορίων που χρησιμοποιούνται ή ανταλλάσσονται ανέρχεται σε 1,49 δισεκατομμύρια, αριθμός που υπερβαίνει το 90 % του εκτιμώμενου επιτρεπόμενου ανώτατου ορίου.

Για πλήρη επισκόπηση της ανταλλαγής διεθνών πιστωτικών μορίων, βλ. προσάρτημα 3 του παραρτήματος.

4.2. Ζήτηση: δικαιώματα εκπομπής που αποσύρονται από την κυκλοφορία

Το 2017 οι εκπομπές από εγκαταστάσεις που συμμετέχουν στο ΣΕΔΕ της ΕΕ εκτιμάται ότι αυξήθηκαν ελαφρώς κατά 0,18 % σε σύγκριση με το 2016 με βάση τις πληροφορίες που έχουν καταχωριστεί στο ενωσιακό μητρώο. Μολονότι αυτή η μικρή αύξηση ανακόπτει την καθοδική τάση των εκπομπών από την έναρξη της 3ης περιόδου εμπορίας το 2013, μπορεί να αιτιολογηθεί από την άνοδο της τάξης του 2,4 % στο πραγματικό ΑΕΠ, η οποία είναι η υψηλότερη που έχει σημειωθεί για οποιοδήποτε έτος από την έναρξη της τρέχουσας περιόδου εμπορίας.

Πίνακας 7: Εξακριβωμένες εκπομπές (σε εκατομμύρια τόνους ισοδυνάμου CO_2)

Έτος	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Εξακριβωμένες συνολικές εκπομπές	1904	1867	1908	1814	1803	1751	1754
Μεταβολή στο έτος x-1	-1,8 %	-2 %	2,2 %	-4,9 %	-0,6 %	-2,9 %	0,2 %
Εξακριβωμένες εκπομπές από τον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας	1,155	1,153	1,101	1,011	1,005	957	949
Μεταβολή στο έτος x-1		-0,2 %	-4,5 %	-8,1 %	-0,6 %	-4,8 %	-0,8 %
Εξακριβωμένες εκπομπές από βιομηχανικές εγκαταστάσεις	749	714	807	803	798	794	805
Μεταβολή στο έτος x-1		-4,7 %	13,1 %	-0,6 %	-0,6 %	-0,5 %	1,4 %
Ρυθμός αύξησης του πραγματικού ΑΕΠ[48] στην ΕΕ28	1,7 %	-0,5 %	0,2 %	1,7 %	2,2 %	1,9 %	2,4 %

Στοιχεία για το ΑΕΠ, όπως αναφέρονται στη διεύθυνση http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tec00115 (προσπελάστηκε τον Ιούλιο του 2018). Οι εξακριβωμένες εκπομπές από τις αεροπορικές μεταφορές αναφέρονται χωριστά στο τμήμα 5.

[48] Στοιχεία για το ΑΕΠ, όπως αναφέρονται στη διεύθυνση http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tec00115 (προσπελάστηκε τον Ιούλιο του 2018)

Όπως προκύπτει από τον πίνακα, η αύξηση των εκπομπών οφείλεται κυρίως στη βιομηχανία, ενώ οι εκπομπές από τον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας μειώθηκαν ελαφρώς.

Ο αριθμός των δικαιωμάτων εκπομπής που ακυρώθηκαν σε εθελοντική βάση ανήλθε σε 84 827 δικαιώματα εκπομπής το 2017. Συνολικά, έως το τέλος Ιουνίου 2018 είχαν καταγραφεί εθελοντικές ακυρώσεις 300 181 δικαιωμάτων εκπομπής.

4.3. Εξισορρόπηση προσφοράς και ζήτησης

Κατά την έναρξη της 3ης περιόδου το 2013, το ΣΕΔΕ της ΕΕ χαρακτηριζόταν από μεγάλη δομική ανισορροπία μεταξύ προσφοράς και ζήτησης δικαιωμάτων εκπομπής, η οποία αντιστοιχούσε σε 2,1 δισεκατομμύρια δικαιώματα. Το πλεόνασμα μειώνεται σταθερά κατά τη διάρκεια της τρέχουσας περιόδου εμπορίας, παραμένοντας σταθερό το 2014 και παρουσιάζοντας στη συνέχεια σημαντική μείωση που διαμορφώθηκε σε 1,78 δισεκατομμύρια δικαιώματα εκπομπής το 2015, 1,69 δισεκατομμύρια δικαιώματα το 2016 και 1,65 δισεκατομμύρια δικαιώματα το 2017. Η εξέλιξη αυτή αντιστοιχεί σε συνολική μείωση σχεδόν μισού δισεκατομμυρίου κατά την τελευταία τριετία. Η εν λόγω μείωση αντικατοπτρίζει τον αντίκτυπο του μέτρου παρακράτησης[49] που εφαρμόστηκε από το 2014 έως το 2016, το οποίο αντισταθμίστηκε εν μέρει από την πτώση των εκπομπών κατά την περίοδο 2013-2016.

Στο διάγραμμα 4 παρουσιάζεται η εξέλιξη του πλεονάσματος της ευρωπαϊκής αγοράς άνθρακα έως το τέλος του 2017.

Διάγραμμα 4: Εξέλιξη του πλεονάσματος της ευρωπαϊκής αγοράς άνθρακα την περίοδο 2013-2017

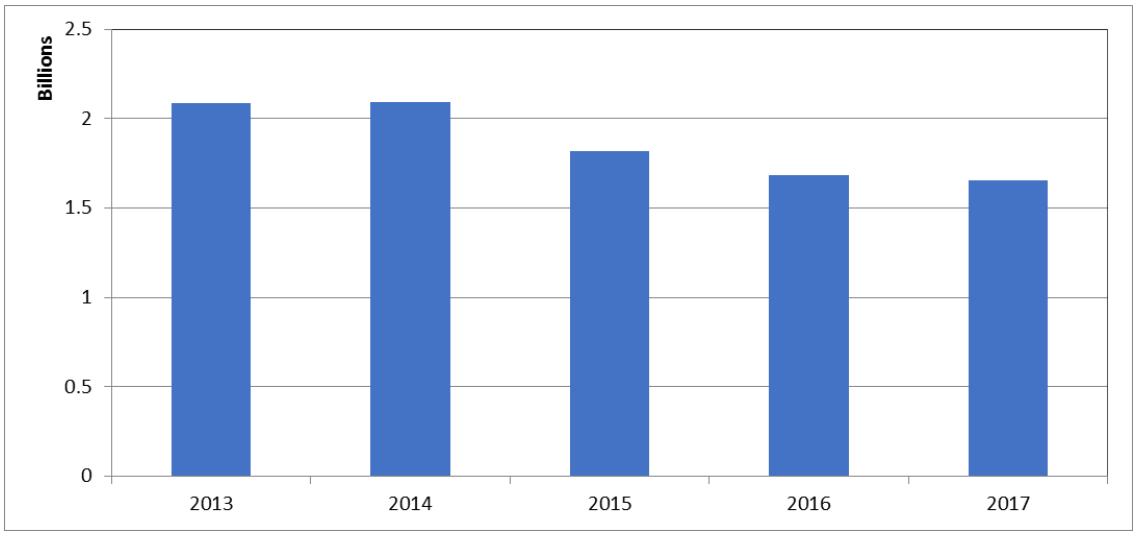

Για την αντιμετώπιση της διαρθρωτικής ανισορροπίας μεταξύ της προσφοράς και της ζήτησης δικαιωμάτων εκπομπής, το 2015 δημιουργήθηκε ένα αποθεματικό για τη

[49] Απόφαση αριθ. 1359/2013/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, που τροποποιεί την οδηγία 2003/87/ΕΚ, διασαφηνίζοντας τις διατάξεις για τον χρόνο διεξαγωγής των πλειστηριασμών δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου, ΕΕ L 343 της 19.12.2013, σ. 1.

σταθερότητα της αγοράς (ΑΣΑ)[50] με στόχο να αυξηθεί η ευελιξία της προσφοράς δικαιωμάτων εκπομπής σε πλειστηριασμό. Το ΑΣΑ θα αρχίσει να λειτουργεί τον Ιανουάριο του 2019.

Μια βασική έννοια για τη λειτουργία του ΑΣΑ είναι ο συνολικός αριθμός των δικαιωμάτων εκπομπής που βρίσκονται σε κυκλοφορία (ΣΑΔΚ). Δικαιώματα εκπομπής θα προστίθενται στο αποθεματικό όταν ο ΣΑΔΚ υπερβαίνει ένα προκαθορισμένο ανώτατο όριο (833 εκατομμύρια δικαιώματα εκπομπής) και θα απελευθερώνονται από το αποθεματικό όταν ο αριθμός είναι χαμηλότερος από ένα προκαθορισμένο κατώτατο όριο (κάτω των 400 εκατομμυρίων δικαιωμάτων εκπομπής)*. Έτσι, το ΑΣΑ απορροφά ή απελευθερώνει δικαιώματα εκπομπής εάν ο αριθμός των δικαιωμάτων σε κυκλοφορία βρίσκεται έξω από ένα προκαθορισμένο εύρος. Τα παρακρατηθέντα και τα λεγόμενα μη κατανεμημένα** δικαιώματα εκπομπής θα μεταφέρονται επίσης στο αποθεματικό.

Ο συνολικός αριθμός των δικαιωμάτων εκπομπής που βρίσκονται σε κυκλοφορία υπολογίζεται για τον προσδιορισμό της απορρόφησης και της απελευθέρωσης στο ΑΣΑ με βάση τον ακόλουθο τύπο:

ΣΑΔΚ = προσφορά – (ζήτηση + δικαιώματα εκπομπής στο ΑΣΑ)

Τα στοιχεία της προσφοράς και της ζήτησης που χρησιμοποιούνται στον ανωτέρω τύπο περιγράφονται λεπτομερώς στον πίνακα 1 στο προσάρτημα 4 του παραρτήματος.

* Ή όταν λαμβάνονται μέτρα βάσει του άρθρου 29α της οδηγίας για το ΣΕΔΕ της ΕΕ

** Μη κατανεμημένα δικαιώματα είναι τα δικαιώματα εκπομπής που δεν κατανέμονται σύμφωνα με το άρθρο 10α παράγραφος 7 της οδηγίας για το ΣΕΔΕ της ΕΕ, δηλ. τα δικαιώματα εκπομπής που απομένουν στο απόθεμα για τους νεοεισερχομένους και που προκύπτουν από την εφαρμογή του άρθρου 10α παράγραφοι 19 και 20, δηλαδή δικαιώματα εκπομπής που προβλέπονται για δωρεάν κατανομή σε εγκαταστάσεις, τα οποία όμως παραμένουν μη κατανεμημένα λόγω (μερικής) παύσης λειτουργίας ή σημαντικών μειώσεων της παραγωγικής ικανότητας. Τα de facto μη κατανεμημένα δικαιώματα που προκύπτουν από την εφαρμογή του σχετικού συντελεστή διαρροής άνθρακα σε τομείς που δεν συμπεριλαμβάνονται στον κατάλογο της διαρροής άνθρακα κατά την τρέχουσα περίοδο, καθώς και οποιαδήποτε δικαιώματα δεν έχουν κατανεμηθεί βάσει του άρθρου 10γ της οδηγίας για το ΣΕΔΕ, δεν προβλέπεται να τοποθετούνται στο αποθεματικό για τη σταθερότητα της αγοράς βάσει του άρθρου 1 παράγραφος 3 της απόφασης (ΕΕ) 2015/1814. Συνεπώς, τα δικαιώματα αυτά δεν καλύπτονται [ανατρέξτε στη σ. 225 της εκτίμησης επιπτώσεων (SWD(2015) 135 final) που συνοδεύει την πρόταση αναθεώρησης της οδηγίας για το ΣΕΔΕ της ΕΕ κατά την 4η περίοδο].

Η έκθεση για την αγορά άνθρακα επιτρέπει την ενοποίηση των δεδομένων της προσφοράς και της ζήτησης που δημοσιεύονται σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα των υποχρεώσεων υποβολής εκθέσεων οι οποίες απορρέουν από την οδηγία για το ΣΕΔΕ της ΕΕ και τις εκτελεστικές της διατάξεις. Το εν λόγω χρονοδιάγραμμα, τα σχετικά δεδομένα και το πεδίο εφαρμογής παρουσιάζονται στον πίνακα 2 στο προσάρτημα 4 του παραρτήματος. Στο

[50] Απόφαση (ΕΕ) 2015/1814 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Οκτωβρίου 2015, σχετικά με τη θέσπιση και τη λειτουργία αποθεματικού για τη σταθερότητα της αγοράς όσον αφορά το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου και την τροποποίηση της οδηγίας 2003/87/ΕΚ, ΕΕ L 264 της 9.10.2015, σ. 1.

διάγραμμα 5 παρουσιάζεται η σύνθεση της προσφοράς και της ζήτησης το 2017. Τα σχετικά δεδομένα δημοσιεύτηκαν επίσης στο πλαίσιο της ανακοίνωσης για τον συνολικό αριθμό των δικαιωμάτων εκπομπής σε κυκλοφορία (ΣΑΔΚ) για τους σκοπούς του ΑΣΑ[51].

Διάγραμμα 5: Σύνθεση σωρευτικής προσφοράς και ζήτησης έως το τέλος του 2017

Προσφορά (σωρευτική, σε εκατομμύρια) **Ζήτηση** (σωρευτική, σε εκατομμύρια)

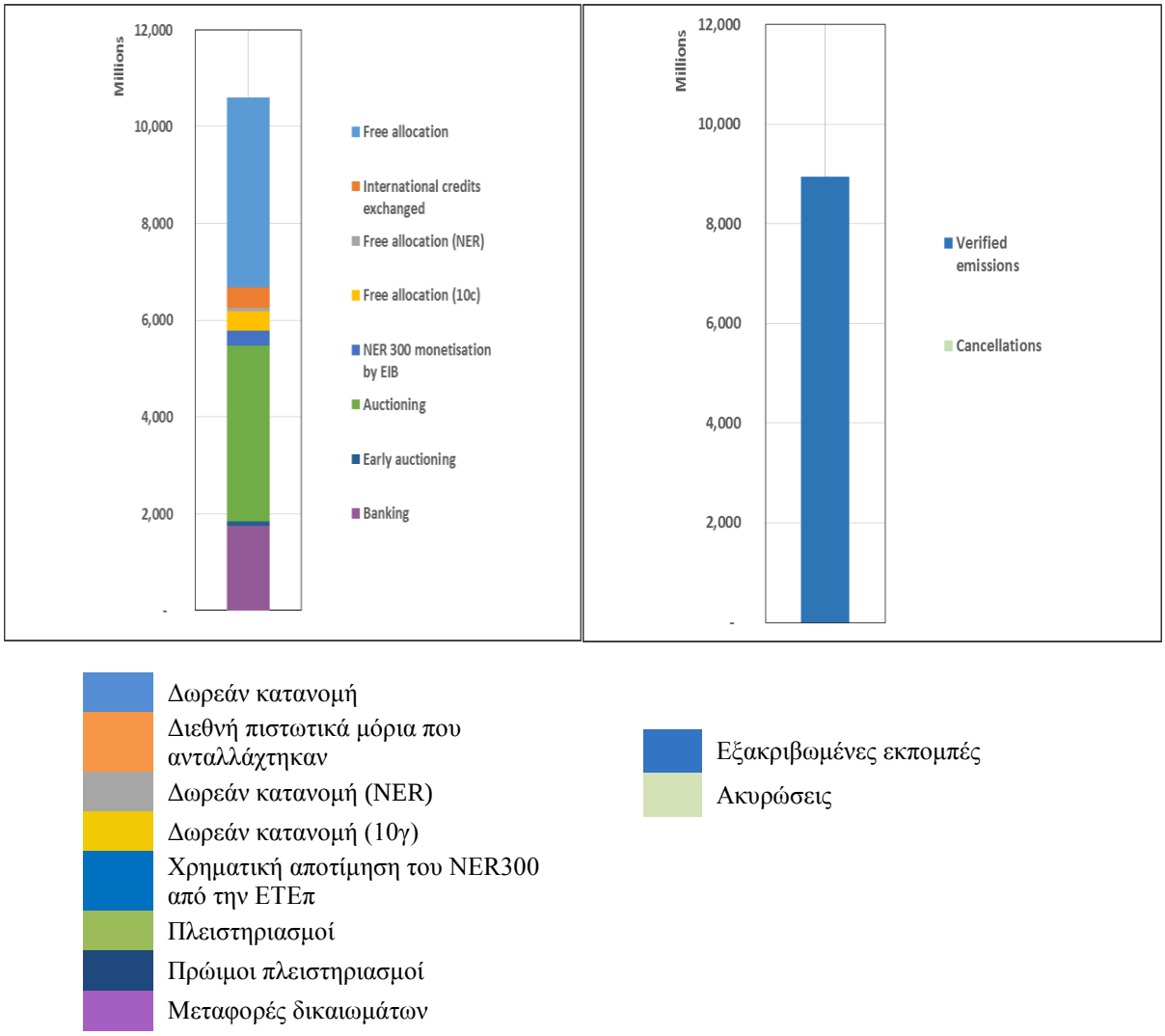

Στο πλαίσιο της προετοιμασίας για την έναρξη λειτουργίας του ΑΣΑ το 2019, η Επιτροπή δημοσιεύει τακτικά από τα μέσα Μαΐου του 2017[52] τον ΣΑΔΚ για το προηγούμενο έτος. Τον Μάιο του 2018 δημοσιεύτηκε για δεύτερη φορά ο ΣΑΔΚ, ο οποίος ανέρχεται σε 1 654 574 598 δικαιώματα[53]. Η δημοσίευση του 2018 θα οδηγήσει για πρώτη φορά στην

[51] C(2018) 2801 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018XC0516(01)&from=EN
[52] C(2017) 3228 final, http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC0513(01)&from=EL
[53] C(2018) 2801 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018XC0516(01)&from=EN

τοποθέτηση δικαιωμάτων εκπομπής στο ΑΣΑ, μειώνοντας με τον τρόπο αυτό τις ποσότητες που θα τεθούν σε πλειστηριασμό κατά τους πρώτους 8 μήνες του 2019.

Η αναθεωρημένη οδηγία για το ΣΕΔΕ της ΕΕ επιφέρει δύο σημαντικές αλλαγές στη λειτουργία του ΑΣΑ (βλ. επίσης τμήμα 2.1). Πρώτον, το ποσοστό του ΣΑΔΚ που θα τοποθετηθεί στο αποθεματικό από το 2019 έως το 2023 διπλασιάζεται από 12 % σε 24 %. Η εξέλιξη αυτή αυξάνει σημαντικά τον ρυθμό μείωσης του πλεονάσματος. Δεύτερον, από το 2023 δεν θα ισχύουν πλέον τα δικαιώματα εκπομπής που τηρούνται στο ΑΣΑ και υπερβαίνουν τις ποσότητες του προηγούμενου έτους που τέθηκαν σε πλειστηριασμό.

Επομένως, βάσει του ΣΑΔΚ του 2018 και της αναθεωρημένης νομοθεσίας, οι ποσότητες που θα τεθούν σε πλειστηριασμό το 2019 θα μειωθούν κατά σχεδόν 265 εκατομμύρια δικαιώματα εκπομπής κατά τους πρώτους 8 μήνες του 2019, αριθμός που αντιστοιχεί στο 16 % του πλεονάσματος. Ως εκ τούτου, κατά τους πρώτους οκτώ μήνες του 2019 θα τεθούν σε πλειστηριασμό περίπου 40 % λιγότερα δικαιώματα εκπομπής από ό,τι την αντίστοιχη περίοδο του 2018. Βάσει των ποσοτήτων προς πλειστηριασμό για το 2019, στο προσάρτημα 7 παρέχονται πληροφορίες σχετικά με τις συνεισφορές στο ΑΣΑ κατά κράτος μέλος από τον Ιανουάριο έως τον Αύγουστο του 2019.

5. ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

Ο κλάδος των αεροπορικών μεταφορών περιλαμβάνεται στο ΣΕΔΕ της ΕΕ από το 2012. Η αρχική νομοθεσία κάλυπτε όλες τις πτήσεις εντός και εκτός του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ). Ωστόσο, η ΕΕ περιόρισε τις υποχρεώσεις για την περίοδο 2012-2016 στις πτήσεις εντός του ΕΟΧ, προκειμένου να στηρίξει την ανάπτυξη ενός παγκόσμιου μέτρου από τον Διεθνή Οργανισμό Πολιτικής Αεροπορίας (ΔΟΠΑ) για τη μείωση των εκπομπών από τις αεροπορικές μεταφορές.

Τον Οκτώβριο του 2016, η συνέλευση του ΔΟΠΑ ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με το σύστημα αντιστάθμισης και μείωσης των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για τις διεθνείς αεροπορικές μεταφορές (Carbon Offsetting and Reduction Scheme for International Aviation/CORSIA), το οποίο θα τεθεί σε ισχύ το 2021. Το CORSIA σχεδιάστηκε ως σύστημα αντιστάθμισης των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα με στόχο να σταθεροποιηθούν οι εκπομπές από τις διεθνείς αεροπορικές μεταφορές στα επίπεδα του 2020. Δεδομένης της εξέλιξης αυτής, η οδηγία για το ΣΕΔΕ της ΕΕ τροποποιήθηκε το 2017 ώστε να παραταθεί το πεδίο εφαρμογής εντός του ΕΟΧ για τις αεροπορικές μεταφορές έως το 2023.

Εν αναμονή της θέσπισης των σχετικών με το σύστημα CORSIA πράξεων από τον ΔΟΠΑ και των επακόλουθων αποφάσεων από την ΕΕ για την πιθανή εφαρμογή του συστήματος CORSIA στην ΕΕ, καθώς και για την παροχή συνεχούς ώθησης στη διεθνή διαδικασία, η ΕΕ αποφάσισε το 2017 να παρατείνει την ισχύουσα παρέκκλιση από τις υποχρεώσεις του ΣΕΔΕ της ΕΕ για τις πτήσεις από και προς τρίτες χώρες έως τις 31 Δεκεμβρίου 2023, με την

επιφύλαξη σχετικής επανεξέτασης[54]. Κατά συνέπεια, το ισχύον πεδίο εφαρμογής εντός του ΕΟΧ διατηρείται έως το 2023. Στη συνέχεια, απουσία επανεξέτασης, αναμένεται να επανέλθει στο αρχικό «πλήρες πεδίο εφαρμογής».

Επιπλέον, η αναθεωρημένη οδηγία για το ΣΕΔΕ της ΕΕ προβλέπει ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να υποβάλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έκθεση σχετικά με τους πιθανούς τρόπους ενσωμάτωσης του συστήματος CORSIA στο δίκαιο της ΕΕ μέσω αναθεώρησης της οδηγίας. Προβλέπει επίσης την εφαρμογή, από το 2021, του γραμμικού συντελεστή μείωσης του 2,2 % στα δικαιώματα εκπομπής των αεροπορικών μεταφορών.

Το 2017 εκχωρήθηκαν δικαιώματα εκπομπής σύμφωνα με το πεδίο εφαρμογής εντός του ΕΟΧ. Η δωρεάν κατανομή δικαιωμάτων εκπομπής ανήλθε σε ποσό λίγο μεγαλύτερο από τις 33,1 εκατομμύρια μονάδες. Ο αριθμός αυτός περιλαμβάνει τη δωρεάν κατανομή (ελαφρώς άνω των 32,0 εκατομμυρίων δικαιωμάτων εκπομπής) και σχεδόν 1,1 εκατομμύρια δικαιώματα εκπομπής που κατανεμήθηκαν από το ειδικό απόθεμα για τους νεοεισερχόμενους και τους ταχέως αναπτυσσόμενους φορείς εκμετάλλευσης. Οι κατανομές από το συγκεκριμένο απόθεμα διπλασιάζονται κατά την περίοδο 2017-2020 διότι αφορούν την πλήρη περίοδο 2013-2020.

Όσον αφορά τις εξελίξεις σχετικά με τις εκπομπές από τις αεροπορικές μεταφορές, οι εξακριβωμένες εκπομπές συνέχισαν να αυξάνονται και ανήλθαν σε 64,2 εκατομμύρια τόνους CO_2 το 2017, δηλαδή αυξήθηκαν κατά 4,5 % σε σύγκριση με το 2016.

Η ποσότητα των δικαιωμάτων εκπομπής που τέθηκαν σε πλειστηριασμό μεταξύ Ιανουαρίου και Δεκεμβρίου του 2017 ήταν περίπου 4,7 εκατομμύρια δικαιώματα.

Στον πίνακα 8 παρουσιάζονται συνοπτικά οι εξακριβωμένες εκπομπές, η δωρεάν κατανομή και οι ποσότητες που τέθηκαν σε πλειστηριασμό για τον κλάδο των αεροπορικών μεταφορών από την έναρξη της 3ης περιόδου.

Πίνακας 8: Εξακριβωμένες εκπομπές και κατανομή δικαιωμάτων στον κλάδο των αεροπορικών μεταφορών

Έτος	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**
Εξακριβωμένες εκπομπές (σε εκατομμύρια τόνους CO_2)	53,5	54,8	57,1	61,5	64,2	
Μεταβολή εξακριβωμένων		2,5 %	4,1 %	7,6 %	4,5 %	

[54] Κανονισμός (ΕΕ) 2017/2392 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2017, για την τροποποίηση της οδηγίας 2003/87/ΕΚ για τη συνέχιση των ισχυόντων περιορισμών του πεδίου εφαρμογής για τις αεροπορικές δραστηριότητες και για την προετοιμασία για την εφαρμογή ενός παγκόσμιου αγορακεντρικού μέτρου από το 2021, ΕΕ L 350 της 29.12.2017, σ. 7.

εκπομπών στο έτος x-1						
Δωρεάν κατανομή (ΕΕ28 + χώρες ΕΟΧ/ΕΖΕΣ, σε εκατομμύρια δικαιώματα εκπομπής)[55]	32,5	32,4	32,2	32,0	32,0	
Δωρεάν κατανομή από το ειδικό απόθεμα για τους νεοεισερχομένους και τους ταχέως αναπτυσσόμενους φορείς εκμετάλλευσης (σε εκατομμύρια δικαιώματα εκπομπής)	0	0	0	0	1,1	1,1
Ποσότητες δικαιωμάτων εκπομπής που τέθηκαν σε πλειστηριασμό (σε εκατομμύρια)	0	9,3	16,4	5,9	4,7	1,9[56]

Οι ποσότητες δικαιωμάτων εκπομπής του κλάδου των αεροπορικών μεταφορών που τέθηκαν σε πλειστηριασμό την περίοδο 2013-2015 αντικατοπτρίζουν την απόφαση των συννομοθετών το 2013 για «πάγωμα του χρόνου»[57] και περιορισμό των υποχρεώσεων για το κλίμα μόνο στις πτήσεις εντός του ΕΟΧ. Η συμμόρφωση για τον κλάδο των αεροπορικών μεταφορών αναβλήθηκε για το 2012 και το 2013. Συνεπώς, οι αναβληθείσες ποσότητες του 2012 εκπλειστηριάστηκαν το 2014, ενώ η συμμόρφωση για τις εκπομπές από τις αεροπορικές μεταφορές για το 2013 και το 2014 πραγματοποιήθηκε μεταξύ Ιανουαρίου και Απριλίου του 2015.

[55] Στα στοιχεία αυτά δεν λαμβάνεται υπόψη το κλείσιμο φορέων εκμετάλλευσης αεροσκαφών.
[56] Έως το τέλος Ιουνίου 2018.
[57] Απόφαση αριθ. 377/2013/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Απριλίου 2013, για προσωρινή παρέκκλιση από την οδηγία 2003/87/ΕΚ σχετικά με τη θέσπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Κοινότητας (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ), ΕΕ L 113 της 25.4.2013, σ. 1.

6. ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

Βάσει της νέας οδηγίας για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων* (MiFID2), από τις 3 Ιανουαρίου 2018 τα δικαιώματα εκπομπής ταξινομούνται ως χρηματοπιστωτικά μέσα. Αυτό σημαίνει ότι οι κανόνες που εφαρμόζονται για τις παραδοσιακές χρηματοπιστωτικές αγορές [οι οποίες περιλαμβάνουν τις συναλλαγές παραγώγων άνθρακα στους κορυφαίους χώρους ή εξωχρηματιστηριακά (OTC)] ισχύουν επίσης για το τμήμα άμεσης παράδοσης της δευτερογενούς αγοράς άνθρακα (συναλλαγές δικαιωμάτων εκπομπής για άμεση παράδοση στη δευτερογενή αγορά). Με τον τρόπο αυτό το συγκεκριμένο τμήμα τίθεται σε ισότιμη θέση με την αγορά παραγώγων σε ό,τι αφορά τη διαφάνεια, την προστασία των επενδυτών και την ακεραιότητα. Η εποπτεία στην πρωτογενή αγορά εξακολουθεί να καλύπτεται από τον κανονισμό για τους πλειστηριασμούς, εκτός των θεμάτων που συνδέονται με την κατάχρηση της αγοράς.

Βάσει διασταυρούμενων αναφορών στους ορισμούς των χρηματοπιστωτικών μέσων της MiFID2, εφαρμόζονται άλλου είδους διατάξεις της νομοθεσίας για τη χρηματοπιστωτική αγορά. Αυτό συμβαίνει ιδίως στην περίπτωση του κανονισμού για την κατάχρηση της αγοράς (ΚΚΑ)**, ο οποίος καλύπτει τις συναλλαγές και τη συμπεριφορά όσον αφορά τα δικαιώματα εκπομπής, τόσο στην πρωτογενή όσο και στη δευτερογενή αγορά. Ομοίως, μια διασταυρούμενη αναφορά στη MiFID2 στην οδηγία κατά της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες*** θα συνεπάγεται την υποχρεωτική εφαρμογή ελέγχων της δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη εκ μέρους των εμπόρων άνθρακα με άδειες βάσει της MiFID2 προς τους πελάτες τους στη δευτερογενή αγορά άμεσης παράδοσης για τα δικαιώματα εκπομπής****.

* Οδηγία 2014/65/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων και την τροποποίηση της οδηγίας 2002/92/ΕΚ και της οδηγίας 2011/61/ΕΕ.

** Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 596/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, για την κατάχρηση της αγοράς (κανονισμός για την κατάχρηση της αγοράς) και την κατάργηση της οδηγίας 2003/6/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και των οδηγιών της Επιτροπής 2003/124/ΕΚ, 2003/125/ΕΚ και 2004/72/ΕΚ.

*** Οδηγία (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2015, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, και την κατάργηση της οδηγίας 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της οδηγίας 2006/70/ΕΚ της Επιτροπής.

**** Οι έλεγχοι της δέουσας επιμέλειας είναι ήδη υποχρεωτικοί στην πρωτογενή αγορά, καθώς και στη δευτερογενή αγορά για τα παράγωγα δικαιωμάτων εκπομπής.

Η MiFID2 και ο ΚΚΑ, που εκδόθηκαν το 2014, προβλέπουν ορισμένες προσαρμογές του γενικού καθεστώτος στις ιδιαιτερότητες της αγοράς άνθρακα (βλ. έκθεση για την αγορά άνθρακα 2015[58]).

[58] COM(2015) 576 final, https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:adf850de-8de4-11e5-b8b7-01aa75ed71a1.0019.02/DOC_2&format=PDF

Την περίοδο 2016-2018 θεσπίστηκαν διάφορα μέτρα που ρυθμίζουν λεπτομερείς πτυχές των διατάξεων της MiFID2[59] και του ΚΚΑ[60].

6.1. Νομικός χαρακτήρας και φορολογική μεταχείριση των δικαιωμάτων εκπομπής

Ο νομικός χαρακτήρας και η φορολογική μεταχείριση των δικαιωμάτων εκπομπής διαφέρουν από χώρα σε χώρα, καθώς οι δύο αυτές πτυχές δεν καθορίζονται στην οδηγία για το ΣΕΔΕ. Οι χώρες υποχρεούνται να υποβάλλουν σε ετήσια βάση εκθέσεις σχετικά με τα οικεία εθνικά καθεστώτα όσον αφορά τον νομικό χαρακτήρα και τη φορολογική μεταχείριση των δικαιωμάτων, στο πλαίσιο των εκθέσεων του άρθρου 21. Παρά την έλλειψη εναρμόνισης, κατά την τελευταία δεκαετία έχει αναπτυχθεί μια ώριμη και πολύ ρευστή αγορά. Το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο προβλέπει την αναγκαία νομική βάση για μια διαφανή και ρευστή αγορά άνθρακα, εξασφαλίζοντας παράλληλα τη σταθερότητα και την ακεραιότητα της αγοράς.

Ο νομικός χαρακτήρας των δικαιωμάτων διαφέρει ανά χώρα και κυμαίνεται από χρηματοπιστωτικά μέσα και άυλα περιουσιακά στοιχεία έως δικαιώματα ιδιοκτησίας και βασικά προϊόντα. Σύμφωνα με τις εκθέσεις που υποβλήθηκαν βάσει του άρθρου 21 το 2018, τουλάχιστον πέντε συμμετέχουσες χώρες (DE, IE, IT, NO, SE) ανέφεραν ότι έχουν εφαρμόσει ή σχεδιάζουν αλλαγές στην εθνική νομοθεσία, κυρίως όσον αφορά την εφαρμογή της MiFID2[61].

Όσον αφορά τη φορολογική μεταχείριση των δικαιωμάτων εκπομπής, μόνο τρεις χώρες αναφέρουν ότι ισχύει φόρος προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) για την εκχώρηση δικαιωμάτων εκπομπής. Αντιθέτως, καταλογίζεται ΦΠΑ για συναλλαγές δικαιωμάτων εκπομπής στη δευτερογενή αγορά στις περισσότερες συμμετέχουσες χώρες (σε όλες εκτός των CY, EE, IS και LI).

Η πλειονότητα των χωρών αναφέρουν ότι εφαρμόζουν τον μηχανισμό αντιστροφής της επιβάρυνσης για τις εγχώριες συναλλαγές που αφορούν δικαιώματα εκπομπής. Η παρέκκλιση του μηχανισμού αντιστροφής της επιβάρυνσης μεταφέρει την ευθύνη για την καταβολή του ΦΠΑ από τον πωλητή στον αγοραστή εμπορεύματος ή υπηρεσίας και συνιστά αποτελεσματική προστασία από την απάτη στον τομέα του ΦΠΑ. Τον Νοέμβριο του 2018 το Συμβούλιο ενέκρινε τροποποίηση[62] της οδηγίας 2006/112/ΕΚ (οδηγία για τον ΦΠΑ) με την

[59] https://ec.europa.eu/info/law/markets-financial-instruments-mifid-ii-directive-2014-65-eu/amending-and-supplementary-acts/implementing-and-delegated-acts_el

[60] https://ec.europa.eu/info/law/market-abuse-regulation-eu-no-596-2014/amending-and-supplementary-acts/implementing-and-delegated-acts_el

[61] Η ταξινόμηση των δικαιωμάτων εκπομπής ως χρηματοπιστωτικών μέσων σε επίπεδο ΕΕ στο πλαίσιο της MiFID2 δεν προϋποθέτει αυτομάτως τη νομική (ανα)ταξινόμηση των δικαιωμάτων εκπομπής στο πλαίσιο του εθνικού δικαίου, δεδομένου ότι πραγματοποιείται για τους σκοπούς της εφαρμογής του κανονισμού της ΕΕ για τις χρηματοπιστωτικές αγορές και δεν αποσκοπεί ούτε στην εξέταση του νομικού χαρακτήρα των δικαιωμάτων εκπομπής (βάσει του ιδιωτικού δικαίου) ούτε στη λογιστική τους μεταχείριση.

[62] Οδηγία (ΕΕ) 2018/1695 του Συμβουλίου, της 6ης Νοεμβρίου 2018, για την τροποποίηση της οδηγίας 2006/112/ΕΚ σχετικά με το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας όσον αφορά την περίοδο εφαρμογής του προαιρετικού μηχανισμού αντιστροφής της επιβάρυνσης για τις παραδόσεις ορισμένων αγαθών και την

οποία παρατείνεται η εφαρμογή της παρέκκλισης και μετά το πέρας του 2018, έως τις 30 Ιουνίου 2022. Τα κράτη μέλη παροτρύνονται να συνεχίσουν την εφαρμογή του μηχανισμού αντιστροφής της επιβάρυνσης ώστε να συνεχίσει να παρέχεται επαρκές επίπεδο προστασίας στην αγορά άνθρακα.

Τα δικαιώματα εκπομπής για επιχειρήσεις μπορούν επιπλέον να φορολογούνται (π.χ. μέσω της εφαρμογής φόρου εταιρειών ή φόρου εισοδήματος των εταιρειών). Δεκαέξι χώρες ανέφεραν ότι δεν εφαρμόζεται τέτοιου είδους φορολογία.

7. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ, ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ ΤΩΝ ΕΚΠΟΜΠΩΝ

Οι απαιτήσεις παρακολούθησης, υποβολής εκθέσεων, επαλήθευσης και διαπίστευσης (ΠΕΕΔ) στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ της ΕΕ εναρμονίζονται στον κανονισμό για την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων (ΚΠΥΕ)* και στον κανονισμό για την επαλήθευση και τη διαπίστευση (ΚΕΔ)**.

Το σύστημα παρακολούθησης του ΣΕΔΕ της ΕΕ έχει σχεδιαστεί ως προσέγγιση «δομικών στοιχείων» που επιτρέπει υψηλό βαθμό ευελιξίας ώστε οι φορείς εκμετάλλευσης να εξασφαλίζουν οικονομική αποδοτικότητα και ταυτόχρονα να επιτυγχάνεται υψηλή αξιοπιστία των δεδομένων για τις εκπομπές που παρακολουθούνται. Για τον σκοπό αυτό επιτρέπεται η χρήση διαφόρων μεθόδων παρακολούθησης («βάσει υπολογισμού» ή «βάσει μετρήσεων», καθώς και κατ' εξαίρεση «εφεδρικές προσεγγίσεις»). Είναι δυνατός ο συνδυασμός των μεθόδων για επιμέρους τμήματα της εγκατάστασης. Για τους φορείς εκμετάλλευσης αεροσκαφών, οι βασιζόμενες σε υπολογισμούς προσεγγίσεις είναι οι μόνες εφικτές, με την κατανάλωση καυσίμων να αποτελεί την κεντρική παράμετρο που πρέπει να καθορίζεται για τις πτήσεις οι οποίες καλύπτονται από το ΣΕΔΕ της ΕΕ. Η απαίτηση σύμφωνα με την οποία οι εγκαταστάσεις και οι φορείς εκμετάλλευσης αεροσκαφών πρέπει να διαθέτουν εγκεκριμένο από την αρμόδια αρχή σχέδιο παρακολούθησης με βάση τον ΚΠΥΕ δεν επιτρέπει την αυθαίρετη επιλογή των μεθόδων παρακολούθησης και τις χρονικές διακυμάνσεις.

Με τον ΚΕΔ για την 3η περίοδο και μετέπειτα καθιερώνεται σε ολόκληρη την ΕΕ μια εναρμονισμένη προσέγγιση όσον αφορά τη διαπίστευση των ελεγκτών. Οι ελεγκτές που είναι νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες πρέπει να είναι διαπιστευμένοι σε Εθνικό Οργανισμό Διαπίστευσης (ΕΟΔ), προκειμένου να διενεργούν επαληθεύσεις σύμφωνα με τον ΚΕΔ. Αυτό το ενιαίο σύστημα διαπίστευσης έχει το πλεονέκτημα ότι επιτρέπει στους ελεγκτές να ενεργούν με αμοιβαία αναγνώριση σε όλες τις συμμετέχουσες χώρες, με αποτέλεσμα την πλήρη αξιοποίηση της εσωτερικής αγοράς και την εξασφάλιση επαρκούς διαθεσιμότητας συνολικά.

παροχή ορισμένων υπηρεσιών που είναι επιδεκτικά απάτης, και του μηχανισμού ταχείας αντίδρασης κατά της απάτης στον τομέα του ΦΠΑ, ΕΕ L 282 της 12.11.2018, σ. 5-7.

* Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 601/2012 της Επιτροπής, της 21ης Ιουνίου 2012, για την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου κατ' εφαρμογή της οδηγίας 2003/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, ΕΕ L 181 της 12.7.2012, σ. 30.

** Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 600/2012 της Επιτροπής, της 21ης Ιουνίου 2012, για την επαλήθευση των εκθέσεων που αφορούν τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου και τα τονοχιλιόμετρα και για τη διαπίστευση των ελεγκτών σύμφωνα με την οδηγία 2003/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, ΕΕ L 181 της 12.7.2012, σ. 1.

7.1. Γενικές εξελίξεις

Η Επιτροπή εξακολουθεί να ενθαρρύνει βελτιώσεις στον τρόπο εφαρμογής του ΚΠΥΕ και του ΚΕΔ ανά χώρα, με βάση τα παρεχόμενα έγγραφα καθοδήγησης και υποδείγματα[63].

Η πείρα που έχει αποκομιστεί από την εφαρμογή των εν λόγω δύο κανονισμών αναδεικνύει την ανάγκη περαιτέρω βελτίωσης, αποσαφήνισης και απλούστευσης των κανόνων ΠΕΕΔ προκειμένου να προαχθεί περαιτέρω η εναρμόνιση, να μειωθεί η διοικητική επιβάρυνση για τους φορείς εκμετάλλευσης και τις συμμετέχουσες χώρες, καθώς και για να ενισχυθεί περισσότερο η αποτελεσματικότητα του συστήματος.

Από τον Φεβρουάριο του 2017 ξεκίνησε διαβούλευση με τις συμμετέχουσες χώρες για την επικαιροποίηση των εν λόγω δύο κανονισμών προκειμένου να πραγματοποιηθούν οι προπαρασκευαστικές εργασίες για την 4η περίοδο του ΣΕΔΕ της ΕΕ και να βελτιωθούν και να απλουστευθούν οι διαδικασίες ΠΕΕΔ.

Αναγνωρίζεται ότι η αποτελεσματικότητα του συστήματος συμμόρφωσης έχει βελτιωθεί από τότε που ο ΚΠΥΕ επέτρεψε στις χώρες να καταστήσουν υποχρεωτική την ηλεκτρονική υποβολή εκθέσεων. Το 2018, 16 συμμετέχουσες χώρες ανέφεραν τη χρήση ηλεκτρονικών υποδειγμάτων ή ειδικών μορφότυπων αρχείων για τα σχέδια παρακολούθησης, τις εκθέσεις εκπομπών, τις εκθέσεις επαλήθευσης και/ή τις εκθέσεις βελτίωσης με βάση τις ελάχιστες απαιτήσεις που έχει καθορίσει η Επιτροπή. Δώδεκα συμμετέχουσες χώρες ανέφεραν ότι χρησιμοποιούν κάποια μορφή αυτοματοποιημένου συστήματος ΤΠ για την υποβολή εκθέσεων στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ της ΕΕ.

7.2. Εφαρμογή της παρακολούθησης

Σύμφωνα με τις εκθέσεις του άρθρου 21 που υποβλήθηκαν το 2018, οι περισσότερες εγκαταστάσεις χρησιμοποιούν τη βασιζόμενη σε υπολογισμούς μεθοδολογία[64]. Μόνο 179 εγκαταστάσεις (1,7 %) σε 23 χώρες ανέφεραν ότι χρησιμοποιούν συστήματα συνεχούς μέτρησης εκπομπών, κυρίως στη Γερμανία, τη Γαλλία και την Τσεχική Δημοκρατία. Ενώ ο αριθμός των χωρών είναι ο ίδιος με το προηγούμενο έτος, συνολικά 29 επιπλέον εγκαταστάσεις χρησιμοποιούν την προσέγγιση αυτή.

[63] Τα υποδείγματα και τα έγγραφα καθοδήγησης για τον ΚΠΥΕ και τον ΚΕΔ διατίθενται στη διεύθυνση https://ec.europa.eu/clima/policies/ets/monitoring_el#tab-0-1

[64] Ο κύριος λόγος είναι ότι η βασιζόμενη σε μετρήσεις μεθοδολογία προϋποθέτει την κινητοποίηση σημαντικών πόρων και τεχνογνωσίας για τη συνεχή μέτρηση της συγκέντρωσης των αντίστοιχων αερίων του θερμοκηπίου, που πολλοί μικρότεροι φορείς εκμετάλλευσης δεν διαθέτουν.

Μόνο 11 χώρες ανέφεραν τη χρήση της εφεδρικής προσέγγισης, από 36 εγκαταστάσεις και για περίπου 3,4 εκατομμύρια τόνους CO_{2e} (σε σύγκριση με 5,1 εκατομμύρια τόνους CO_{2e} το προηγούμενο έτος). Μία εγκατάσταση στις Κάτω Χώρες είναι υπεύθυνη για το 35 % των συνολικών εκπομπών που αναφέρθηκαν σε σχέση με την εφεδρική μεθοδολογία.

Η συντριπτική πλειονότητα των εγκαταστάσεων πληρούν τις προκαθορισμένες τιμές της κατώτατης βαθμίδας βάσει του ΚΠΥΕ[65]. Μόνο 106 εγκαταστάσεις κατηγορίας Γ (μία παραπάνω σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος), ήτοι το 13,7 % του συνόλου (έναντι 13 % το προηγούμενο έτος) αναφέρθηκε ότι αποκλίνουν για τουλάχιστον μία παράμετρο από την απαίτηση εφαρμογής των ανώτατων βαθμίδων για τις μείζονες ροές πηγής. Οι αποκλίσεις αυτές επιτρέπονται μόνον εάν ο φορέας εκμετάλλευσης αποδεικνύει ότι η ανώτατη βαθμίδα δεν είναι τεχνικά εφικτή ή συνεπάγεται αδικαιολόγητο κόστος. Εφόσον οι όροι αυτοί δεν ισχύουν πλέον, ο φορέας εκμετάλλευσης θα πρέπει να βελτιώσει αναλόγως το σύστημα παρακολούθησής του. Κατά την περίοδο αναφοράς του 2013, το 16 % του συνόλου των εγκαταστάσεων κατηγορίας Γ αναφέρθηκε ότι δεν πληρούσαν κατά τον ένα ή τον άλλο τρόπο τις ανώτατες βαθμίδες. Ως εκ τούτου, παρατηρείται βελτίωση της συμμόρφωσης των εγκαταστάσεων κατηγορίας Γ όσον αφορά τις ανώτατες βαθμίδες από την αρχή της 3ης περιόδου.

Αντιστοίχως, στις εκθέσεις που υποβλήθηκαν από 23 συμμετέχουσες χώρες αναφέρεται ότι επιτρέπουν κάποια μορφή απόκλισης από τις απαιτήσεις προκαθορισμένων τιμών του ΚΠΥΕ σε συνολικό ποσοστό 21 % των εγκαταστάσεων κατηγορίας Β, έναντι 22% κατά το προηγούμενο έτος και 26 % το προπροηγούμενο έτος, γεγονός που καταδεικνύει σταθερή βελτίωση της συμμόρφωσης όσον αφορά τις ανώτατες βαθμίδες.

7.3. Διαπιστευμένη επαλήθευση

Παρότι στις εκθέσεις του άρθρου 21 δεν αναφέρεται ο συνολικός αριθμός των ελεγκτών, σύμφωνα με εύλογη εκτίμηση βάσει του αριθμού των διαπιστευμένων ελεγκτών για τις δραστηριότητες καύσης (που αποτελούν και το κύριο πεδίο εφαρμογής της διαπίστευσης) υπολογίζεται ότι, στο πλαίσιο των επαληθεύσεων του 2017, έλαβαν συνολικά διαπίστευση τουλάχιστον 124 διαφορετικοί ελεγκτές. Όσον αφορά τον κλάδο των αεροπορικών μεταφορών, στις εκθέσεις του άρθρου 21 που υποβλήθηκαν το 2018 αναφέρεται ότι έλαβαν διαπίστευση 46 μεμονωμένοι ελεγκτές για το 2017. Η Ευρωπαϊκή Συνεργασία για τη Διαπίστευση (ΕΣΔ) παρέχει κεντρικό σύνδεσμο προς τους αρμόδιους Εθνικούς Οργανισμούς Διαπίστευσης (ΕΟΔ) και τους οικείους καταλόγους διαπιστευμένων ελεγκτών για το ΣΕΔΕ της ΕΕ[66].

[65] Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 601/2012 της Επιτροπής απαιτεί από όλους τους φορείς εκμετάλλευσης να πληρούν ορισμένες ελάχιστες βαθμίδες, ενώ οι μεγαλύτερες πηγές εκπομπών οφείλουν να πληρούν υψηλότερες βαθμίδες (με πιο αξιόπιστη ποιότητα δεδομένων), αν και, για λόγους οικονομικής αποδοτικότητας, για τις μικρότερες πηγές ισχύουν λιγότερο αυστηρές απαιτήσεις.

[66] Κατάλογος της ΕΣΔ με τα εθνικά σημεία πρόσβασης στους διαπιστευμένους ελεγκτές των ΕΟΔ για το ΣΕΔΕ της ΕΕ: http://www.european-accreditation.org/information/national-accreditation-bodies-having-been-successfully-peer-evaluated-by-ea

Η αμοιβαία αναγνώριση των ελεγκτών μεταξύ συμμετεχουσών χωρών εφαρμόζεται με επιτυχία: 26 χώρες ανέφεραν ότι στο έδαφός τους δραστηριοποιείται τουλάχιστον ένας αλλοδαπός ελεγκτής.

Διαπιστώνεται υψηλό επίπεδο συμμόρφωσης των ελεγκτών με τις διατάξεις του ΚΕΔ. Η Πολωνία ανέφερε μία περίπτωση αναστολής διαπίστευσης ελεγκτή, ενώ δύο χώρες (PL και CZ) ανέφεραν περιπτώσεις ανάκλησης διαπίστευσης ενός και δύο ελεγκτών αντίστοιχα το 2017, έναντι μίας αναστολής και μίας ανάκλησης το 2016 και καμίας αναφερθείσας αναστολής ή ανάκλησης το 2015. Μόνο η Πολωνία ανέφερε περιορισμό της έκτασης της διαπίστευσης δύο ελεγκτών το 2017, έναντι ενός ελεγκτή το 2016, και τέσσερις χώρες ανέφεραν αντίστοιχες περιπτώσεις περιορισμού για πέντε ελεγκτές το 2015.

Εννέα χώρες ανέφεραν περιπτώσεις καταγγελιών εις βάρος ελεγκτών κατά το τρέχον έτος (μία παραπάνω σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος). Ωστόσο, ο συνολικός αριθμός καταγγελιών είναι κατά 12 % μικρότερος. Το 95 % των καταγγελιών αναφέρεται ότι διευθετήθηκαν (ποσοστό αντίστοιχο με το προηγούμενο έτος κατά το οποίο ανερχόταν στο 96 %). Δώδεκα χώρες ανέφεραν ότι διαπιστώθηκαν ελλείψεις συμμόρφωσης εκ μέρους των ελεγκτών στο πλαίσιο της διαδικασίας ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των ΕΟΔ και των αρμόδιων αρχών (έναντι εννέα το προηγούμενο έτος).

8. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ

Οι συμμετέχουσες χώρες στο ΣΕΔΕ της ΕΕ χρησιμοποιούν διαφορετικές προσεγγίσεις όσον αφορά τις αρχές που είναι αρμόδιες για την εφαρμογή του. Σε ορισμένες χώρες εμπλέκονται πολλές τοπικές αρχές, ενώ σε άλλες ακολουθείται η συγκεντρωτική προσέγγιση.

Από την τελευταία περίοδο αναφοράς δεν έχουν παρατηρηθεί σημαντικές αλλαγές στις διοικητικές ρυθμίσεις των συμμετεχουσών χωρών. Σύμφωνα με τις εκθέσεις του άρθρου 21 που υποβλήθηκαν το 2018, στην εφαρμογή του ΣΕΔΕ της ΕΕ σε κάθε χώρα συμμετείχαν κατά μέσο όρο 5 αρμόδιες αρχές[67]. Όσον αφορά τον συντονισμό μεταξύ των αρχών, αναφέρθηκαν διαφορετικά εργαλεία και μέθοδοι όπως, μεταξύ άλλων, νομοθετικές πράξεις για την κεντρική διαχείριση των σχεδίων παρακολούθησης ή των εκθέσεων εκπομπών (σε 13 χώρες), παροχή δεσμευτικών οδηγιών και καθοδήγησης από κεντρική αρμόδια αρχή στις τοπικές αρχές (σε 9 χώρες), τακτικές ομάδες εργασίας ή συνεδριάσεις μεταξύ των αρχών (σε 15 χώρες) και χρήση κοινής πλατφόρμας ΤΠ (σε 11 χώρες). Οκτώ χώρες (CY, EE, IE, IS, IT, LI, LU, MT) δεν ανέφεραν εφαρμογή κανενός από τα ανωτέρω μέτρα.

Όσον αφορά τα διοικητικά τέλη που χρεώνονται σε σχέση με την αδειοδότηση και την έγκριση σχεδίων παρακολούθησης, 14 χώρες –οι ίδιες με το προηγούμενο έτος– ανέφεραν το 2018 ότι δεν χρεώνουν τέλη στους φορείς εκμετάλλευσης εγκαταστάσεων (CY, DE, EE, FR, GR, IE, LI, LT, LU, LV, MT, NL, SE, SK). Και πάλι χωρίς διαφοροποίηση σε σχέση με το

[67] Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι χώρες ενδέχεται να αναφέρουν ένα σύνολο περισσότερων της μίας περιφερειακών/τοπικών αρχών ως μία αρμόδια αρχή.

προηγούμενο έτος, οι φορείς εκμετάλλευσης αεροσκαφών δεν καταβάλλουν τέλη σε 15 χώρες (BE, CY, CZ, DE, EE, ES, GR, LI, LT, LU, LV, MT, NL, SE, SK). Οι επιβαρύνσεις διαφέρουν σημαντικά ανάλογα με τη χώρα και την εκάστοτε υπηρεσία. Για παράδειγμα, τα τέλη για την έγκριση αδειών και σχεδίων παρακολούθησης για τις εγκαταστάσεις κυμαίνονται από 5 EUR έως 7 690 EUR, ενώ στον κλάδο των αεροπορικών μεταφορών τα τέλη για την έγκριση σχεδίων παρακολούθησης κυμαίνονται από 5 EUR έως 2 400 EUR.

Συνολικά, τα συστήματα των συμμετεχουσών χωρών είναι σε μεγάλο βαθμό αποτελεσματικά, καθότι εναρμονίζονται με την οικεία διοικητική οργάνωση. Η επικοινωνία μεταξύ των τοπικών αρχών και η ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των αρμόδιων αρχών, μεταξύ άλλων μέσω των δραστηριοτήτων του φόρουμ συμμόρφωσης και της ετήσιας διάσκεψης συμμόρφωσης του ΣΕΔΕ της ΕΕ, θα πρέπει να εξακολουθήσουν να ενισχύονται και να ενθαρρύνονται.

9. ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΒΟΛΗ

Η οδηγία για το ΣΕΔΕ της ΕΕ προβλέπει χρηματική κύρωση υπό μορφή προστίμου για υπέρβαση εκπομπών ύψους 100 EUR (υποκείμενου σε τιμαριθμική αναπροσαρμογή) για κάθε τόνο εκπεμπόμενου CO_2 για τον οποίο δεν έχει επιστραφεί δικαίωμα εκπομπής εγκαίρως. Άλλες κυρώσεις που επιβάλλονται για παραβάσεις στην εφαρμογή του ΣΕΔΕ της ΕΕ καθορίζονται βάσει των εθνικών διατάξεων της εκάστοτε χώρας.

Το ΣΕΔΕ της ΕΕ χαρακτηρίζεται από πολύ υψηλό ποσοστό συμμόρφωσης: κάθε χρόνο, περίπου το 99 % των εκπομπών καλύπτονται εμπρόθεσμα από τον απαιτούμενο αριθμό δικαιωμάτων. Το 2017 περίπου το 1 % των εγκαταστάσεων που δήλωσαν εκπομπές δεν παρέδωσαν δικαιώματα που να καλύπτουν το σύνολο των εκπομπών τους μέχρι τη λήξη της προθεσμίας, στις 30 Απριλίου 2018. Οι εγκαταστάσεις αυτές αντιπροσώπευαν περίπου το 0,4 % των εκπομπών που καλύπτονται από το ΣΕΔΕ της ΕΕ. Το επίπεδο συμμόρφωσης ήταν επίσης πολύ υψηλό και στον κλάδο των αεροπορικών μεταφορών, καθώς συμμορφώθηκαν με αυτό φορείς εκμετάλλευσης αεροσκαφών που ήταν υπεύθυνοι για το 98 % των εκπομπών.

Οι αρμόδιες αρχές εξακολουθούν να διεξάγουν διάφορους ελέγχους συμμόρφωσης στις ετήσιες εκθέσεις εκπομπών. Σύμφωνα με τις εκθέσεις του άρθρου 21 που υποβλήθηκαν το 2018, όλες οι συμμετέχουσες χώρες ελέγχουν τις ετήσιες εκθέσεις εκπομπών ως προς την πληρότητά τους (100 % των εκθέσεων, εκτός της ES 95 %, της FR 99 %, της SE 3 % και του UK 59 %). Επιπλέον, από τις εκθέσεις προκύπτει ότι, κατά μέσο όρο, οι χώρες ελέγχουν περίπου το 80 % των εκθέσεων ως προς τη συνέπειά τους έναντι των σχεδίων παρακολούθησης (όλες οι χώρες) και περίπου το 74 % έναντι των δεδομένων κατανομής (όλες οι χώρες εκτός από τις FI, IT, MT, NO και SE). Είκοσι τέσσερις χώρες ανέφεραν ότι διενεργούν επίσης ελέγχους διασταύρωσης με άλλα δεδομένα.

Σύμφωνα με τις εκθέσεις του άρθρου 21 που υποβλήθηκαν το 2018, οι αρμόδιες αρχές σε δεκαπέντε χώρες προέβησαν σε συντηρητικές εκτιμήσεις σχετικά με ελλιπή δεδομένα σε 131 περιπτώσεις εγκαταστάσεων. Ωστόσο, 79 από αυτές τις εγκαταστάσεις αναφέρθηκαν από το

Ηνωμένο Βασίλειο για εκπομπές που αφορούσαν έτη πριν από το 2017, βάσει προσφάτως διαπιστωθέντων ιστορικών σφαλμάτων. Μετά την αφαίρεση των δεδομένων του Ηνωμένου Βασιλείου από τα σύνολα για το 2017, συντηρητικές εκτιμήσεις αναφέρθηκαν για 52 εγκαταστάσεις (περίπου 0,5 % του συνολικού αριθμού των εγκαταστάσεων), έναντι 57 εγκαταστάσεων (0,5 %) το 2016 και 45 (0,4 %) το 2015. Η αναφερθείσα ποσότητα των σχετικών εκπομπών του 2017 ανήλθε σε 2,8 εκατομμύρια τόνους CO_2 (έναντι 1,9 εκατομμυρίων τόνων CO_2 το προηγούμενο έτος και 8,3 εκατομμυρίων τόνων το προπροηγούμενο έτος), ήτοι περίπου 0,2 % των συνολικών εκπομπών (έναντι 0,1 % και 0,5 % για το 2016 και το 2015 αντίστοιχα). Η συνηθέστερη αιτιολόγηση για τις συντηρητικές εκτιμήσεις ήταν η έλλειψη έκθεσης εκπομπών έως τις 31 Μαρτίου ή η μη πλήρης συμμόρφωση των εκθέσεων εκπομπών με τις απαιτήσεις των ΚΠΥΕ/ΚΕΔ.

Συντηρητικές εκτιμήσεις σχετικά με ελλιπή δεδομένα στον κλάδο των αεροπορικών μεταφορών αναφέρθηκαν μόνο από 8 χώρες για 33 φορείς εκμετάλλευσης αεροσκαφών (6,1 % του συνόλου) και το 0,8 % των εκπομπών από τις αεροπορικές μεταφορές. Συγκριτικά, ο αντίστοιχος αριθμός το προηγούμενο έτος ανερχόταν σε 18 φορείς εκμετάλλευσης αεροσκαφών (3,5 %) που αναφέρθηκαν από τέσσερις χώρες.

Οι έλεγχοι που διενεργούνται από τις αρμόδιες αρχές εξακολουθούν να είναι σημαντικοί και ως συμπλήρωμα στο έργο των ελεγκτών. Για το έτος 2017, όλες οι χώρες επιβεβαίωσαν ότι διενεργούν περαιτέρω ελέγχους στην περίπτωση των εγκαταστάσεων. Οι περισσότερες χώρες ανέφεραν ότι ακολουθούν παρόμοια προσέγγιση και για τους φορείς εκμετάλλευσης αεροσκαφών (εκτός από τις CY, EL, IT, LI και RO). Οι περισσότερες χώρες (εκτός από τις EL, IT, LU, MT και SE) ανέφεραν ότι διενήργησαν επιτόπιους ελέγχους σε εγκαταστάσεις το 2017.

Για το 2017 η εφαρμογή του προστίμου για υπέρβαση εκπομπών αναφέρθηκε για 30 εγκαταστάσεις σε εννέα χώρες (BE 1, BG 3, CZ 1, FR 1, IT 8, PL 1, PT 1, RO 6 και UK 8). Όσον αφορά τις αεροπορικές μεταφορές, κυρώσεις για υπέρβαση εκπομπών αναφέρθηκαν για 61 φορείς εκμετάλλευσης αεροσκαφών (DE 7, ES 3, FR 1, IT 6, LT 1, NL 1, PL 1, PT 6 και UK 35).

Εννέα χώρες επιβεβαίωσαν την επιβολή κυρώσεων (πέραν των κυρώσεων για υπέρβαση εκπομπών) κατά την περίοδο αναφοράς του 2017. Δεν αναφέρθηκαν ποινές φυλάκισης, αλλά καταγράφηκαν πρόστιμα, οχλήσεις ή τελικές προειδοποιήσεις προς 73 εγκαταστάσεις και 27 φορείς εκμετάλλευσης αεροσκαφών, συνολικού ύψους 37,8 εκατ. EUR[68].

Οι συνηθέστερες παραβάσεις που αναφέρθηκαν για το 2017 ήταν η μη κοινοποίηση μεταβολών της παραγωγικής ικανότητας (24 περιπτώσεις), η μη υποβολή εκθέσεων για τις εξακριβωμένες ετήσιες εκπομπές εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας (23 περιπτώσεις), η λειτουργία χωρίς άδεια (17 περιπτώσεις) και η μη τήρηση δεόντως εγκεκριμένου σχεδίου παρακολούθησης (11 περιπτώσεις).

[68] Στο σύνολο αυτό δεν περιλαμβάνονται τα πρόστιμα που επιβλήθηκαν στον κλάδο των αεροπορικών μεταφορών στην Πορτογαλία καθώς το ύψος των προστίμων δεν είχε ακόμη προσδιοριστεί διότι η διαδικασία επιβολής κυρώσεων ήταν σε εξέλιξη.

Στις αρχές του 2018 ξεκίνησε η πέμπτη αξιολόγηση του κύκλου συμμόρφωσης προς το ΣΕΔΕ της ΕΕ. Σκοπός της αξιολόγησης αυτής είναι να προσδιοριστούν ζητήματα συμμόρφωσης προς το ΣΕΔΕ της ΕΕ στο επίπεδο των συμμετεχουσών χωρών και να παρασχεθεί στήριξη στις εν λόγω χώρες ώστε να βελτιώσουν την εφαρμογή του ΣΕΔΕ της ΕΕ μέσω του προσδιορισμού δυνατοτήτων βελτίωσης, βέλτιστων πρακτικών και αναγκών κατάρτισης. Η νέα αξιολόγηση θα βασιστεί στην προηγούμενη αξιολόγηση του 2014, καθώς και στις περαιτέρω εργασίες ελέγχου της συμμόρφωσης που πραγματοποιήθηκαν κατά την περίοδο 2015-2016 στο έργο για τη στήριξη της ΠΕΕΔ του ΣΕΔΕ της ΕΕ, στο πλαίσιο του οποίου διαμορφώθηκαν σχέδια δράσης για την υποστήριξη των συμμετεχουσών χωρών όσον αφορά τη συμμόρφωσή τους προς το ΣΕΔΕ της ΕΕ.

Βασική καινοτομία της νέας αξιολόγησης αποτελεί η δοκιμή επάρκειας, κατά την οποία ζητείται από μία αντιπροσωπευτική αρμόδια αρχή από κάθε χώρα να ελέγξει ένα δείγμα σχεδίου παρακολούθησης, μια ετήσια έκθεση εκπομπών και άλλες εκθέσεις μιας εγκατάστασης. Επιπλέον, θα εξεταστεί διεξοδικά ένα σύνολο εγγράφων ΠΕΕΔ του ΣΕΔΕ της ΕΕ για μία συγκεκριμένη εγκατάσταση σε κάθε χώρα, ενώ θα διαμορφωθούν επίσης ειδικές ανά χώρα έρευνες για την εξασφάλιση ολοκληρωμένης κατανόησης της εφαρμογής των διαδικασιών αδειοδότησης, επιθεώρησης και επιβολής του ΣΕΔΕ της ΕΕ, καθώς και της ΠΕΕΔ.

10. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Η σημαντικότερη εξέλιξη κατά τη διάρκεια του προηγούμενου έτους ήταν η θέσπιση της φιλόδοξης μεταρρύθμισης του ΣΕΔΕ της ΕΕ για την επόμενη περίοδο εμπορίας του. Με τη μεταρρύθμιση αυτή καθίσταται εφικτή η συμβολή του ΣΕΔΕ της ΕΕ στην επίτευξη των στόχων της ΕΕ για το κλίμα με ορίζοντα το 2030, καθώς και η υλοποίηση των δεσμεύσεών της στο πλαίσιο της συμφωνίας του Παρισιού. Το αναμορφωμένο ΣΕΔΕ θα αποφέρει μειώσεις των εκπομπών κατά 43 % έως το 2030, διαφυλάσσοντας παράλληλα την ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής βιομηχανίας. Επιπλέον, θα συνδράμει τους τομείς της βιομηχανίας και της ηλεκτρικής ενέργειας στην αντιμετώπιση των προκλήσεων που συνεπάγεται η μετάβαση σε χαμηλές ανθρακούχες εκπομπές από πλευράς καινοτομίας και επενδύσεων. Έπειτα από την έκδοση της αναθεωρημένης νομοθεσίας, η έμφαση στρέφεται πλέον προς την εφαρμογή των νέων διατάξεων ενόψει της έναρξης της 4ης περιόδου. Οι εργασίες εφαρμογής, ιδιαίτερα όσον αφορά τη διαρροή άνθρακα και τη δωρεάν κατανομή, καθώς και το Ταμείο Καινοτομίας, βρίσκονται επί του παρόντος σε πλήρη εξέλιξη (βλ. προσάρτημα 6).

Οι νομοθετικές τροποποιήσεις που συμφωνήθηκαν τα τελευταία έτη για την αντιμετώπιση του πλεονάσματος δικαιωμάτων εκπομπής αρχίζουν επίσης να αποφέρουν αποτελέσματα. Κυρίως λόγω της παρακράτησης, το πλεόνασμα δικαιωμάτων εκπομπής έχει καταγράψει σημαντική πτώση και το 2017 άγγιξε το χαμηλότερο επίπεδό του από την έναρξη της 3ης περιόδου. Η φετινή δεύτερη δημοσίευση του δείκτη πλεονάσματος του αποθεματικού για τη σταθερότητα της αγοράς ενεργοποιεί για πρώτη φορά τη μεταφορά δικαιωμάτων εκπομπής

στο εν λόγω αποθεματικό. Με τον τρόπο αυτό, και σε συνδυασμό με τα μέτρα ενίσχυσης του αναμορφωμένου ΣΕΔΕ, θα μειωθούν οι ποσότητες των πλειστηριασμών κατά τους πρώτους 8 μήνες του 2019 κατά περίπου 40 % σε σύγκριση με τις αντίστοιχες ποσότητες του 2018. Λόγω της διπλάσιας ποσότητας των δικαιωμάτων εκπομπής που θα τοποθετηθούν στο αποθεματικό για τα πρώτα πέντε έτη της λειτουργίας του, αναμένεται ευρέως ότι το πλεόνασμα θα συνεχίσει να μειώνεται σημαντικά κατά τα προσεχή έτη. Η πρόοδος που σημειώθηκε ως προς τα ζητήματα αυτά έχει αποτυπωθεί στην αύξηση της εμπιστοσύνης των συμμετεχόντων στην αγορά, όπως καταδεικνύεται και από την ενίσχυση της τιμής του άνθρακα κατά τη διάρκεια του προηγούμενου έτους.

Σημαντική πρόοδος επιτεύχθηκε επίσης στον κλάδο των αεροπορικών μεταφορών. Για την παροχή συνεχούς ώθησης στη διεθνή διαδικασία για την καθιέρωση ενός παγκόσμιου συστήματος με στόχο τη μείωση των εκπομπών από τις αεροπορικές μεταφορές, καθώς και για τη διευκόλυνση της μελλοντικής εφαρμογής του στην ΕΕ, το πεδίο εφαρμογής εντός του ΕΟΧ για τις αεροπορικές μεταφορές παρατάθηκε έως το 2023. Αυξήθηκε επίσης το επίπεδο φιλοδοξίας, δεδομένου ότι από το 2021 θα εφαρμοστεί για πρώτη φορά στις αεροπορικές μεταφορές ο ίδιος γραμμικός συντελεστής μείωσης που εφαρμόζεται στις εγκαταστάσεις, στοιχείο που θα επιφέρει μείωση του ανώτατου ορίου των δικαιωμάτων εκπομπής από τις αεροπορικές μεταφορές κατά 2,2 % ετησίως.

Επίσης, κατά το πέμπτο έτος της 3ης περιόδου, η αρχιτεκτονική του ΣΕΔΕ της ΕΕ παρέμεινε εύρωστη και η διοικητική οργάνωση σε όλα τα κράτη μέλη αποδείχθηκε αποτελεσματική. Επιπλέον, το συνολικό επίπεδο διαφάνειας, προστασίας των επενδυτών και ακεραιότητας στην αγορά άνθρακα αυξήθηκε με την ταξινόμηση των δικαιωμάτων εκπομπής ως χρηματοπιστωτικών μέσων βάσει των νέων κανόνων για τις χρηματοπιστωτικές αγορές. Σημαντικό βήμα προόδου επιτεύχθηκε επίσης ως προς τη διατήρηση της προστασίας της ευρωπαϊκής αγοράς άνθρακα έναντι της απάτης στον τομέα του ΦΠΑ, με την έγκριση τροποποίησης της οδηγίας για τον ΦΠΑ ώστε να παραταθεί η εφαρμογή της παρέκκλισης του μηχανισμού αντιστροφής της επιβάρυνσης και μετά το πέρας του 2018.

Το ενισχυμένο και ισχυροποιημένο ΣΕΔΕ αναδεικνύει επίσης την ενεργή συνεργασία με άλλες ρυθμιστικές αρχές και εταίρους πέραν των συνόρων της Ευρώπης που αναπτύσσουν ή θέτουν σε εφαρμογή αγορές άνθρακα.

Η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρακολουθεί την ευρωπαϊκή αγορά άνθρακα και θα παρουσιάσει την επόμενη έκθεση στα τέλη του 2019.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Προσάρτημα 1

Πίνακας 1: Αριθμός δωρεάν δικαιωμάτων που κατανεμήθηκαν για τον εκσυγχρονισμό του τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας

	Αριθμός δωρεάν δικαιωμάτων που ζητήθηκαν από τα κράτη μέλη σύμφωνα με το άρθρο 10γ				
Κράτος μέλος	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**
BG	11 009 416	9 779 243	8 259 680	6 593 238	3 812 436
CY	2 519 077	2 195 195	1 907 302	1 583 420	1 259 538
CZ	25 285 353	22 383 398	20 623 005	15 831 329	11 681 994
EE	5 135 166	4 401 568	3 667 975	2 934 380	2 055 614
HU	7 047 255[69]	ά.α.	ά.α.	ά.α.	ά.α.
LT	322 449	297 113	269 475	237 230	200 379
PL	65 992 703	52 920 889	43 594 320	31 621 148	21 752 908
RO	15 748 011	8 591 461	9 210 797	7 189 961	6 222 255
Σύνολο	133 059 430	100 568 867	87 532 554	65 990 706	46 985 124

Πίνακας 2: Μέγιστος αριθμός δωρεάν δικαιωμάτων ανά έτος δυνάμει της παρέκκλισης από τους πλήρεις πλειστηριασμούς για τον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας

Κράτος μέλος	**Μέγιστος αριθμός δικαιωμάτων ανά έτος**							
	2013	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**Σύνολο**
BG	13 542 000	11 607 428	9 672 857	7 738 286	5 803 714	3 869 143	1 934 571	54 167 999
CY	2 519 077	2 195 195	1 907 302	1 583 420	1 259 538	935 657	575 789	10 975 978
CZ	26 916 667	23 071 429	19 226 191	15 380 953	11 535 714	7 690 476	3 845 238	107 666 668
EE	5 288 827	4 533 280	3 777 733	3 022 187	2 266 640	1 511 093	755 547	21 155 307
HU	7 047 255	0	0	0	0	0	0	7 047 255
LT	582 373	536 615	486 698	428 460	361 903	287 027	170 552	2 853 628
PL	77 816 756	72 258 416	66 700 076	60 030 069	52 248 393	43 355 049	32 238 370	404 647 129
RO	17 852 479	15 302 125	12 751 771	10 201 417	7 651 063	5 100 708	2 550 354	71 409 917
Σύνολο	151 565 434	129 504 488	114 522 628	98 384 792	81 126 965	62 749 153	42 070 421	679 923 881

[69] Η HU έκανε χρήση της παρέκκλισης του άρθρου 10γ μόνο το 2013.

Προσάρτημα 2

Διάγραμμα 1: Επισκόπηση πλειστηριασμών γενικών δικαιωμάτων εκπομπής από το 2013 έως τις 30 Ιουνίου 2018

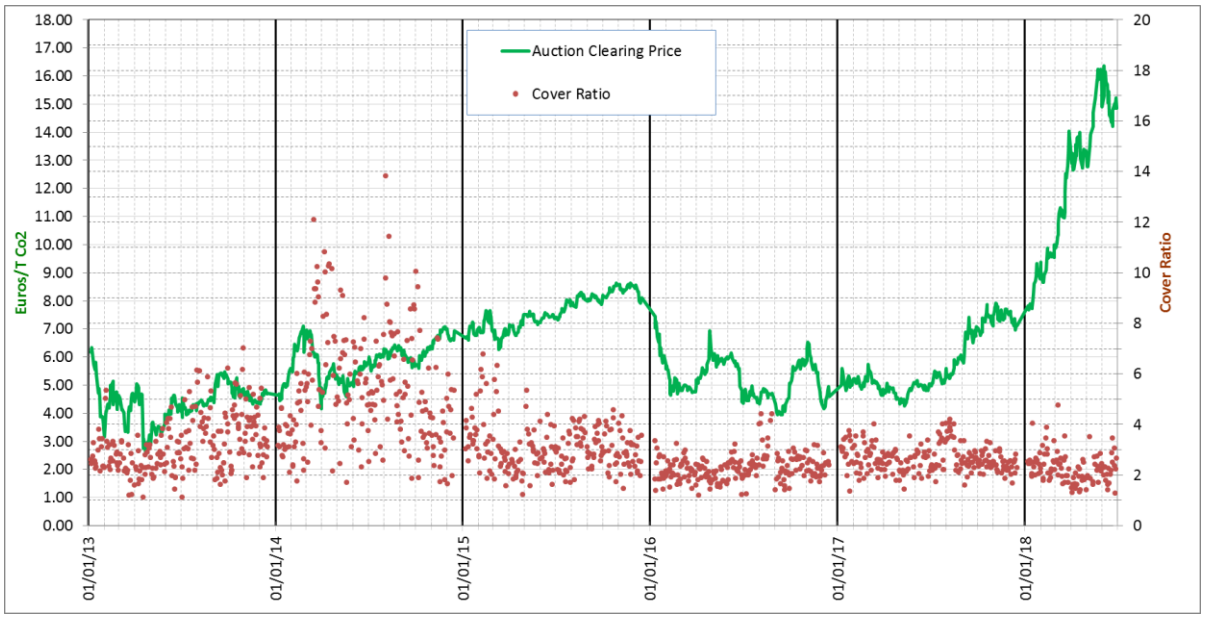

Τιμή εκκαθάρισης πλειστηριασμού

- Αναλογία προσφοράς–κάλυψης

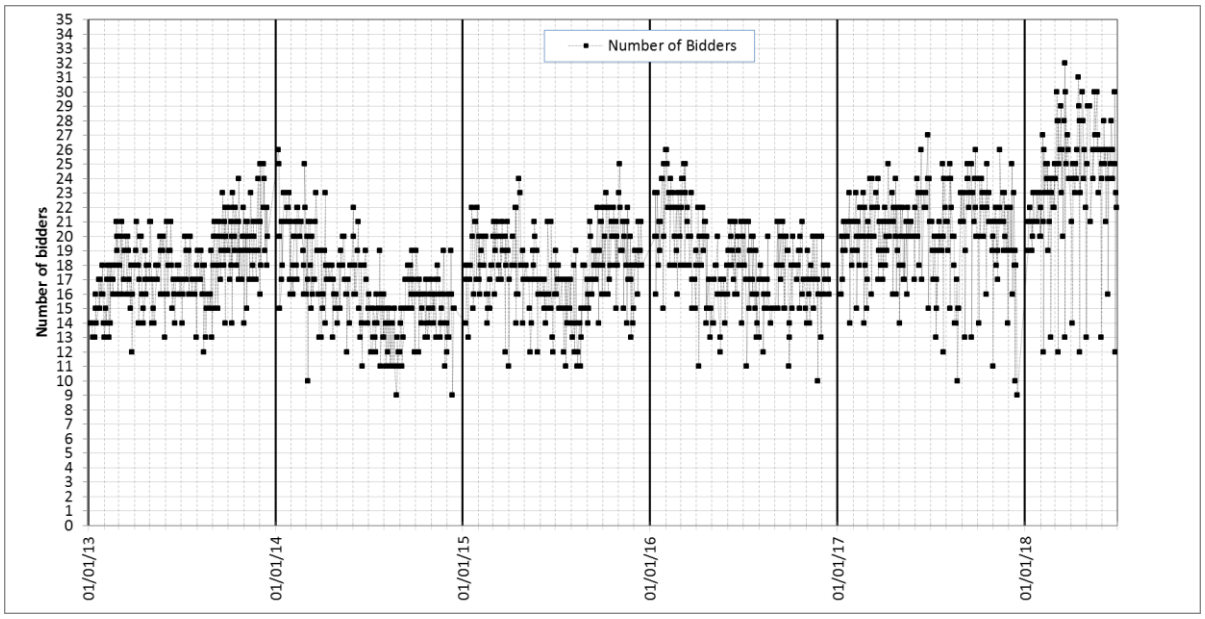

Προσάρτημα 3

Πίνακας 1: Σύνοψη της ανταλλαγής διεθνών πιστωτικών μορίων έως το τέλος Ιουνίου 2018

Διεθνή πιστωτικά μόρια που ανταλλάχτηκαν έως το τέλος Ιουνίου 2018	**εκατομ-μύρια**	**ποσοστό επί %**	**Διεθνή πιστωτικά μόρια που ανταλλάχτηκαν έως τις 30 Ιουνίου 2018**	**εκατομ-μύρια**	**ποσοστό επί %**
CER	**243,66**	**55,91 %**	**ERU**	**192,07**	**44,09 %**
Κίνα	181,41	74,45 %	Ουκρανία	147,69	76,89 %
Ινδία	15,78	6,48 %	Ρωσία	32,06	16,69 %
Ουζμπεκιστάν	9,44	3,87 %	Πολωνία	2,82	1,46 %
Βραζιλία	5,27	2,16 %	Γερμανία	1,65	0,85 %
Χιλή	3,16	1,30 %	Γαλλία	1,24	0,64 %
Κορέα	2,93	1,20 %	Βουλγαρία	0,50	0,26 %
Μεξικό	2,86	1,17 %	Άλλες	6,11	3,21 %
Άλλες	22,81	9,36 %			
ΣΥΝΟΛΟ CER και ERU	**435,73**	**100 %**			

Προσάρτημα 4

Πίνακας 1: Στοιχεία προσφοράς και ζήτησης του ΣΕΔΕ

Στοιχείο	**Προσφορά ή ζήτηση;**	**Δημοσίευση**	**Επικαιροποίηση και αβεβαιότητες**
Σύνολο μεταφορών δικαιωμάτων από τη 2η περίοδο	Προσφορά	Έκθεση για την αγορά άνθρακα	Δεν προβλέπεται επικαιροποίηση επειδή η 2η περίοδος έληξε. Τελικό ποσό.
Πρώιμοι πλειστηριασμοί 3ης περιόδου	Προσφορά	Ιστότοποι της ΓΔ Δράσης για το Κλίμα, του ΕΕΧ και του ICE	Δεν αποτελεί μέρος του συνόλου μεταφορών δικαιωμάτων της 2ης περιόδου. Τελικά ποσά.
Δικαιώματα εκπομπής για το NER300	Προσφορά	Ιστότοπος της ΕΤΕπ	300 εκατομμύρια δικαιώματα εκπομπής αποτιμήθηκαν χρηματικά κατά την περίοδο 2012-2014. Τελικά ποσά.

Πλειστηριασμοί στις αεροπορικές μεταφορές	Προσφορά	Ιστότοποι της ΓΔ Δράσης για το Κλίμα, του ΕΕΧ και του ICE	Όχι – οι προσαρμογές αντικατοπτρίζονται στις ποσότητες για το επόμενο έτος. Οι πλειστηριασμοί για το 2013 και το 2014 πραγματοποιήθηκαν το 2015.
Πλειστηριασμοί 3ης περιόδου	Προσφορά	Ιστότοποι της ΓΔ Δράσης για το Κλίμα, του ΕΕΧ και του ICE	Όχι – ο αριθμός δεν υπόκειται σε αναθεώρηση. Ωστόσο, τα δικαιώματα εκπομπής που παρακρατήθηκαν από τους πλειστηριασμούς (π.χ. λόγω καθυστερήσεων έναρξης των πλειστηριασμών για ορισμένα κράτη μέλη, π.χ. για τις χώρες ΕΟΧ-ΕΖΕΣ) μπορούν να τεθούν σε πλειστηριασμό κατά τα επόμενα έτη.
Δωρεάν κατανομή (εθνικά μέτρα εφαρμογής)	Προσφορά	EUTL, πίνακες	Τα στοιχεία αυτά επικαιροποιούνται καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. – Τα κράτη μέλη μπορεί να υποβάλουν καθυστερημένα στοιχεία για προηγούμενα έτη ή η πραγματική κατανομή μπορεί να είναι χαμηλότερη από την ποσότητα που είχε προβλεφθεί αρχικά. Το EUTL παρέχει την ακριβή κατάσταση της πραγματικής κατανομής.
Δωρεάν κατανομή (NER)	Προσφορά	EUTL, πίνακες	
Δωρεάν κατανομή (αεροπορικές μεταφορές)	Προσφορά	EUTL, δημοσίευση πινάκων κατανομής από τα κράτη μέλη	
Δωρεάν κατανομή (άρθρο 10γ)	Προσφορά	EUTL, πίνακας κατάστασης	
Εκπομπές (σταθερές εγκαταστάσεις)	Ζήτηση	EUTL, δεδομένα συμμόρφωσης	Τα δεδομένα συμμόρφωσης που δημοσιοποιήθηκαν την 1η Μαΐου παρουσιάζουν τις εκπομπές καθώς και τα δικαιώματα που επιστράφηκαν για εγκαταστάσεις που συμμορφώνονται (δηλαδή εγκαταστάσεις που υποβάλλουν έκθεση για όλα τα σχετικά έτη)[70].
Εκπομπές (αεροπορικές μεταφορές)	Ζήτηση		Η συμμόρφωση για τους φορείς εκμετάλλευσης αεροσκαφών για το 2013 και το 2014 πραγματοποιήθηκε το 2015.
Δικαιώματα που ακυρώθηκαν	Ζήτηση		Έκθεση για την αγορά άνθρακα

[70] Τα δεδομένα συμμόρφωσης που αφορούν προηγούμενα έτη μπορούν να διορθωθούν αναδρομικά, π.χ. λόγω καθυστερημένης υποβολής.

Πίνακας 2: Χρονοδιάγραμμα δημοσίευσης δεδομένων

Χρόνος	**Δεδομένα**	**Πεδίο εφαρμογής**
1 Ιανουαρίου – 30 Απριλίου έτους x	Επικαιροποιήσεις για τη δωρεάν κατανομή στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας (άρθρο 10γ)	Έτος x-1
1 Απριλίου έτους x	Εξακριβωμένες εκπομπές Δωρεάν κατανομή (άρθρο 10α παράγραφος 5) – εθνικά μέτρα εφαρμογής	Έτος x-1
1 Μαΐου έτους x	Προθεσμία συμμόρφωσης: εξακριβωμένες εκπομπές και δικαιώματα εκπομπής που επιστράφηκαν	Έτος x-1
Μάιος/Οκτώβριος έτους x	Διεθνή πιστωτικά μόρια που ανταλλάχτηκαν	
Τελευταίο τρίμηνο έτους x	Έκθεση για την αγορά άνθρακα	Έτος x-1
Ιανουάριος/Ιούλιος έτους x	Κατάσταση του αποθέματος για τους νεοεισερχομένους – πίνακας NER	
Δεν έχει δημοσιευτεί σε επίπεδο ΕΕ	Η δωρεάν κατανομή στον κλάδο των αεροπορικών μεταφορών δημοσιεύεται σε επίπεδο κρατών μελών	

Προσάρτημα 5

Πίνακας 1: Αποφάσεις του Δικαστηρίου της ΕΕ σχετικά με τη λειτουργία του ΣΕΔΕ της ΕΕ την περίοδο μεταξύ Ιουλίου 2017 και Ιουνίου 2018

Στοιχεία αναφοράς της υπόθεσης	**Σχετική νομοθεσία**	**Διάδικοι**	**Αντικείμενο της υπόθεσης**	**Ημ/νία**	**Απάντηση του Δικαστηρίου**
C-302/17	Οδηγία 2003/87/ΕΚ	PPC Power a.s./ Φορολογική αρχή της Σλοβακικής Δημοκρατίας , φορολογική υπηρεσία αρμόδια για ορισμένες	Αίτηση προδικαστικής απόφασης: Συνάδει με την οδηγία 2003/87/ΕΚ η φορολόγηση δικαιωμάτων εκπομπής που έχουν κατανεμηθεί δωρεάν και τα οποία δεν έχουν χρησιμοποιηθεί ή έχουν μεταβιβαστεί;	12.4.2018	Η φορολόγηση δεν συνάδει με την οδηγία για το ΣΕΔΕ της ΕΕ.

		κατηγορίες φορολογουμένων			
C-229/17	Οδηγία 2003/87/ΕΚ, Απόφαση 2011/278/ΕΕ	Evonik Degussa GmbH / DE	Αίτηση προδικαστικής απόφασης: Ο ορισμός της «παραγωγής υδρογόνου» κατά την έννοια του παραρτήματος Ι της απόφασης 2011/278/ΕΕ περιλαμβάνει την απομόνωση του υδρογόνου που περιέχεται ήδη σε μείγμα αερίων;	17.5.2018	Όχι, ο ορισμός της «παραγωγής υδρογόνου» κατά την έννοια του παραρτήματος Ι της απόφασης 2011/278/ΕΕ δεν περιλαμβάνει την απομόνωση του υδρογόνου που περιέχεται ήδη σε μείγμα αερίων.
Υπόθεση C-577/16	Οδηγία 2003/87/ΕΚ, Απόφαση 2011/278/ΕΕ	Trinseo Deutschland Anlagengesellschaft mbH/ DE	Αίτηση προδικαστικής απόφασης: Το άρθρο 1 της οδηγίας 2003/87/ΕΚ καλύπτει την παραγωγή πολυμερών σε εγκαταστάσεις με παραγωγική δυναμικότητα άνω των 100 τόνων; Εάν ναι, μπορεί μια τέτοια εγκατάσταση να λάβει δωρεάν κατανομή ακόμη κι αν το οικείο κράτος μέλος δεν περιλαμβάνει την εν λόγω δραστηριότητα στην εθνική νομοθεσία που μεταφέρει την οδηγία;	28.2.2018	Μια εγκατάσταση παραγωγής πολυμερών, ειδικότερα πολυμερούς πολυκαρβονικού, που προμηθεύεται από τρίτη εγκατάσταση τη θερμότητα που είναι αναγκαία για την εν λόγω παραγωγή, δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ΣΕΔΕ της ΕΕ, διότι δεν παράγει άμεσες εκπομπές CO_2.
C-572/16	Οδηγία 2003/87/ΕΚ, Απόφαση 2011/278/ΕΕ	INEOS Köln GmbH / DE	Αίτηση προδικαστικής απόφασης: Συνάδει με την οδηγία 2003/87/ΕΚ και με την απόφαση 2011/278/ΕΕ ο ορισμός προθεσμίας εκ μέρους της Γερμανίας για την υποβολή αιτήσεων δωρεάν κατανομής δικαιωμάτων εκπομπής στην αρμόδια εθνική αρχή από τους φορείς εκμετάλλευσης; Είναι δυνατή η διόρθωση των αιτήσεων μετά την παρέλευση της προθεσμίας;	22.2.2018	Η οδηγία 2003/87/ΕΚ και η απόφαση 2011/278/ΕΕ δεν αποκλείουν την πρόβλεψη εθνικών διατάξεων βάσει των οποίων τάσσεται αποκλειστική προθεσμία για την υποβολή αίτησης δωρεάν κατανομής δικαιωμάτων εκπομπής, μετά τη λήξη της οποίας ο αιτών στερείται κάθε δυνατότητας να διορθώσει την αίτησή του.
Υπόθεση C-80/16	Οδηγία 2003/87/ΕΚ, απόφαση 2011/278/ΕΕ	ArcelorMittal Atlantique et Lorraine / Υπουργείο Οικολογίας,	Κύρος της μεθόδου για τον προσδιορισμό του δείκτη αναφοράς για το θερμό μέταλλο.	26.7.2017	Το Δικαστήριο επιβεβαίωσε το κύρος της μεθοδολογίας που χρησιμοποιεί η Επιτροπή για τον

		Αειφόρου Ανάπτυξης και Ενέργειας της Γαλλίας			προσδιορισμό των δεικτών αναφοράς του θερμού μετάλλου και του συσσωματωμένου σιδηρούχου προϊόντος (βλ. επίσης C-180/15 και C-506/14).
Υπόθεση C-5/16	Απόφαση 2015/1814/ΕΕ	PL/ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Συμβούλιο της ΕΕ	Η Πολωνία προσέφυγε κατά της διαδικασίας έκδοσης και του περιεχομένου της απόφασης 2015/1814/ΕΕ σχετικά με τη θέσπιση του αποθεματικού για τη σταθερότητα της αγοράς και ζήτησε την ακύρωσή της, ισχυριζόμενη ότι συνιστά μέτρο που επηρεάζει αισθητά την επιλογή ενός κράτους μέλους μεταξύ διαφορετικών πηγών ενέργειας και τη γενική διάρθρωση του ενεργειακού του εφοδιασμού, απόφαση που έπρεπε να εκδοθεί από το Συμβούλιο ομοφώνως, σύμφωνα με το άρθρο 192 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο της ΣΛΕΕ.	21.6.2018	Το Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή.
Υπόθεση C-58/17	Απόφαση 2011/278/ΕΕ	INEOS Köln GmbH/ DE	Αίτηση προδικαστικής απόφασης: Ο ορισμός της έννοιας «υποεγκατάσταση εκπομπών διεργασίας» κατά το άρθρο 3 στοιχείο η) της απόφασης 2011/278/ΕΕ περιλαμβάνει μόνο τις περιπτώσεις που ο ατελώς οξειδωμένος άνθρακας βρίσκεται σε αέρια κατάσταση ή καλύπτει και τις περιπτώσεις που ο ατελώς οξειδωμένος άνθρακας βρίσκεται σε υγρή κατάσταση;	18.1.2018	Το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι είναι δυνατόν να μην περιλαμβάνεται ο ατελώς οξειδωμένος άνθρακας που βρίσκεται σε υγρή κατάσταση από τον ορισμό των εκπομπών διεργασίας.

Προσάρτημα 6

Πίνακας 1: Κατάσταση εφαρμογής του ΣΕΔΕ της ΕΕ για την 4η περίοδο

Μέτρο	Σκοπός	Είδος νομοθετικής πράξης	Προβλεπόμενη έκδοση
Κατάλογος διαρροής άνθρακα για την περίοδο 2021-2030	Θέσπιση του νέου καταλόγου διαρροής άνθρακα για την 4η περίοδο του ΣΕΔΕ της ΕΕ βάσει των κριτηρίων για τον προσδιορισμό των τομέων που διατρέχουν σημαντικό κίνδυνο διαρροής άνθρακα	Κατ' εξουσιοδότη ση πράξη	1ο τρίμηνο του 2019
Αναθεώρηση των κανόνων δωρεάν κατανομής για την περίοδο 2021-2030	Αναθεώρηση της απόφασης 2011/278/ΕΕ της Επιτροπής σχετικά με τον καθορισμό ενωσιακών μεταβατι-κών κανόνων για την εναρμονισμένη δωρεάν κατανομή δικαιωμάτων εκπομπής με σκοπό την προσαρμογή της στο νέο νομικό πλαίσιο που έχει καθοριστεί για την 4η περίοδο	Κατ' εξουσιοδότη ση πράξη	Δεκέμβριος 2018
Προσαρμογή όσον αφορά τη δωρεάν κατανομή λόγω μεταβολών στην παραγωγή	Καθορισμός των ρυθμίσεων για την έναρξη εφαρμογής της προσαρμογής του ποσοστού δωρεάν κατανομής στις εγκαταστάσεις βάσει μεταβαλλόμενων επιπέδων παραγωγής κατά περισσότερο από 15 % προς τα άνω ή προς τα κάτω, κατά μέσο όρο, σε χρονικό διάστημα δύο ετών	Εκτελεστική πράξη	2019
Επικαιροποίηση των τιμών δεικτών αναφοράς όσον αφορά τη δωρεάν κατανομή για την περίοδο 2021-2025	Καθορισμός επικαιροποιημένων δεικτών αναφοράς για την περίοδο 2021-2025 βάσει των στοιχείων που υπέβαλαν τα κράτη μέλη για τα έτη 2016 και 2017	Εκτελεστική πράξη	2020
Ίδρυση του Ταμείου Καινοτομίας	Καθορισμός των κανόνων σχετικά με τη λειτουργία του Ταμείου Καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένων της διαδικασίας και των κριτηρίων επιλογής	Κατ' εξουσιοδότη ση πράξη	2019
Ίδρυση του Ταμείου Εκσυγχρονισμού	Καθορισμός των κανόνων για τη λειτουργία του Ταμείου Εκσυγχρονισμού	Εκτελεστική πράξη	2020
Αναθεώρηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 389/2013 (κανονισμός για το μητρώο)	Καθορισμός των απαιτήσεων σχετικά με το ενωσιακό μητρώο για την 4η περίοδο υπό τη μορφή τυποποιημένων ηλεκτρονικών βάσεων δεδομένων που περιλαμβάνουν κοινά στοιχεία δεδομένων για την παρακολούθηση της εκχώρησης, της τήρησης, της μεταφοράς και της ακύρωσης δικαιωμάτων εκπομπής, καθώς και για τη διασφάλιση της πρόσβασης του κοινού και της εμπιστευτικότητας	Κατ' εξουσιοδότη ση πράξη	1ο τρίμηνο του 2019
Τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1031/2010 (κανονισμός για	Παροχή της δυνατότητας εκπλειστηριασμού των πρώτων 50 εκατομμυρίων δικαιωμάτων εκπομπής για το Ταμείο Καινοτομίας	Κατ' εξουσιοδότη ση πράξη	Οκτώβριος 2018

τους πλειστηριασμούς)	που θα ληφθούν από το αποθεματικό για τη σταθερότητα της αγοράς (ΑΣΑ) το 2020		
Αναθεώρηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1031/2010 (κανονισμός για τους πλειστηριασμούς)	Αναθεώρηση ορισμένων πτυχών της διαδικασίας πλειστηριασμών για την εφαρμογή απαιτήσεων κατά την 4η περίοδο, ιδιαίτερα με σκοπό την εξασφάλιση της δυνατότητας εκπλειστηριασμού δικαιωμάτων εκπομπής για το Ταμείο Καινοτομίας και το Ταμείο Εκσυγχρονισμού, καθώς και για την αποτύπωση της ταξινόμησης των δικαιωμάτων εκπομπής του ΣΕΔΕ της ΕΕ ως χρηματοπιστωτικών μέσων βάσει της οδηγίας 2014/65/ΕΕ για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων (MiFID2)	Κατ' εξουσιοδότη ση πράξη	2019
Αναθεώρηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 601/2012 για την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων	Απλούστευση, βελτίωση και αποσαφήνιση των κανόνων παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων, καθώς και μείωση της διοικητικής επιβάρυνσης, βάσει της πείρας που αποκομίστηκε από την 3η περίοδο όσον αφορά την εφαρμογή	Εκτελεστική πράξη	4ο τρίμηνο του 2018
Αναθεώρηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 600/2012 για την επαλήθευση και τη διαπίστευση	Απλούστευση, βελτίωση και αποσαφήνιση των κανόνων διαπίστευσης και επαλήθευσης, καθώς και μείωση της διοικητικής επιβάρυνσης στον μέγιστο δυνατό βαθμό, βάσει της πείρας που αποκομίστηκε από την 3η περίοδο όσον αφορά την εφαρμογή	Εκτελεστική πράξη	4ο τρίμηνο του 2018
Κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ της ΕΕ για την περίοδο 2021-2030	Αναθεώρηση των κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ της ΕΕ για την 4η περίοδο προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι νέες διατάξεις σχετικά με την ενισχυμένη διαφάνεια και υποβολή εκθέσεων που θεσπίστηκαν με την αναθεωρημένη οδηγία για το ΣΕΔΕ της ΕΕ όσον αφορά τα καθεστώτα αντιστάθμισης του έμμεσου κόστους ανθρακούχων εκπομπών	Ανακοίνωση της Επιτροπής	2020

Τρέχουσα κατάσταση
Έχει προγραμματιστεί
Σε εξέλιξη
Ολοκληρώθηκε

Προσάρτημα 7

Πίνακας 1: Συνεισφορές των κρατών μελών στο αποθεματικό για τη σταθερότητα της αγοράς από τον Ιανουάριο έως τον Αύγουστο του 2019

Κράτος μέλος / ΕΟΧ Κράτος ΕΖΕΣ	Συνεισφορές ΑΣΑ[71] (Ιανουάριος-Αύγουστος 2019)
Αυστρία	3 956 898
Βέλγιο	6 564 219
Βουλγαρία	5 528 107
Κροατία	1 076 583
Κύπρος	621 854
Τσεχική Δημοκρατία	10 270 545
Δανία	3 560 260
Εσθονία	1 936 082
Φινλανδία	4 753 029
Γαλλία	15 563 476
Γερμανία	56 922 669
Ελλάδα	8 455 757
Ουγγαρία	3 410 242
Ισλανδία	110 959
Ιρλανδία	2 660 749
Ιταλία	26 868 005
Λετονία	576 962
Λιχτενστάιν	2 483
Λιθουανία	1 194 802
Λουξεμβούργο	311 575
Μάλτα	236 516
Κάτω Χώρες	9 526 964
Νορβηγία	2 209 564
Πολωνία	26 186 345
Πορτογαλία	4 318 892
Ρουμανία	9 960 187
Σλοβακία	3 168 128
Σλοβενία	1 051 738
Ισπανία	21 772 019
Σουηδία	2 304 582
Ηνωμένο Βασίλειο	29 651 746
Σύνολο	264 731 936

[71] Ανακοίνωση της Επιτροπής C(2018) 2801 final της 15.5.2018, η οποία είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018XC0516(01)&from=EN και δημοσιεύτηκε δυνάμει της απόφασης (ΕΕ) 2015/1814 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 6.10.2015 («απόφαση ΑΣΑ»).